

Broedvogelinventarisatie Lage Heide 2017

Uitgave: Vogelwerkgroep De Kempen
November 2017

Vogelwerkgroep

De Kempen

Broedvogelinventarisatie Lage Heide 2017

Samenstelling: Pieter Wouters

Veldwerk: Rob Aarts, Harold Bierens, Gerben Helmes, Jan Kolsters, Cor v Pelt, Paul v Pelt, Albert Sprengers, Pieter Wouters

Foto's: Pieter Wouters

Opdrachtgever: Gemeente Valkenswaard

November 2017

Inhoud

1 Inleiding

2 Gebied

2.1 Ligging, begrenzing en karakteristiek

2.2 Veranderingen

3 Werkwijze

3.1 Methode

3.2 Veldwerk

4 Resultaten

4.1 Soorten en aantallen

4.2 Toelichting per soort

5 Analyse ecologische soortgroepen

5.1 Grasmus-groep

5.2 Waterrietvogels

5.3 Kievit-groep

6 Literatuur

Bijlage 1 Soortkaarten.

1 Inleiding

In 2006 heeft de gemeente Valkenswaard aan vogelwerkgroep De Kempen de opdracht gegeven om het gebied Lage Heide (260 ha) te inventariseren op broedvogels. Er lagen plannen klaar om Dommelen uit te breiden richting het zuiden. Ook was er sprake van het realiseren van een industrieterrein aan de zuidkant van deze nieuwe bebouwing. De plannen voor de N69 waren destijds op een laag pitje gezet, maar achter de schermen werd er nog steeds gewerkt. Daartegenover stonden de plannen om als compensatie het Dommeldal opnieuw, meer natuurlijk, in te richten.

Nu, in 2017, heeft de gemeente Valkenswaard wederom gevraagd om het gebied te inventariseren op broedvogels. De reden hiervoor is dat een aantal plannen dan wel zijn uitgevoerd of volop in uitvoering zijn. Het noordelijk deel van het Dommeldal is de laatste jaren omgevormd tot een natuurlijker geheel en de uitbreiding van Dommelen is in volle gang. Zo zijn er tijdens de inventarisatie diverse huizen bijgekomen. Ook zijn de plannen voor de aanleg van de N69 in een ver gevorderd stadium. Hier is echter in het veld nog niets van te zien. Daar staat tegenover dat de plannen voor een industrieterrein op deze plaats van tafel zijn.

2 Gebied

2.1 Ligging, begrenzing en karakteristiek

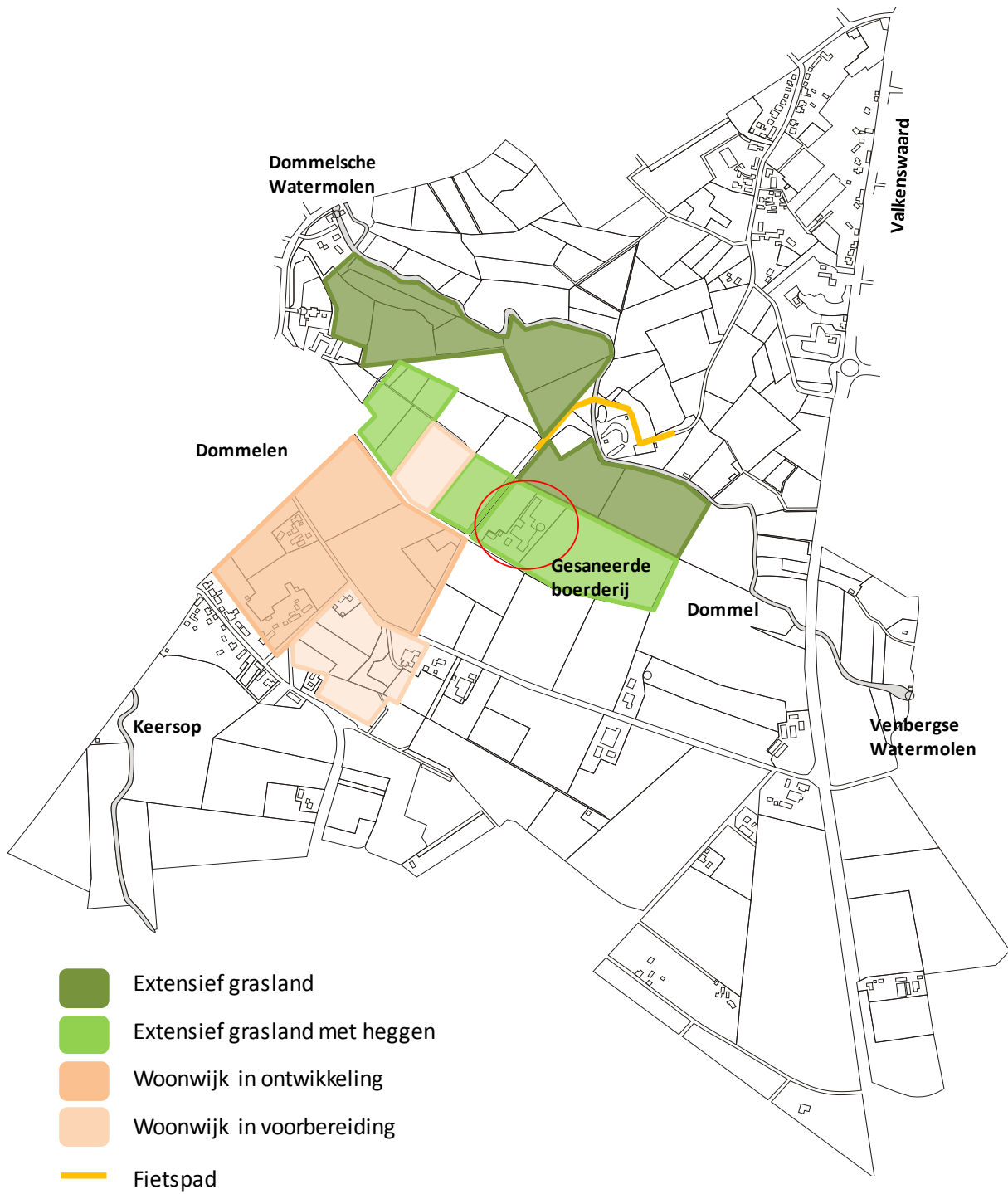
Het geïnventariseerde gebied ligt ten zuidoosten van Valkenswaard en ten westen en zuiden van Dommelen. Het wordt van zuid naar noord doorsneden door de beek de Dommel. De andere beek, de Keersop, stroomt door een klein gedeelte aan de noordwestkant van het onderzochte gebied. Er liggen twee bebouwde kernen in het onderzoeksgebied. De Kromstraat e.o. in Valkenswaard en Dommelen-Zuid, waar men nog volop bezig is met woningbouw dan wel bouwrijp maken van terreinen voor toekomstige woningbouw. Aan de noordkant van de Dommel liggen extensieve graslanden waarvan sommigen omzoomd zijn met heggen die recentelijk zijn aangeplant. Ook aan de noordzijde van de Keersop ligt een extensief perceel grasland. In de rest van het agrarische gebied loopt de gebruiksintensiviteit uiteen van zeer intensief (Maisakkers en raaigras percelen) tot redelijk extensief (Paardenweiden en particuliere 'landgoedjes').

Bos is schaars in het onderzochte gebied en het bestaat voor een groot deel uit naaldhout. Het meeste bos ligt aan de oostkant, rond het hondensportterrein en de blokhut. Verder zijn er twee kleinere percelen loofhout. Het ene is een aangeplante populierenopstand langs de noordoostkant van de Dommel. Het andere is een restant van een broekbos aan de noordzijde van Het Broek.

2.2 Veranderingen

Binnen het gebied zijn een aantal grote veranderingen opgetreden ten opzichte van de inventarisatie 2006 (Zie figuur 1.) Dommelen is aan de zuidkant aan het uitbreiden met woningbouw. Er wordt een nieuwe woonwijk ontwikkeld. Ten tijde van de inventarisatie was deze al ver in ontwikkeling. Voor deze nieuwe wijk is een boerderij aan de zuidkant van Het Broek gesaneerd. Verder stonden er aan de rand van de uitbreiding nog enkele huizen en schuren leeg. Aan de Mgr. Smetsstraat staat ook een boerderij leeg. Deze staat op het traject van de N69 en zal dus mettertijd moeten verdwijnen.

In het Dommeldal heeft dan weer natuurontwikkeling plaatsgevonden. Op de plaats van de gesaneerde boerderij zijn extensieve weilanden ontwikkeld met daartussen heggen. Aan de zuidzijde van de Dommelsche Watermolen is het gebied omgevormd tot extensief grasland met ertussen een mooie rietstrook langs een sloot. Dwars door deze natuurontwikkeling ligt een fietspad dat Valkenswaard met Dommelen verbindt. Hiervoor is over de Dommel een fietsbrug aangelegd.

Figuur 1
Belangrijkste veranderingen ten opzichte van de eerste inventarisatie in 2006

3 Werkwijze

3.1 Methode

In tegenstelling tot 2006 is het veldwerk dit jaar 'digitaal' uitgevoerd. In 2006 zijn de waarnemingen tijdens het veldwerk nog genoteerd op papieren veldkaarten, daarna overgezet op soortkaarten en is de clustering van de waarnemingen nog handmatig uitgevoerd volgens de methode Broedvogels inventariseren in proefvlakken (v Dijk 1996). In 2017 is het veldwerk uitgevoerd met de app Avimap. De waarnemingen worden dan in het veld meteen op een digitale kaart gezet. De gegevens worden daarna geüpload naar het programma autoclustering in BMP (van Dijk et. al. 2012). Met de bekende druk op de knop clustert dit programma alle ingevoerde waarnemingen. Dit gebeurt volgens de criteria die voor het BMP onderzoek gelden (van Dijk & Boele 2011)

Figuur 2: Papier is vervangen door tablet.

3.2 Veldwerk

Het veldwerk bestond uit 8 ochtendbezoeken en 2 avond/nachtbezoeken. Tijdens deze bezoeken avond/nachtbezoeken is speciaal aandacht besteed aan patrijs, steenuil en houtsnip. Tijdens de eerste bezoekeronde is het gebied in zijn geheel onderzocht. Tijdens alle andere bezoekeronden is het gebied opgedeeld in twee dan wel drie deelgebieden. De westkant is tijdens de laatste twee bezoeken nog een keer opgedeeld in twee deelgebieden.

Tabel 1:

Veldbezoeken 2017 x is gehele deelgebied in een keer onderzocht. v is deelgebied nog een keer opgedeeld.

Datum	Tijd	Gehele gebied	Oostkant	Westkant
29-3-2017	6:52 – 12:15	x		
2-4-2017	6:20 – 10:18		x	
5-4-2017	6:45 – 11:30			x
5-4-2017	19:45 – 21:11	x		
16-4-2017	6:10 – 9:57		x	
18-4-2017	5:51 – 9:50			x
28-4-2017	6:30 – 10:24		x	
30-4-2017	5:43 – 10:53			x
6-5-2017	5:31 – 9:57		x	
10-5-2017	5:00 – 9:00			x
13-5-2017	5:12 – 9:44		x	
17-5-2017	5:06 – 10:06			x
21-5-2017	5:20 – 10:37		x	
22-5-2017	4:51 – 8:53			v
23-5-2017	21:09 – 22:35	x		
26-5-2017	4:49 – 8:53			v
2-6-2017	4:49 – 9:41			v
4-6-2017	4:52 – 9:27		x	
10-6-2017	4:29 – 8:26			v

4 Resultaten.

4.1 Soorten en aantallen

De resultaten van de inventarisatie 2006 en 2017 zijn weergegeven in tabel 2. In 2017 zijn vier soorten, die tijdens de inventarisatie van 2006 nog wel in het onderzoeksgebied aanwezig waren, niet meer met een territorium vastgesteld. Dit zijn kraakeend, ijsvogel, zwarte mees en ringmus.

Daar staat tegenover dat in 2017 15 soorten als nieuw zijn vastgesteld: sperwer, bosuil, gierzwaluw, boompieper, graspieper, zwarte roodstaart, sprinkhaanzanger, spotvogel, vuurgoudhaan, bonte vliegenvanger, matkop, kneu, putter, goudvink en rietgors. In de volgende paragraaf wordt ingegaan op mogelijke oorzaken voor verdwijnen dan wel verschijnen van een aantal soorten.

Van de vastgestelde soorten staan de volgende vogelsoorten als gevoelig op de rode lijst (Hustings 2004): boerenzwaluw, graspieper, gele kwikstaart, huismus, ringmus, kneu, matkop en spotvogel. Groene specht, koekoek en patrijs als kwetsbaar.

Tabel 2.

Vastgesteld aantal territoria, gegeven voor de onderzoekjaren 2006 en 2017.

Soort	Aantal 2006	Aantal 2017	Soort	Aantal 2006	Aantal 2017
Grote Canadese Gans	1	3	Grote Lijster	1	1
Nijlgans	1	1	Sprinkhaanzanger		1
Wilde Eend	12	10	Kleine Karekiet	6	31
Krakeend	1		Bosrietzanger	3	18
Buizerd	1	3	Spotvogel		5
Sperwer		1	Grasmus	7	29
Patrijs	4	1	Tuinfluitier	4	16
Fazant	9	8	Zwartkop	42	35
Waterhoen	5	6	Fitis	2	6
Meerkoet	1	1	Tjiftjaf	24	42
Scholekster	3	3	Goudhaan	17	10
Kievit	22	8	Vuurgoudhaan		1
Holenduif	10	12	Bonte vliegenvanger		5
Houtduif	51	42	Koolmees	61	43
Turkse Tortel	9	5	Zwarte Mees	2	
Koekoek	1	2	Pimpelmees	33	28
Bosuil		1	Kuifmees	4	2
Gierzwaluw		4	Matkop		3
IJsvogel	1		Staartmees	4	3
Groene specht	3	5	Boomklever	2	2
Grote Bonte Specht	4	8	Boomkruiper	13	19
Boompieper		1	Gaai	2	7
Graspieper		2	Ekster	10	6
Boerenzwaluw	9	6	Kauw	9	18
Gele Kwikstaart	1	2	Zwarte Kraai	16	16
Grote Gele Kwikstaart	2	2	Spreeuw	22	16
Witte Kwikstaart	7	8	Huismus	47	30
Winterkoning	52	48	Ringmus	11	
Heggenmus	51	44	Vink	76	66
Roodborst	46	48	Kneu		3
Gekraagde Roodstaart	2	1	Putter		4
Zwarte Roodstaart		2	Goudvink		1
Roodborsttapuit	3	10	Groenling	12	11
Merel	78	72	Rietgors		3
Zanglijster	18	18	Geelgors	1	4
			Totaal	839 terr.	907 terr.
				55	67
				soorten	soorten

4.2 Toelichting per soort

Grote Canadese gans (n=3)

De laatste decennia neemt de soort flink toe. Ook hier is de soort toegenomen tot drie territoria. Op 2 juni werd er een paar gezien met drie halfwas jongen. Naast de territoriumhouders komen er ook nog losse vogels voor in het gebied. Zo werd een vogel met een groene nekkring gezien die vorig jaar is geringd bij de Karpendonkse plas in Eindhoven en daarna vaker is gezien in de omgeving van de Zeelberg.

Figuur 3: Grote Canadese ganzen met jongen.

Wilde eend (n=10)

Deze soort doet het landelijk niet goed, maar hier in het Dommeldal is de stand redelijk stabiel gebleven. De verspreiding is geconcentreerd langs de Dommel, maar ook langs de Keersop vinden we enkele territoria.

Buizerd (n=3)

Een flinke toename van de buizerd. Er zijn twee nesten gevonden, één langs de Luikerweg en één in het bosje langs de Dommel. Bij het derde territorium is ondanks herhaald zoeken geen nest gevonden. Wel waren hier gedurende het hele seizoen twee vogels aanwezig. Van de twee gevonden nesten was er maar één succesvol. Het nest langs de Luikerweg is om onbekende redenen verlaten. Het andere nest was wel succesvol, ondanks de jeugdhangplek die hier zowat onder het nest aanwezig is.

Patrijs (n=1)

Landelijk is de patrijs sinds de jaren negentig met zo'n 90% afgenomen. (Jaar van de Patrijs 2013) Ook in het onderzoeksgebied gaat het niet goed met de soort. Er is slechts eenmaal een roepende patrijs gehoord, genoeg om een territorium toe te kennen. In 2006 was op deze plek ook een territorium. De andere territoria lagen destijds langs de Venbergse weg. Het gebied lijkt daar ten opzichte van 2006 niet te zijn veranderd. De aanleg van kruidenrijke graslanden langs de Dommel die aansluiten op de akkers langs de Venbergse weg zouden zelfs positief moeten uitpakken voor de soort. Maar toch zijn er geen patrijzen meer aanwezig.

Kievit (n=8)

Ook de kievit is een soort die het niet goed vergaat in ons steeds intensiever gebruikt agrarisch gebied. Tussen 2005 en 2014 was de afname zelfs 5% per jaar (Jaar van de Kievit 2016). Het vaak verloren gaan van de eerste broedsels door akkerbewerking en een slechte kuikenoverleving zijn de hoofdoorzaken. Ook binnen het onderzochte gebied is de stand van de kievit dramatisch gekelderde. Tijdens de inventarisatie hebben we ook hier gezien dat eerste legsels verloren zijn gegaan door akkerbewerking. Grote jongen zijn er dan ook niet waargenomen.

IJsvogel (n=0)

In 2006 werd er nog een territorium vastgesteld langs de Dommel. Dit jaar zijn er alleen tijdens de laatste inventarisatie ochtend twee waarnemingen gedaan. Waarschijnlijk jonge vogels die aan het zwerven waren. Door de zachte winters die we de laatste jaren hebben gehad is de stand van de ijsvogel sterk toegenomen. In het licht van deze toename is het dan ook verwonderlijk dat er geen territorium aanwezig was langs zowel de Dommel als de Keersop.

Groene specht (n=5)

De mieren etende soort doet het goed in het Dommeldal. Drie van de vijf territoria zitten op dezelfde plaats als in 2006. De twee nieuwe zitten aan de zuidzijde van het Dommeldal. Mogelijk dat de extensief beheerde weilanden meer mierennesten herbergen en dat daardoor meer voedsel voor de spechten beschikbaar is.

Graspieper (n=2)

Deze soort heeft in De Kempen heel veel terrein verloren. Daarom is het verheugend dat er nu twee territoria zijn vastgesteld. Beide territoria zitten in de nieuw aangelegde natuur.

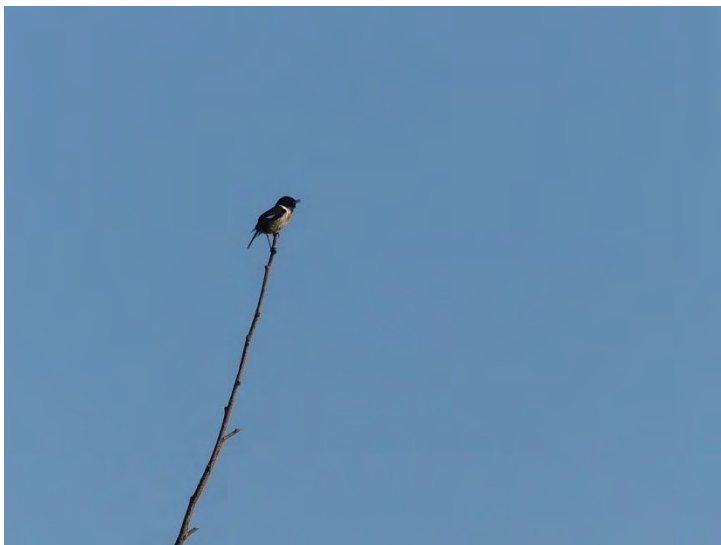
Figuur 4: Een van de graspiepers in het heggengebied ten zuiden van Het Broek

Zwarte roodstaart (n=2)

Het natuurlijke biotoop van de zwarte roodstaart is een rotsachtige omgeving. Onze bebouwing lijkt daar wel op, maar toch hebben ze wel een voorkeur: industrieterreinen, agrarische gebouwen en nieuwbouwwijken. De twee territoria zitten in het onderzochte gebied dan ook bij een boerderij en in de nieuwbouw van Dommelen-Zuid.

Roodborsttapuit (n=10)

De roodborsttapuit heeft optimaal geprofiteerd van de nieuwe natuur in het Dommeldal. Vooral rond Het Broek is een optimaal biotoop gecreëerd: houtwallen en singels met nog voornamelijk jonge aanplant en extensief beheerde graslanden. Het ouder worden hiervan zal echter niet in het voordeel zijn van de roodborsttapuit.

Figuur 5: Man roodborsttapuit op zijn zangpost

Kleine karekiet (n=31)

De natuurontwikkeling heeft ervoor gezorgd dat er in het onderzochte gebied duidelijk meer riet aanwezig is dan in 2006. Destijds was de verspreiding van de kleine karekiet voornamelijk langs enkele sloten aan de noordoostkant van het gebied waar voldoende riet aanwezig was om de soort te huisvesten. Nu is er in de natuurontwikkeling langs de Dommel veel meer riet aanwezig en dus ook veel meer territoria. Ook langs de Dommel tussen de Luikerweg en de Venbergse Molen vinden we nu vijf territoria, tegen één in 2006.

Bosrietzanger (n=18)

Ook de bosrietzanger heeft optimaal geprofiteerd van de ontwikkelingen in het gebied. Deze soort zit in drogere situaties; verland riet en ruigten. Dit biotoop type ligt hier dicht tegen het natte biotooptype dat de kleine karekiet prefereert. De verspreiding van deze twee soorten komt dan ook vrijwel overeen.

Spotvogel (n=5)

De spotvogel behoort tot de nieuw verschenen soorten in het inventarisatiegebied. Het broedbiotoop van de spotvogel bestaat uit singels met een dichte ondergroei. Maar ook open bosaanplanten zijn favoriet, mits een dichte ondergroei aanwezig is. De nieuwe houtwallen en bosaanplant in het gebied voldoen aan de biotoopeisen. Maar ook de opengekapte houtwal bij de Venbergse Molen herbergt een territorium.

Grasmus (n=29)

De grasmus is in aantal sterk toegenomen. Er is door de natuurontwikkeling de laatste jaren veel meer grasmusbiotoop bij gekomen. De concentratie van de territoria ligt dan ook bij de (jonge) aanplant van de houtwallen. Met het ouder worden zullen ze weer minder geschikt worden voor de grasmus. Maar de sterke stijging is niet alleen te verklaren door de nieuwe, soort positieve, ontwikkelingen in het gebied. Landelijk gaat het de soort namelijk ook voor de wind. De broedvogeltrend is sinds de jaren negentig verdubbeld. De sterkste stijging heeft zelfs plaatsgevonden na de vorige inventarisatie.

Figuur 6: Grasmus met voedsel.

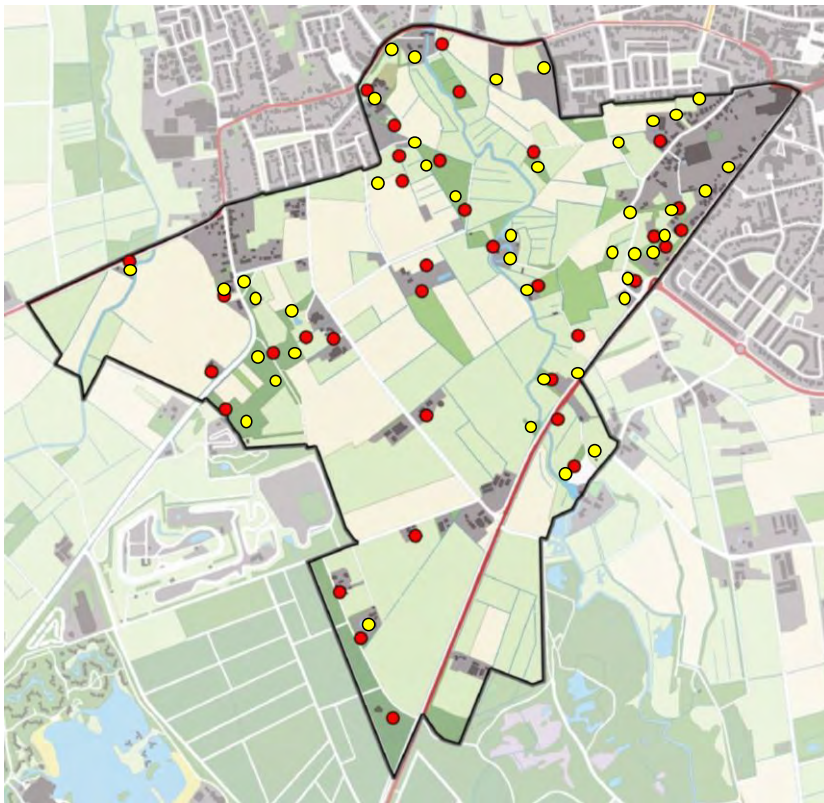
Tuinfluiters (n=16)

Bij de tuinfluiter is de natuurontwikkeling wel in zijn geheel verantwoordelijk voor de toename. De landelijke trend is namelijk sinds 2006 nagenoeg stabiel. De tuinfluiter houdt van iets oudere houtwallen en singels, met veel ondergroei. Wordt zo'n houtwal ouder, met minder ondergroei door schaduwwerking van bomen, dan wordt deze minder aantrekkelijk voor tuinfluiters.

Zwartkop (n=35)

Ondanks een zeer positieve landelijke broedvogeltrend vinden we dit jaar toch zeven zwartkopterritoria minder dan tijdens de vorige inventarisatie. De verliezen zitten voornamelijk in de bebouwde gebieden en dan met name rond de Kromstraat in Valkenswaard. Wat daar de oorzaak van is, is niet bekend. Een reden zou kunnen zijn dat de tuinen daar sinds 2006 minder zwartkopvriendelijk zijn ingericht?

Als de singels en houtwallen in de natuurontwikkeling ouder worden zullen ze minder geschikt worden voor de tuinfluiter, maar geschikter voor de zwartkop. Die preferert toch meer hoge, open begroeiing.

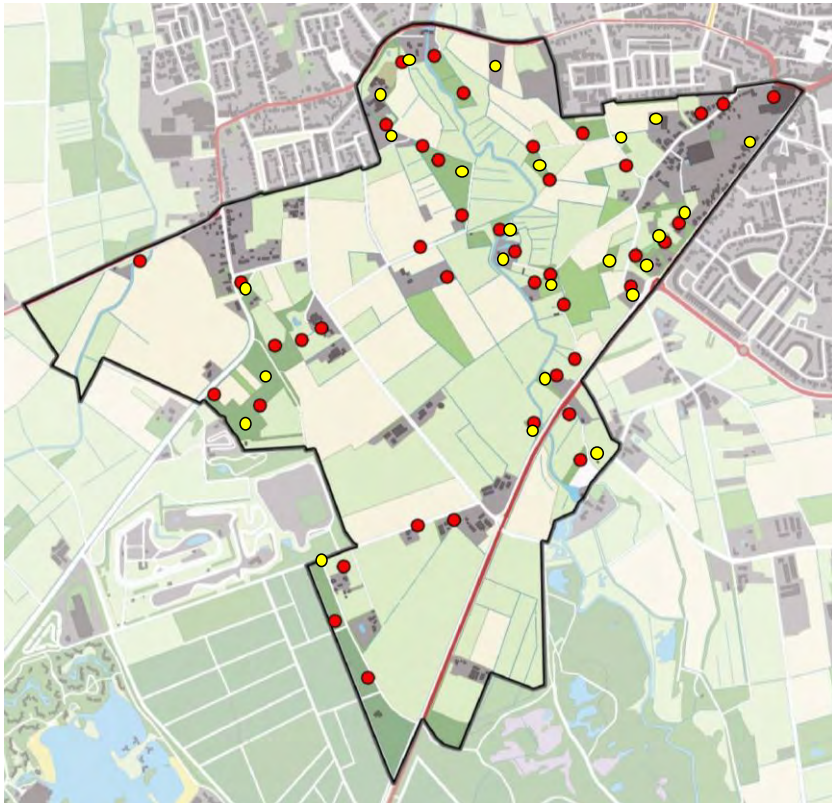

Figuur 7

Vergelijking van de zwartkopterritoria in 2006 (geel) met die van 2017 (rood).

Tjiftjaf (n=42)

Het aantal territoria is bijna verdubbeld ten opzichte van de inventarisatie 2006. Vooral in het Dommeldal is de soort sterk toegenomen. Normaal zitten zwartkop en tjiftjaf in een bijna vergelijkbaar biotoop. Daarom is het enigszins verbazend dat het aantal zwartkopterritoria is afgenomen terwijl de tjiftjaf verdubbelt.

Figuur 8

Vergelijking tjtjfterritoria in 2006 (geel) met die van 2017 (rood).

Bonte vliegenvanger (n=5)

De bonte vliegenvanger doet het goed in Nederland, maar zeker ook in De Kempen. Als we kijken naar de verspreiding dan komt de soort nu voor in de gehele Kempen (Vogelatlas.nl), terwijl de soort in de jaren zeventig nog schaars was (Teixeira 1979). Bij de blokhut hangen de nodige nestkasten waar onder andere deze soort van profiteert.

Figuur 9: Bonte vliegenvanger, man.

Koolmees (n=43)

De koolmees is sterk achteruitgegaan ten opzichte van de vorige inventarisatie. Er is hier een duidelijke reden voor. De soort heeft in 2016 een zeer slecht broedseizoen gehad. Dit had tot gevolg dat er in de winter al duidelijk minder koolmezen aanwezig waren, met als gevolg dat er natuurlijk ook minder broedparen waren.

Kuifmees (n=2) Zwarte mees (n=0)

De kuifmees en zwarte mees hebben terrein verloren aan de zuidwestkant van het onderzochte gebied. Hier stond in 2006 nog een oude douglasopstand. Hier is in de tussentijd flink in gekapt met als gevolg dat deze twee soorten hier achteruit zijn gegaan dan wel verdwenen.

Matkop (n=3)

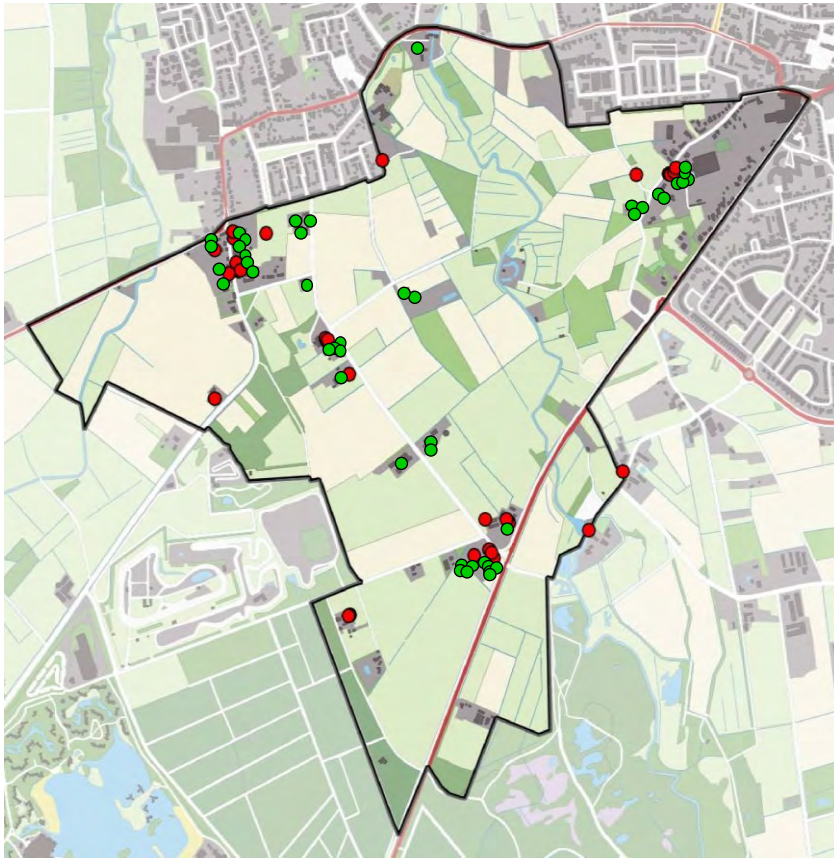
De matkop gaat in Nederland sterk achteruit. Sinds 1990 is de populatie met ongeveer de helft afgenomen. Toch zien we de soort als nieuwkomer binnen het geïnventariseerde gebied.

Spreeuw (n=16)

De spreeuw heeft duidelijk terrein verloren in het bebouwde gebied. We hebben dit niet onderzocht, maar waarschijnlijk zijn mogelijke nestplaatsen bij huizen dicht gemaakt. Bij bebouwing in het buitengebied speelt dit veel minder. Naast de broedvogels komen er veel spreeuwen foerageren die in aangrenzend gebied broeden.

Huismus (n=30)

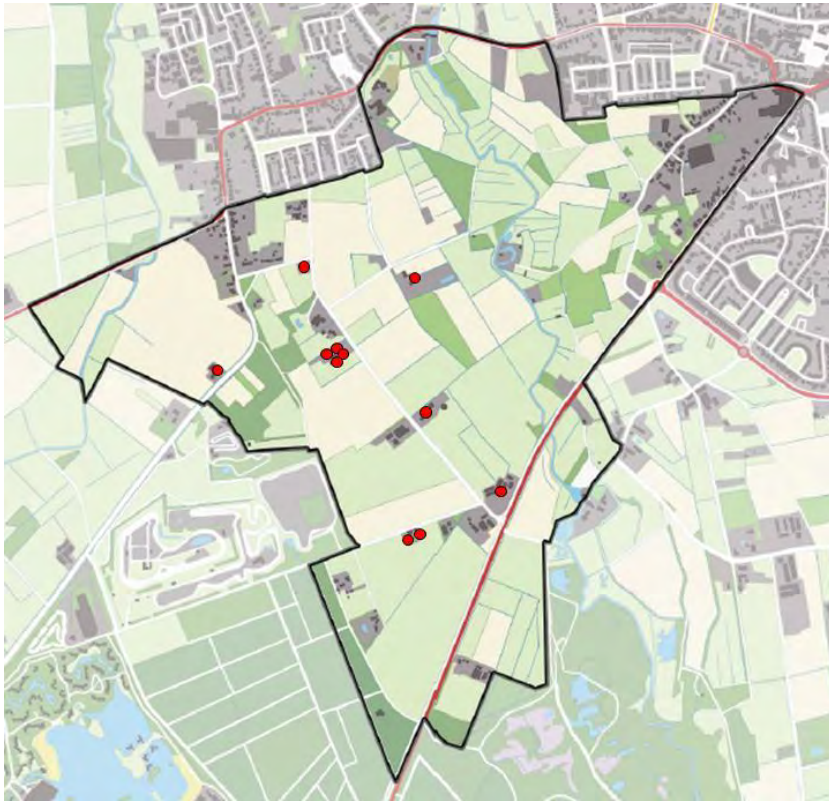
De huismus heeft terrein verloren ten opzichte van 2006, ondanks dat op sommige plaatsen het biotoop er beter uitziet voor huismussen; meer ruigte met kruiden en dus insecten. Grofweg is de verspreiding hetzelfde gebleven (Figuur 4), maar het aantal territoria is overal net iets minder. Een aantal broedplekken bestaan niet meer, wat acht territoria scheelt. Daar staat tegenover dat er wel vier nieuwe broedplekken zijn bijgekomen. Samen goed voor maar de helft van de verloren territoria.

Figuur 10
Voorkomen van de huismus in 2016 (groen) en 2017 (rood).

Ringmus (n=0)

Het gaat niet goed met de ringmus in Nederland. De soort kan de schaalvergroting in de landbouw niet volgen en is daardoor sinds de jaren negentig al met de helft afgenomen. Toch blijft het opmerkelijk dat hij hier nu helemaal is verdwenen. Het deel van het onderzochte gebied waar de soort in 2006 voorkwam lijkt niet wezenlijk veranderd. Er heeft geen schaalvergroting plaatsgevonden en sommige boerderijen die opgeofferd worden voor de uitbreiding van Dommelen stonden nu leeg met daaromheen veel ruigte.

Figuur 11
Voorkomen van de ringmus in 2006.

Kneu (n=3)

Het is verheugend een soort die sinds de jaren negentig met meer dan 60% is afgenomen als nieuwkomer te zien verschijnen. De nieuwe natuur met de extensieve graslanden, en daarmee veel zaden, heeft hier zeker aan bijgedragen.

Putter (n=4)

De putter is een soort die de laatste tien jaar flink zijn broedareaal heeft uitgebreid. Rond de eeuwwisseling waren er bijna geen putters te vinden in De Kempen. (SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002). Nu is dat geheel anders. Bijna de gehele Kempen is bezet (Vogelatlas SOVON) en zo ook het onderzoeksgebied.

Rietgors (n=3)

Een nieuwkomer die zeker profiteert van de ontwikkelingen binnen het gebied. Als we kijken waar de soort voorkomt dan blijkt dit te zijn in (verlande) rietpercelen die zijn ontstaan na 2006. Als er in de toekomst nog meer van dit habitat ontstaat zal de stand zeker toenemen.

Geelgors (n=4)

Tijdens de inventarisatie van 2006 werd er slechts één territorium vastgesteld, helemaal aan de zuidwestkant van het gebied. Nu zijn er maar liefst vier territoria aanwezig. Allemaal geconcentreerd rond de nieuwe natuur aan Het Broek.

De combinatie van akkers, wel redelijk intensief in gebruik, en extensief grasland met houtwallen, is een ideale combinatie voor deze soort. Ook het vele onkruid dat groeit binnen het uitbreidingsgebied betekent een goede voedselbron.

Figuur 12:
Een mannetje geelgors in een van de houtwallen.

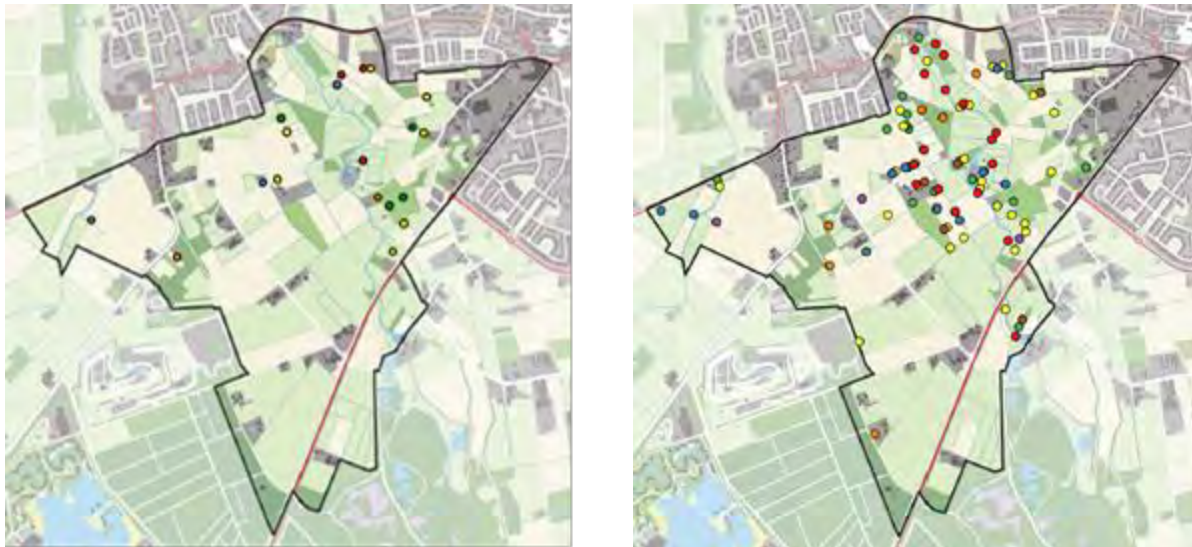
Figuur 13: Panoramafoto met links en rechts de nieuwe heggen en in het midden Dommelen-Zuid.

5 Analyse ecologische soortgroepen

Een andere manier om naar de resultaten te kijken is die van ecologische vogelgroepen (Sierdsema 1995). Ecologische vogelgroepen zijn groepen van vogels die soortgelijke biotoop eisen hebben. Zo kan men beter inzichtelijk maken welke delen van een onderzocht gebied geschikt zijn voor welke ecologische groep.

5.1 Grasmus-groep

In het verslag van 2006 is een analyse gemaakt over het voorkomen van de struweelvogels uit de Grasmus-groep (Roodborsttapuit, bosrietzanger, grasmus, tuinfluiter, kneu, spotvogel en fitis). Dit zijn vogels die struweel en opslag prefereren. Als we dit nu weer doen zien we een duidelijk verschil met 2006. Nu, na de gedeeltelijke herinrichting van het Dommeldal, zien we dat het aantal territoria sterk is toegenomen. Niet verwonderlijk dat dit is in het gebied waar deze natuurlijke herinrichting heeft plaats gevonden. Maar ook zien we dat er twee nieuwe soorten, kneu en spotvogel, uit deze ecologische vogelgroep zich in het gebied hebben gevestigd.

Figuur 14

De Grasmus-groep; bosrietzanger (rood), fitis (oranje), grasmus (geel), rodborsttapuit (blauw), tuinfluiter (groen), kneu (paars) en spotvogel (bruin). Links 2006 met 19 territoria en rechts 2017 met 79 territoria.

5.2 Waterrietvogels

Dit kunnen we ook doen voor de ecologische soortgroep waterrietvogels (Rietgors, waterhoen en kleine karekiet). Een soortgroep die natte riet- en verlandingsvegetaties prefereert. In 2006 waren er uit deze soortgroep maar twee van de 21 vertegenwoordigers uit deze groep aanwezig in het gebied, namelijk kleine karekiet en waterhoen. In 2017 is daar de rietgors bijgekomen. Als in de toekomst het gebied vernat zou kunnen worden, is het mogelijk dat er uit deze ecologische soortgroep zich meer vertegenwoordigers gaan vestigen. Zeker watersnip en mogelijk waterral behoren dan tot de mogelijkheden. De rest van de soorten uit deze ecologische groep hebben vaak meer robuuste rietvegetaties nodig voor vestiging. De soorten die er nu aanwezig zijn profiteren duidelijk van de toename van het riet langs de Dommel en aangrenzende percelen.

Figuur 15

De waterrietvogels: Kleine karekiet (groen), rietgors (rood) en waterhoen (blauw).
Links 2006 met 11 territoria en rechts 2017 met 40 territoria.

5.3 Kievit-groep

Het aantal territoria binnen de twee voorgaande ecologische soortgroepen is sterk toegenomen. Dit dankzij de ontwikkelingen in het noordelijke deel van het Dommeldal. Als we nu kijken naar een ecologische vogelgroep die thuis is in het reguliere agrarische gebied, de Kievit-groep (In het onderzochte gebied vertegenwoordigd door kievit, patrijs, gele kwikstaart en scholekster), dan zien we een ander beeld. Hier is het aantal territoria afgenomen. Vooral de Kievit en de Patrijs zijn verantwoordelijk voor deze afname. Gele kwikstaart is van één naar twee gegaan en de Scholekster is stabiel gebleven met drie territoria.

Figuur 16

De Kievit-groep; gele kwikstaart (groen), kievit (rood), patrijs (blauw) en scholekster (paars). Links 2006 30 territoria en rechts 2017 14 territoria.

6 Slotbeschouwing

Het gebied Lage Heide is nu voor de tweede maal onderzocht op broedvogels. Sinds de eerste inventarisatie in 2006 is er veel veranderd. Dommelen is sterk aan het uitbreiden naar het zuiden met een geheel nieuwe woonwijk. Het noordelijke deel van het Dommeldal is omgevormd naar een natuurlijker geheel. Ook staat er nog een zeer ingrijpende verandering op het programma, de aanleg van de N69. Een verbindingsweg tussen de Luikerweg en de A67. Deze nieuwe weg zal het gehele oostelijke deel van het onderzochte gebied gaan doorsnijden, inclusief het dal van de Keersop. Wat dit voor effect heeft op de vogels in het gebied is maar afwachten. Mogelijk dat compensatiemaatregelen nog iets goed kunnen maken.

Door de ontwikkeling van een nieuwe woonwijk hebben sommige soorten terrein verloren. Daar staat tegenover dat de natuurlijke ontwikkeling van het Dommeldal een ware boost heeft gegeven aan een heleboel soorten. Zelfs de nieuwe vestiging van een aantal soorten kan op het conto van deze ontwikkeling worden bijgeschreven. We zien in de rest van het gebied, waar nog reguliere landbouw wordt bedreven, dat het met een aantal soorten minder goed gaat. Maar dit is een landelijk fenomeen.

Gezien vanuit een natuurlijk perspectief zou het wenselijk zijn als het gehele Dommeldal ingericht zou gaan worden zoals nu is gebeurd aan de noordzijde. Wel zou het dan wenselijk zijn om niet alleen graslanden aan te leggen, maar her en der ook extensieve akkertjes. Deze kunnen dan ingezaaid worden met graan (klaprozen en korenbloemen) of bladrammenas. Dit soort akkers blijken erg in trek te zijn voor een heleboel (vogel) soorten. Ook hebben ze een hoge belevingswaarde bij bezoekers van het gebied. Hier zou dan ook iets meer sturing in kunnen plaatsvinden. Nu zijn er paden ontstaan op plekken waar dat mogelijk niet de bedoeling was (Figuur 17). Ook het verplicht aanlijnen van honden binnen het gebied is van belang. Nu hebben we te vaak gezien dat honden dwars door het gebied struinen, met als gevolg opgejaagd wild.

Figuur 17: 'Spontaan' pad door schraalgrasland langs de Dommel.

Wandelaar met een loslopende hond.

Literatuur:

Hustings F., C. Borggreve, C. van Turnhout & J. Thissen. 2004. Basisrapport voor de Rode Lijst Vogels volgens Nederlandse en IUCN-criteria. SOVON-onderzoeksrapport 20014/13. SOVON-Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000. Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Van Dijk A.J. & A. Boele 2011. Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Van Dijk A.J., M. Noback, H. Sierdsema, G. Troost, J. Vergeer 2012. Handleiding autoclustering in BMP. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Sierdsema H. 1995. Broedvogels en beheer. Het gebruik van broedvogelgegevens in het beheer van bos- en natuurterreinen. SBB-rapport 1995-1, SOVON-onderzoeksrapport 1995/04. SBB/SOVON, Driebergen/Beek-Ubbergen.

Teixeira R.M 1979. Atlas van de Nederlandse Broedvogels. Natuurmonumenten, 's - Gravenland.

www.sovon.nl/nl/content/jaar-van-de-patrijs

www.sovon.nl/nl/jaarvandekievit

vogelatlas.sovon.nl/static/pdf/vogelatlas/sovon_vogelatlas_broedseizoen_atlas16.pdf

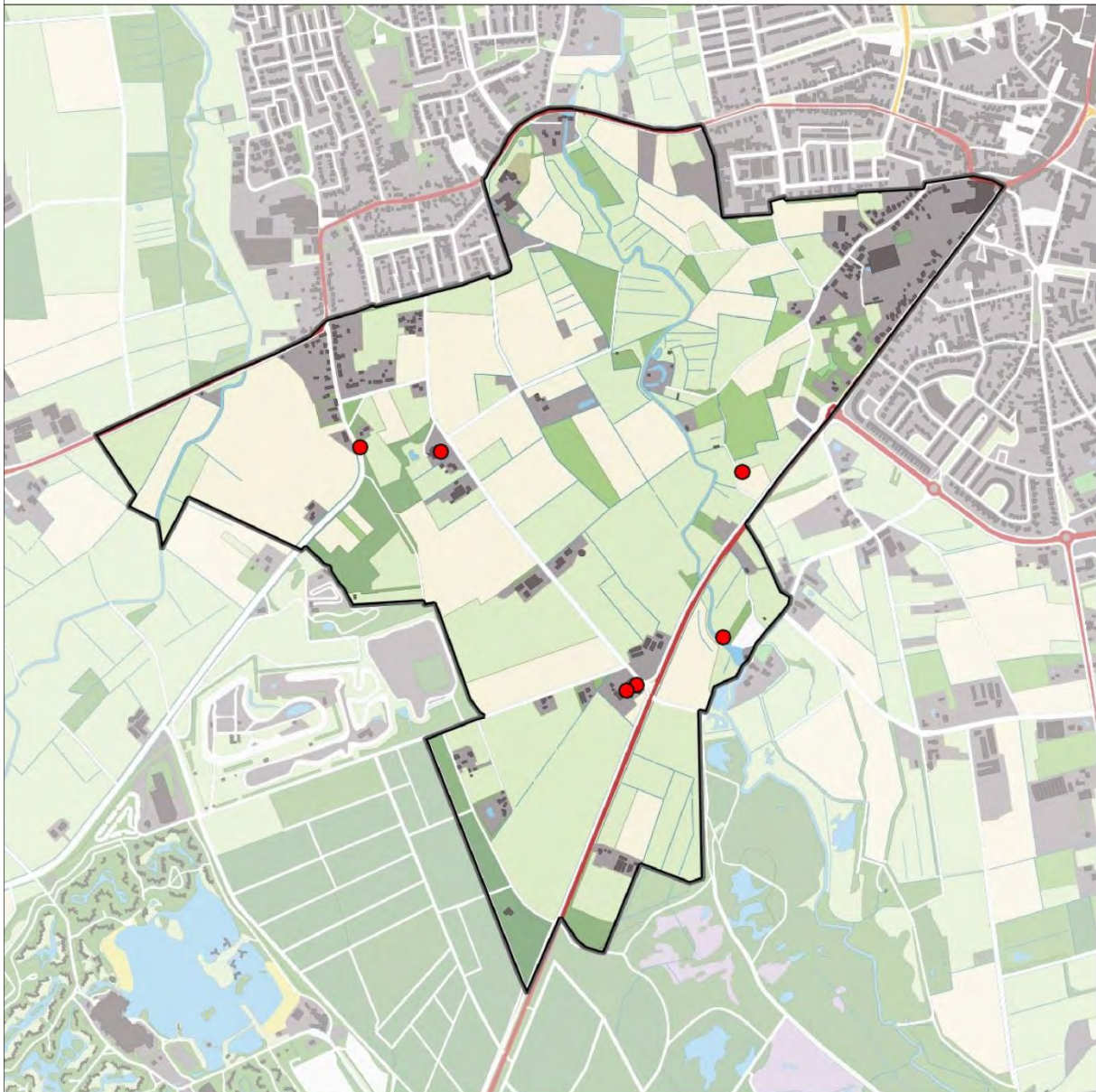
Figuur 18: Grote gele kwikstaart bij nest met jongen. Dommelsche Watermolen.

Bijlage 1

Soortkaarten

De ondergrond van de kaarten is een topografische. Helaas waren er nog geen kaarten beschikbaar met daarop de huidige situatie.

Boerenwaluw 6 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

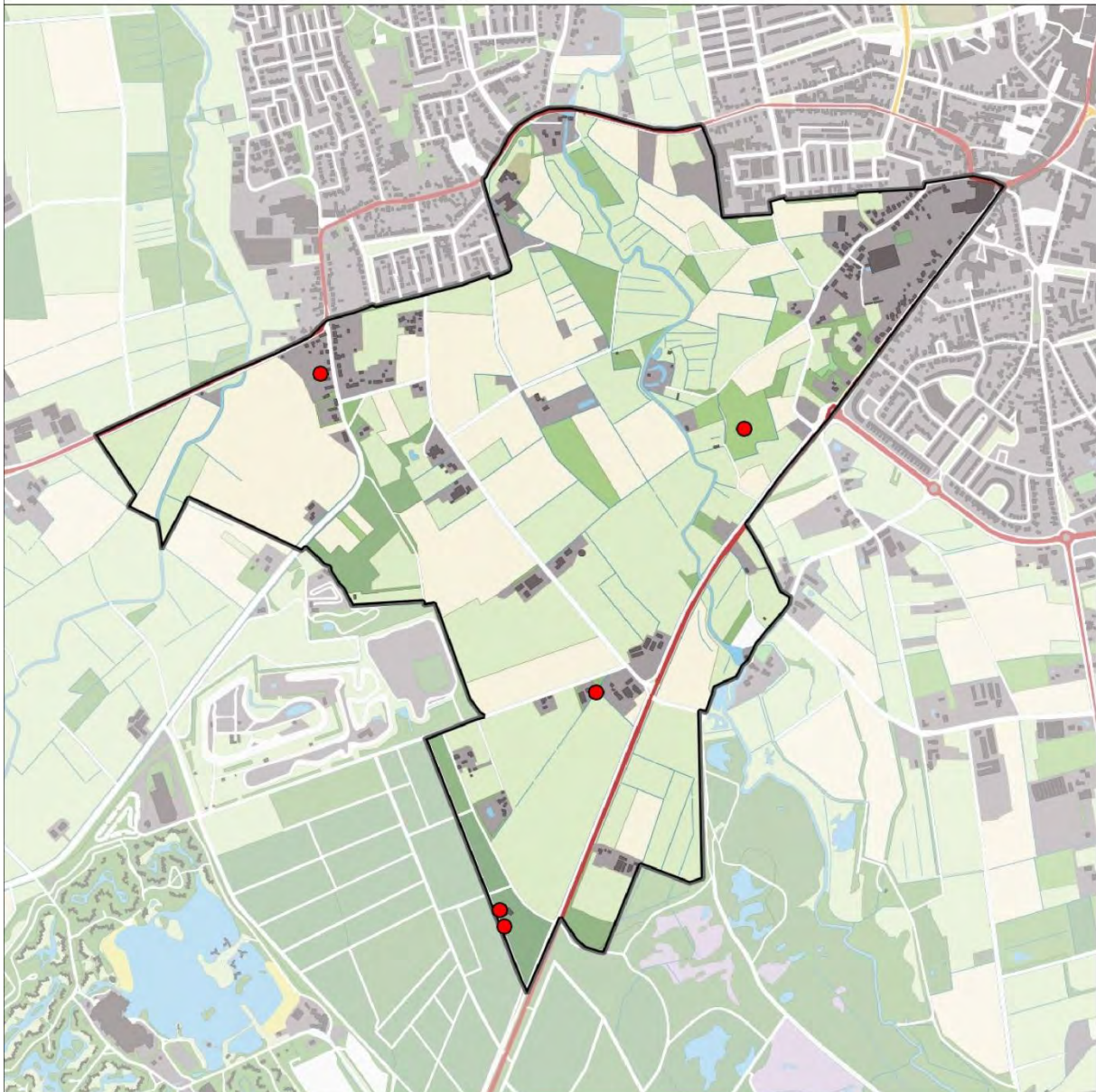
geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-	
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumgrens	afstand
X	X	X	X					2	15-5 t/m 30-6	1000
-	-	-	-					1	20-5 t/m 30-6	1000

0 0.4 0.8 km

1 / 66

Bonte Vliegenvanger 5 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

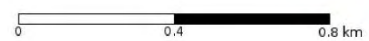
9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
-	-	X	X	JA	1-6	7-10	11+	1	20-4	1m 15-6	200

Boomklever 2 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

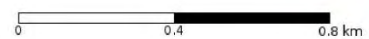
9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

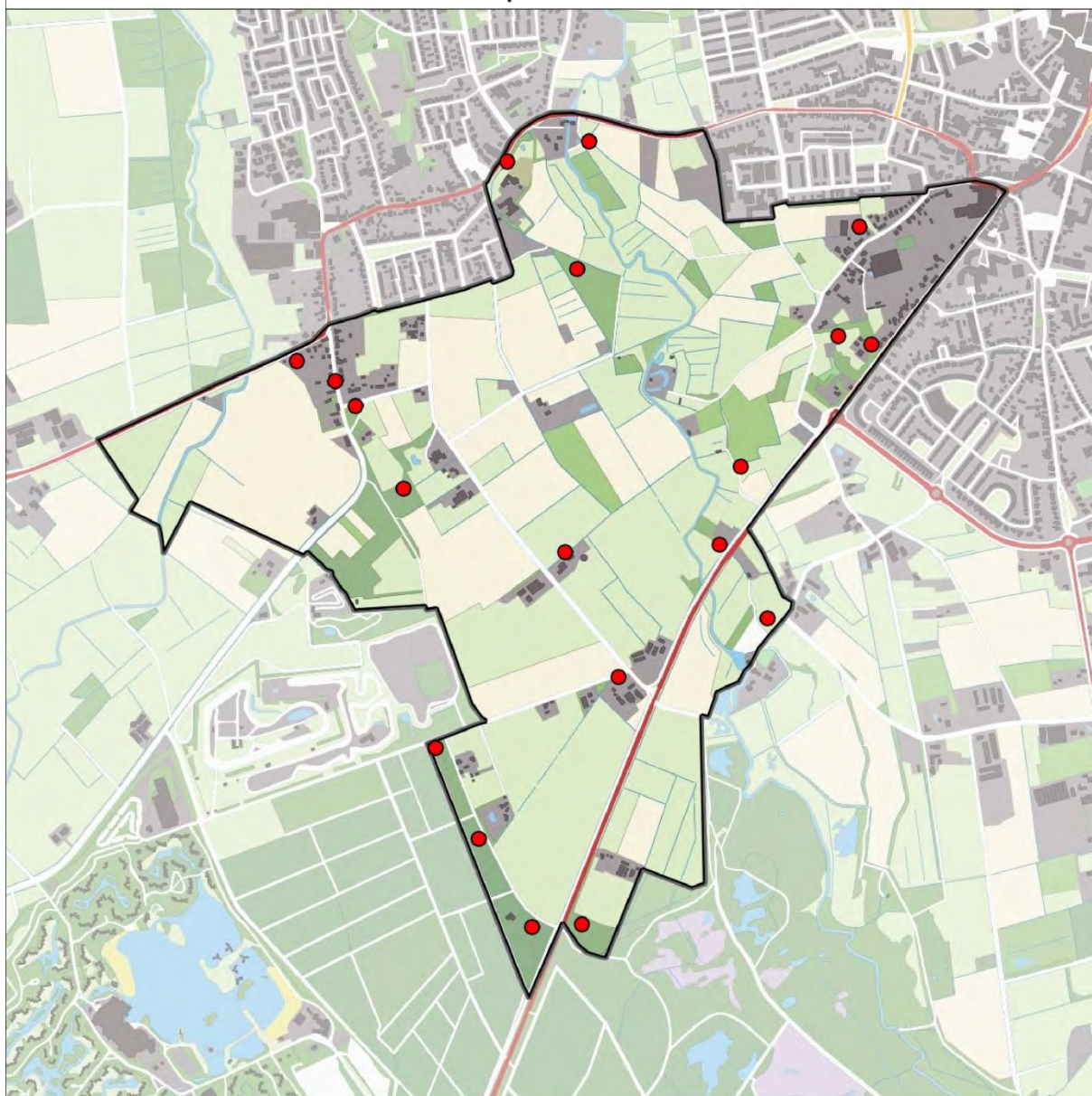

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusieafstand
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
.	X	X	X		1-6	7-10	11+	1	15-2 t/m 31-5	300

3 / 66

Boomkruiper 19 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

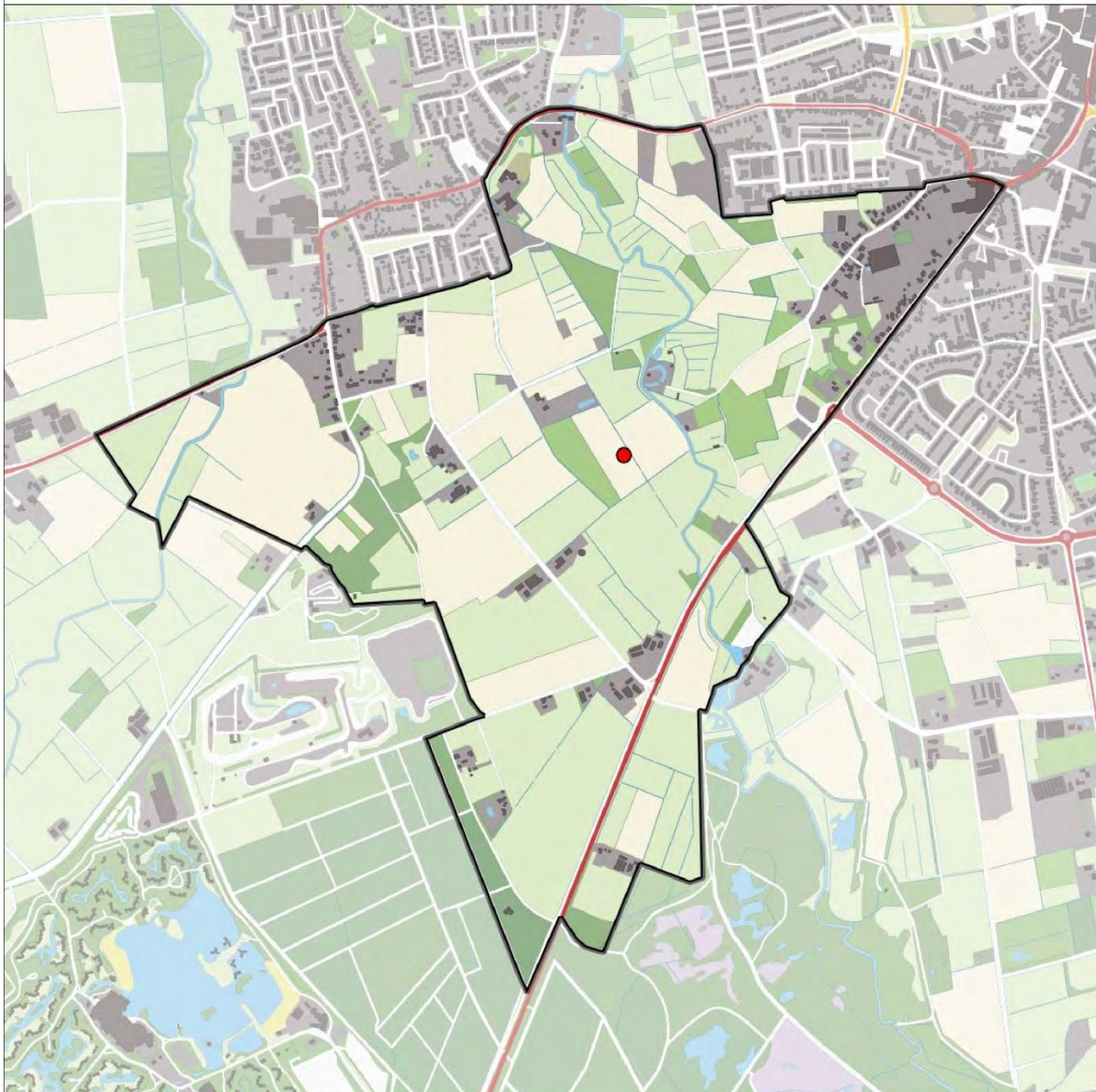
geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusieafstand
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
.	.	X	X		1-9	10-13	14+	1	1-2 t/m 20-6	200

0 0.4 0.8 km

4 / 66

Boompieper 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

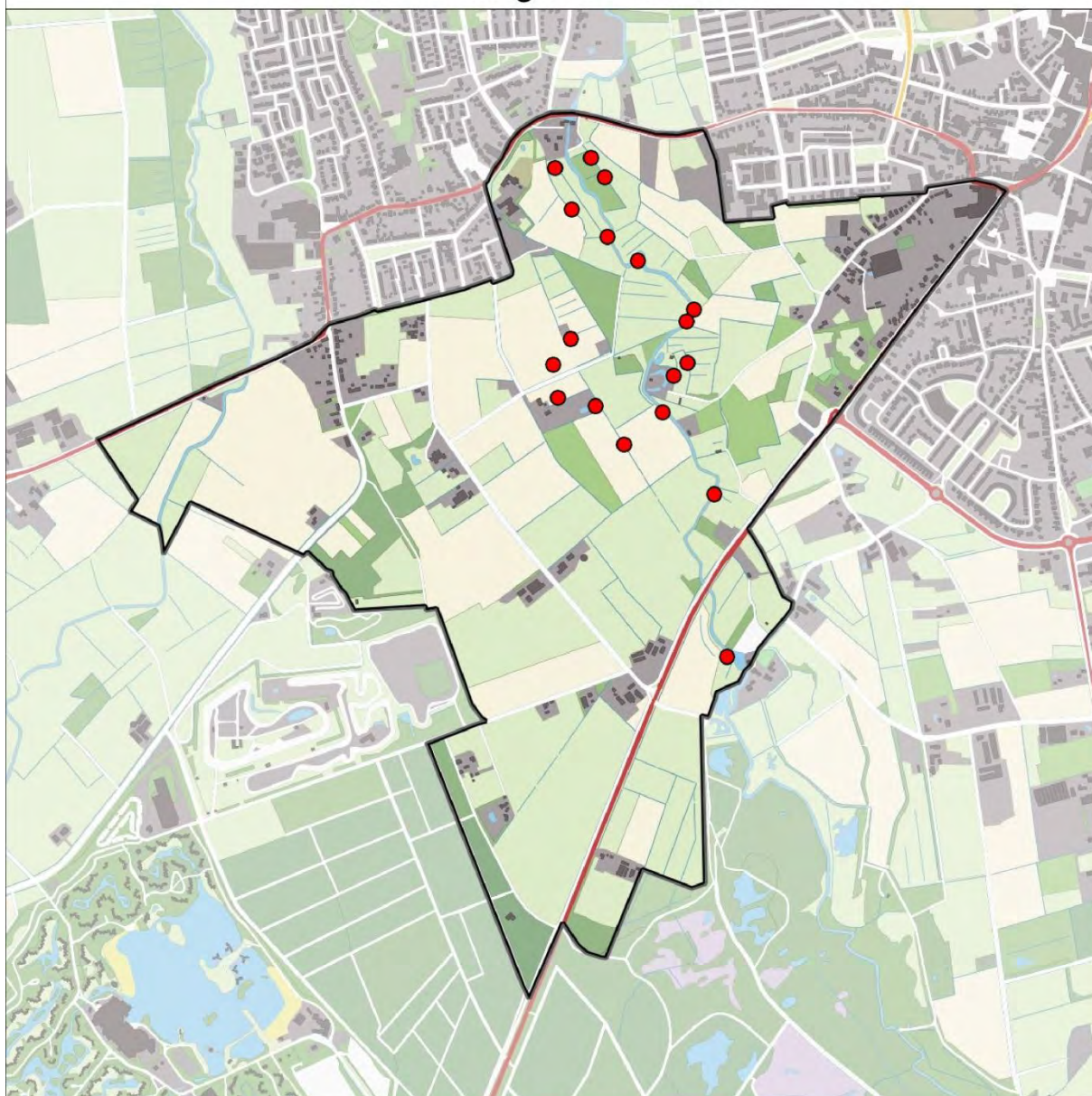
geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
.	.	X	X	JA	1-6	7-10	11+		1	15-4 t/m 10-7	200

0 0.4 0.8 km

5 / 66

Bosrietzanger 18 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

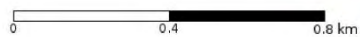
9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

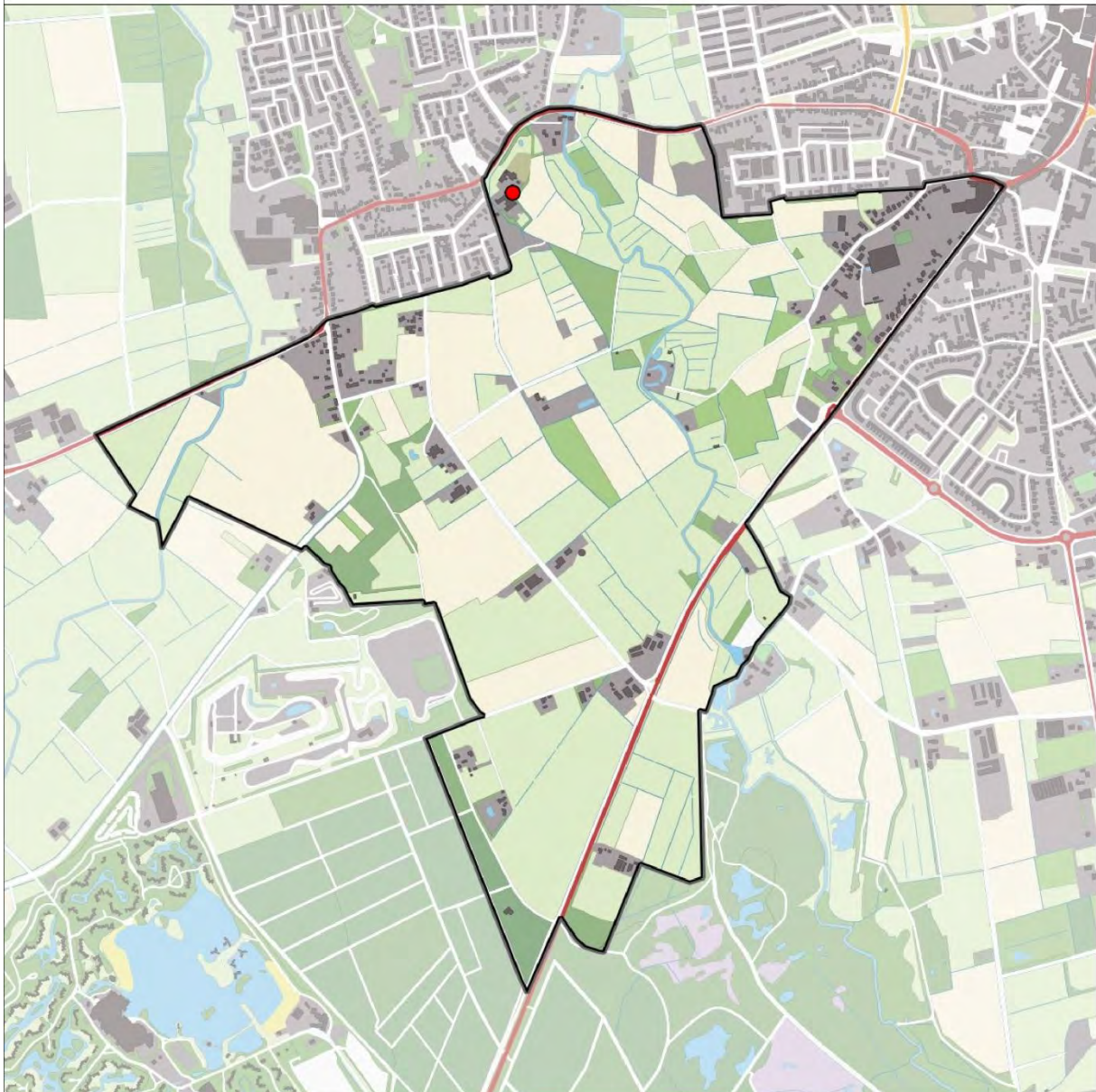
2017

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusieafstand
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
.	.	X	X	JA	1-6	7-10	11+	1	10-5 t/m 20-7	100

Bosuil 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

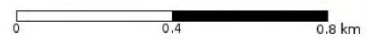
9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusieafstand
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
X	X	X	X					1	1-1 t/m 10-7	500

Buizerd 3 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusieafstand	
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen			datumg.
.	.	.	.					3	2	1-2 t/m 15-7	1000
.	X	X	X					.	2	1-2 t/m 15-7	1000

0 0.4 0.8 km

8 / 66

Ekster 6 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

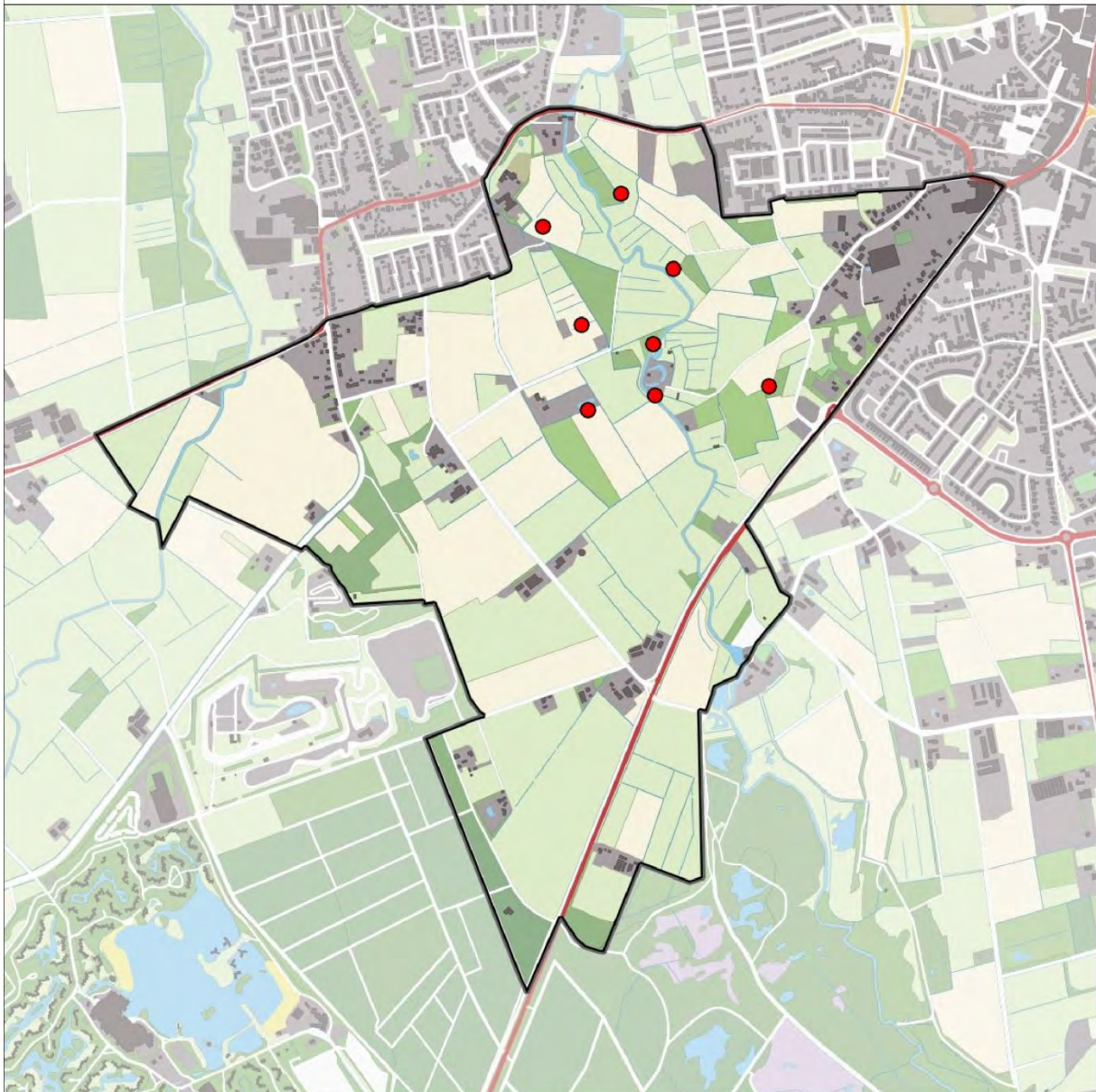
geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusieafstand
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
.	X	X	X					2	1-2 t/m 30-6	300

0 0.4 0.8 km

9 / 66

Fazant 8 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

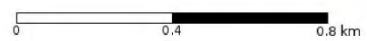
9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusieafstand	
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen			datumg.
man	X	X	X					2	1	1-2 t/m 30-6	300

10 / 66

Fitis 6 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

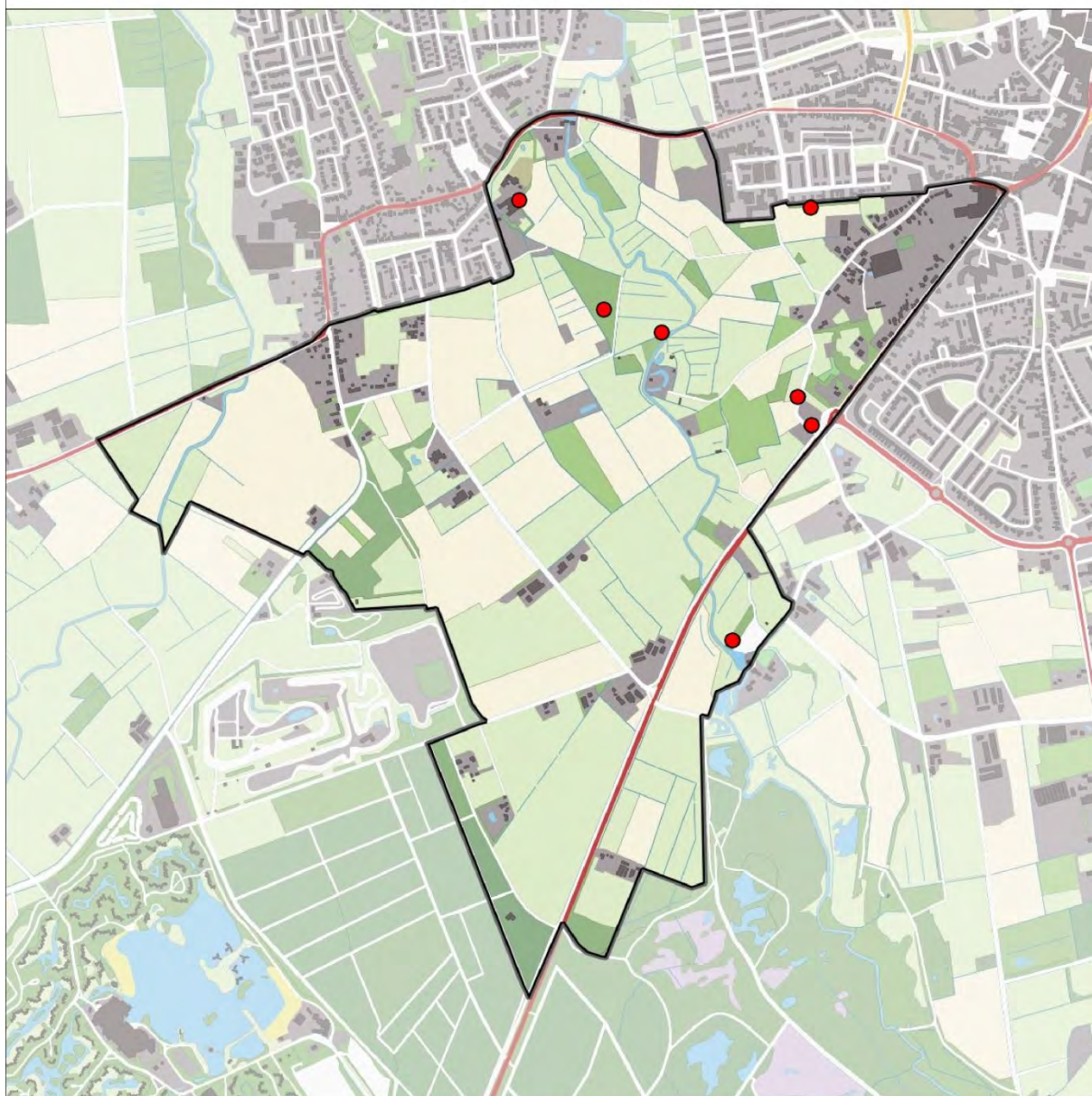
geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusieafstand
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
.	.	X	X	JA	1-6	7-10	11+	1	15-4 t/m 30-6	100

0 0.4 0.8 km

11 / 66

Gaai 7 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusieafstand
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
X	X	X	X					2	1-4 t/m 10-7	500

0 0.4 0.8 km

12 / 66

Geelgors 4 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

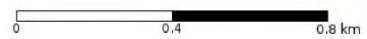
9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

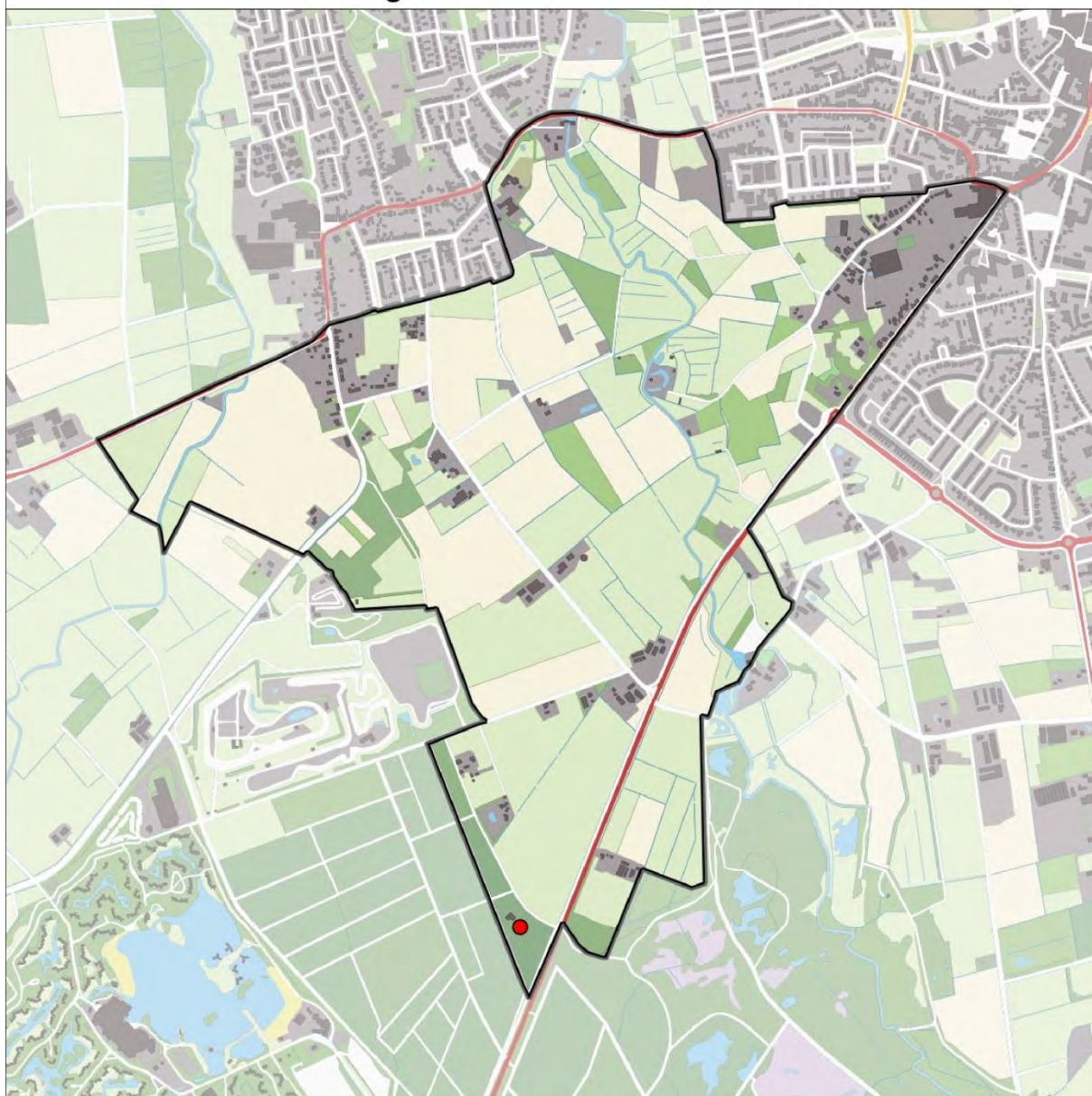

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusieafstand
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
.	X	X	X		1-9	10-14	15+	1	1-4 t/m 20-7	300

13 / 66

Gekraagde Roodstaart 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

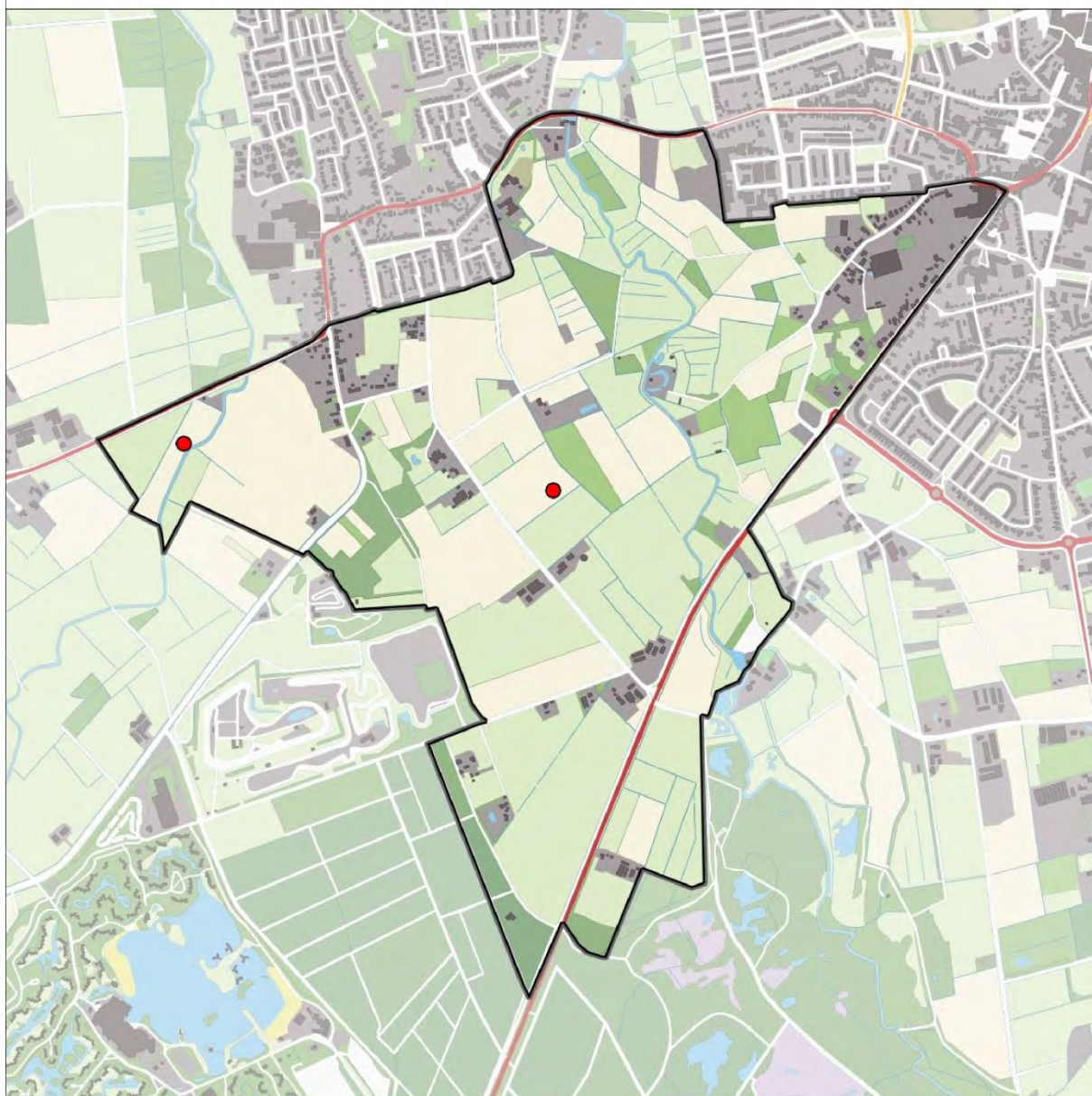
geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusieafstand	
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen			datumg.
.	.	X	X	JA	1-6	7-13	14+		1	30-4 t/m 30-6	200

0 0.4 0.8 km

14 / 66

Gele Kwikstaart 2 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusieafstand	
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen			datumg.
.	.	X	X	JA	1-6	7-13	14+		1	15-4 t/m 20-7	300
X	X	.	.	JA	1-6	7-13	14+		1	1-6 t/m 20-7	300

0 0.4 0.8 km

15 / 66

Gierzwaluw 4 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

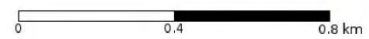
9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
X	X	X	X						1	15-5 t/m 15-7	2500

16 / 66

Goudhaan 10 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

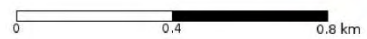
9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

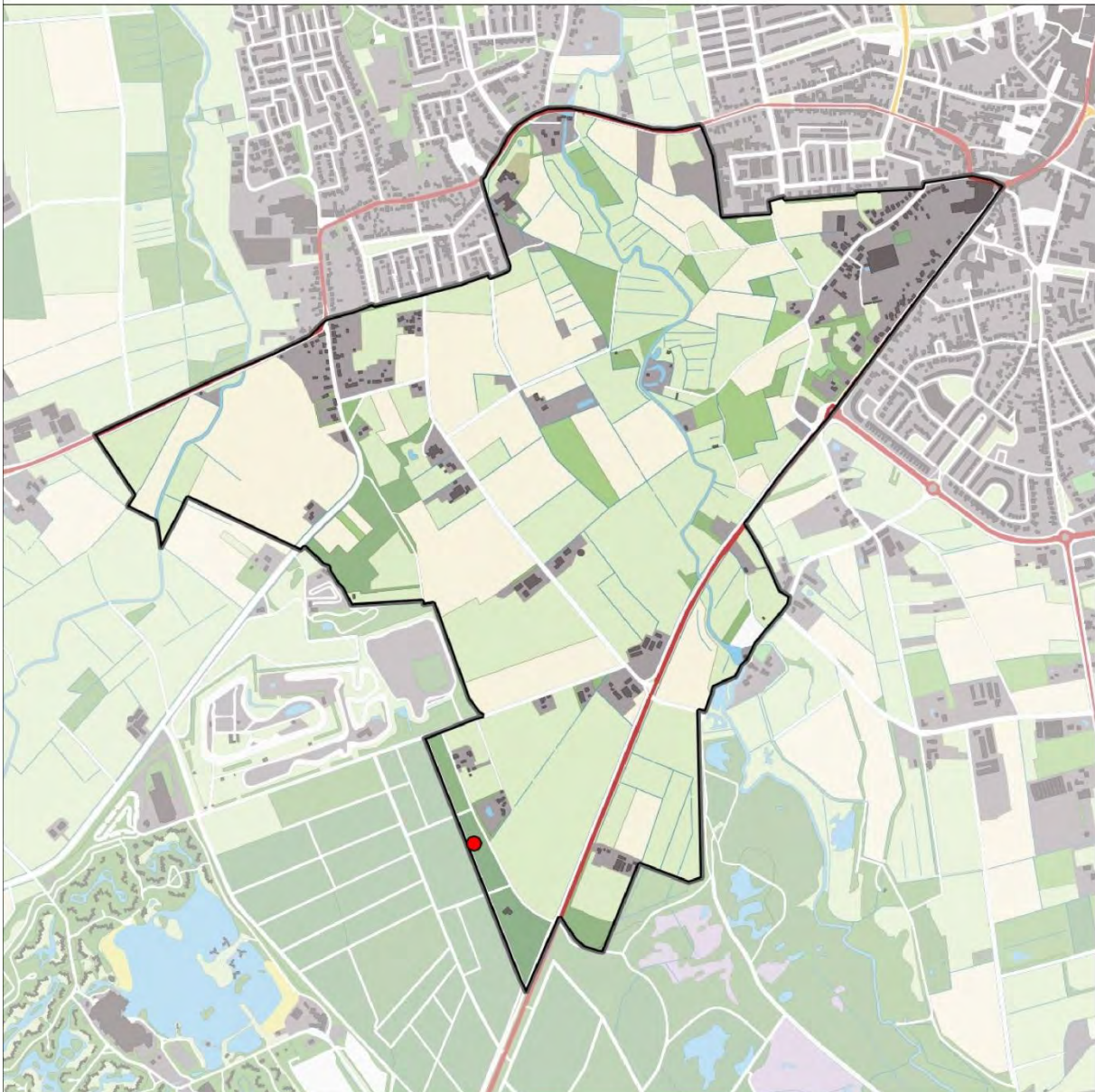

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusieafstand	
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen			datumg.
.	.	X	X		1-12	13+			1	10-4 t/m 30-6	100

17 / 66

Goudvink 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

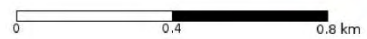
9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

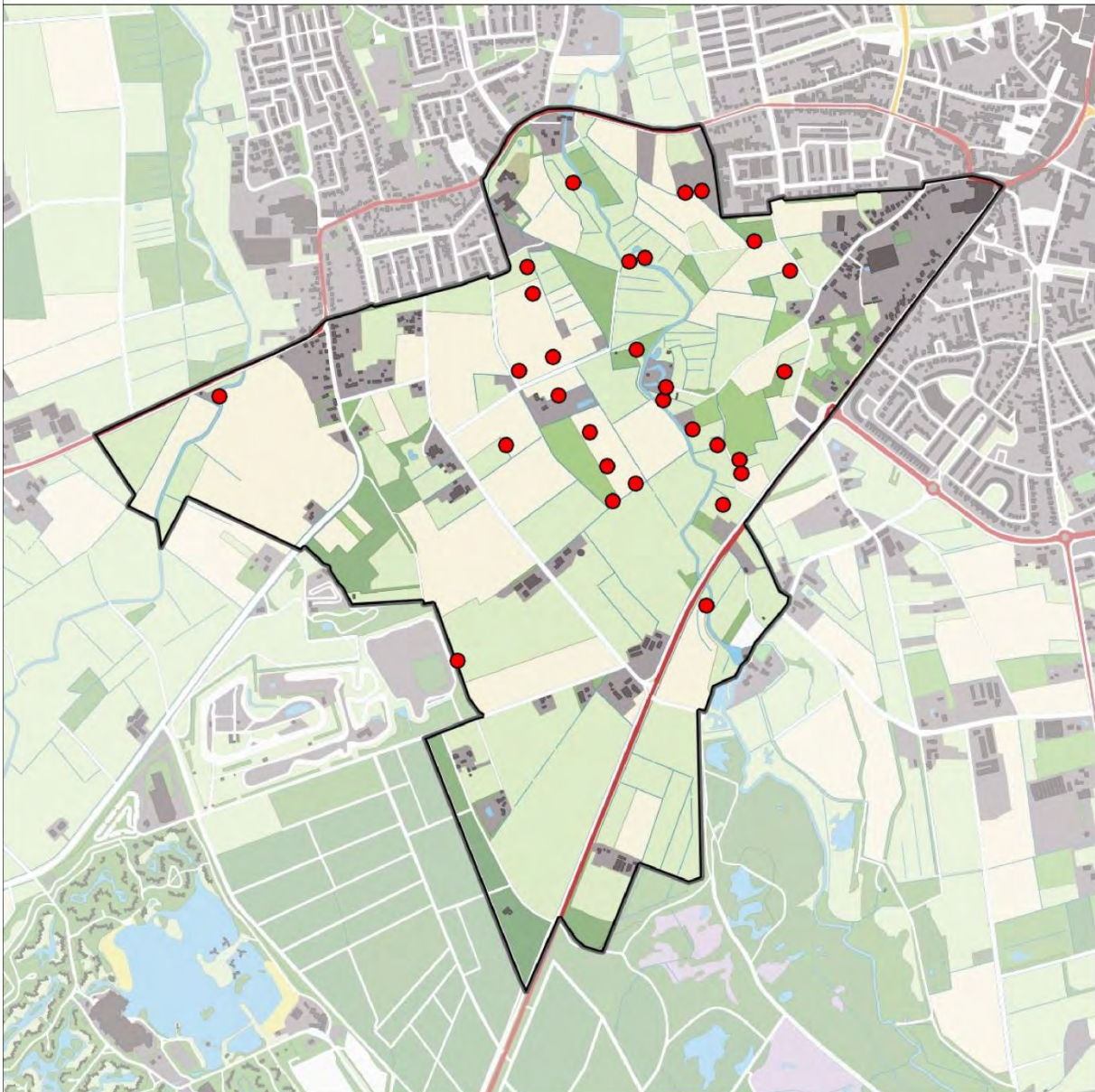

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusieafstand
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
X	X	X	X					1	1-4 t/m 31-7	500

18 / 66

Grasmus 29 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

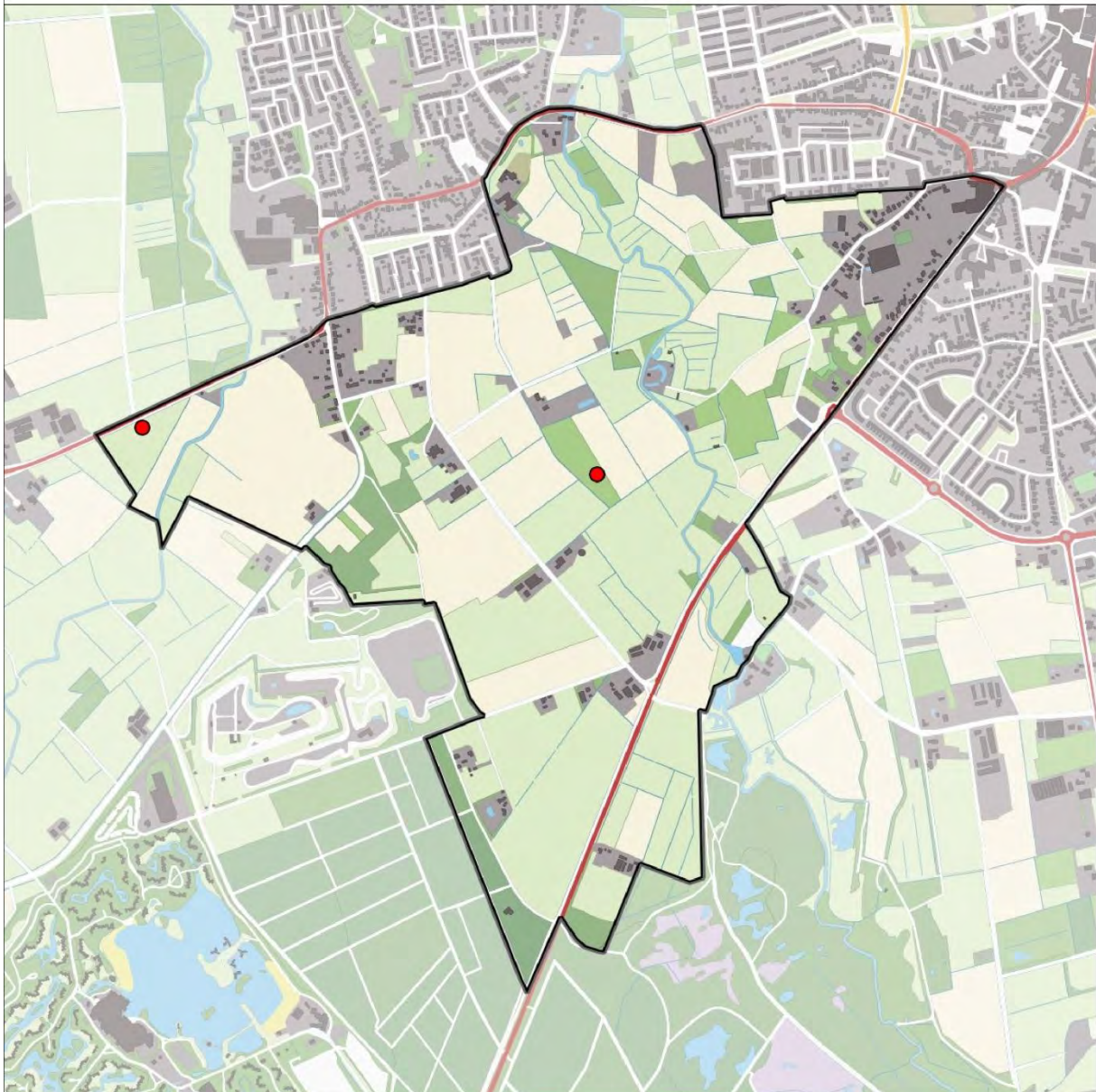
geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
.	.	X	X	JA	1-6	7-10	11+		1	25-4 t/m 10-7	200

0 0.4 0.8 km

19 / 66

Graspieper 2 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

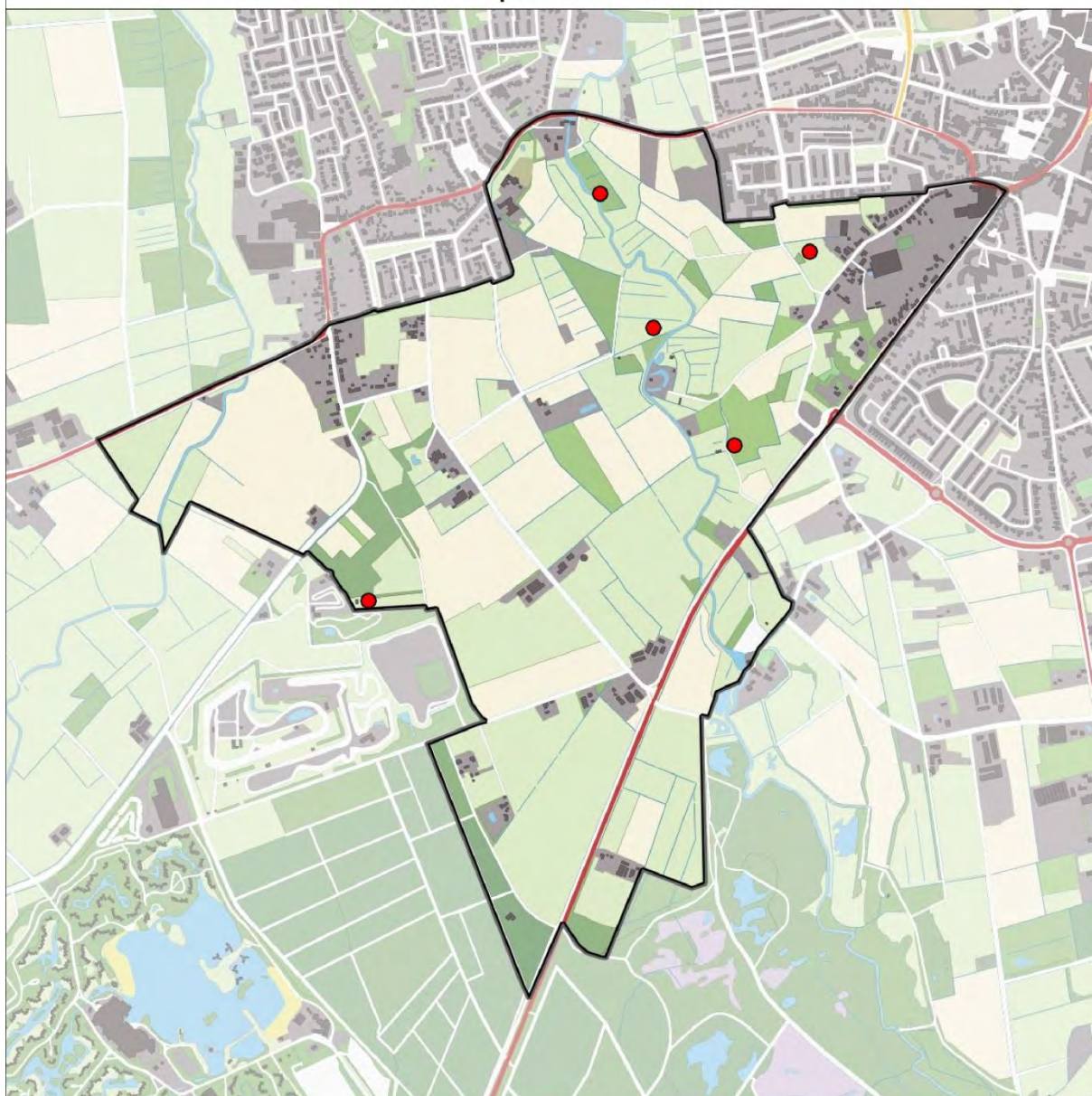
geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusieafstand	
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen			datumg.
.	.	X	X	JA	1-9	10-13	14+		1	1-4 t/m 30-6	300
X	X	.	.	JA	1-9	10-13	14+		1	15-5 t/m 30-6	300

0 0.4 0.8 km

20 / 66

Groene Specht 5 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

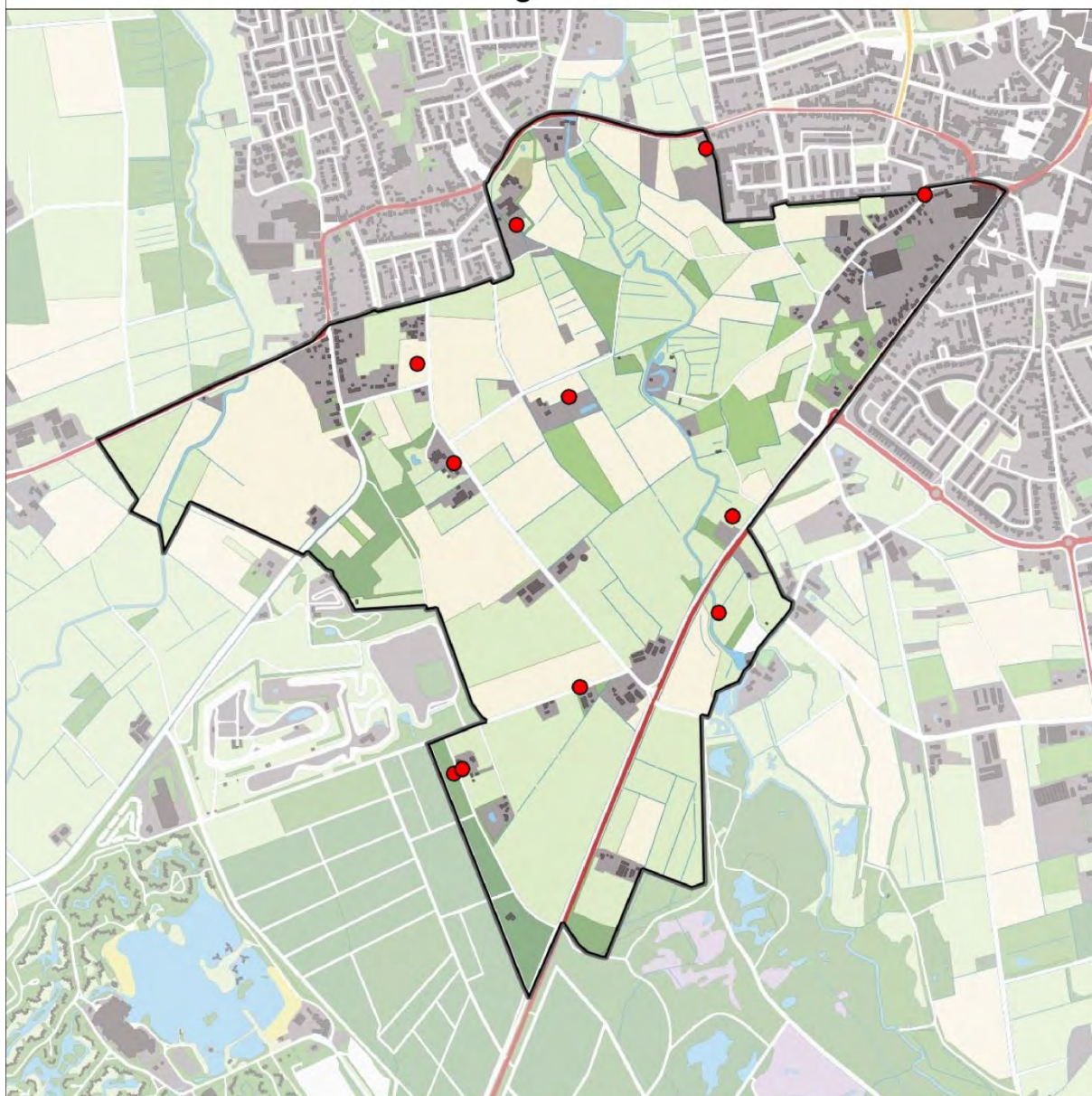
geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusieafstand
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
X	X	X	X		1-12	13+		1	1-3 t/m 31-5	1000

0 0.4 0.8 km

21 / 66

Groenling 11 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

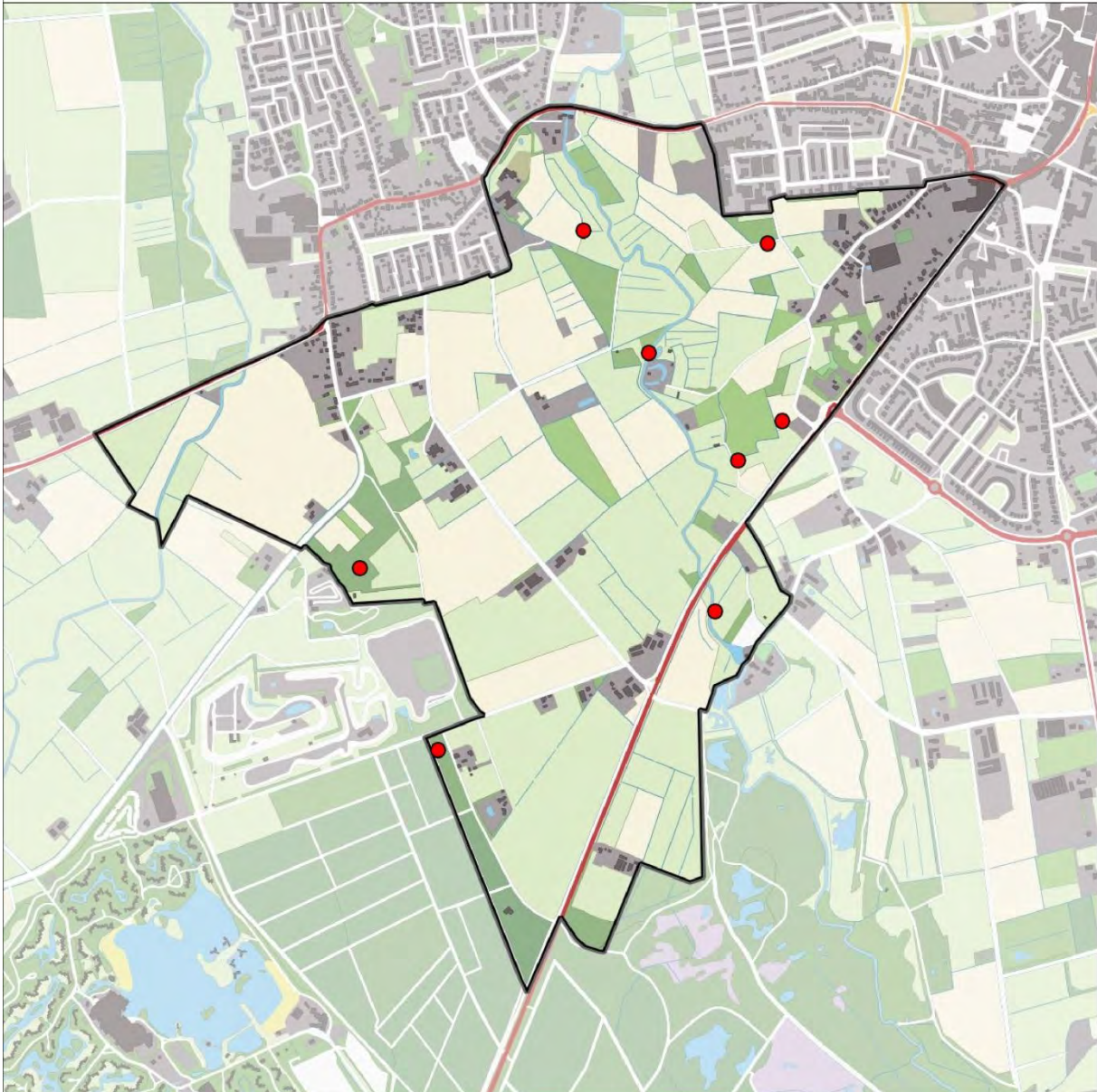
geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand	
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.
.	X	X	X					1	15-4 t/m 20-6	300

0 0.4 0.8 km

22 / 66

Grote Bonte Specht 8 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

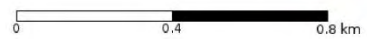
9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusieafstand
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
.	X	X	X		1-12	13+		1	1-3 t/m 30-6	500

Grote Canadese Gans 3 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

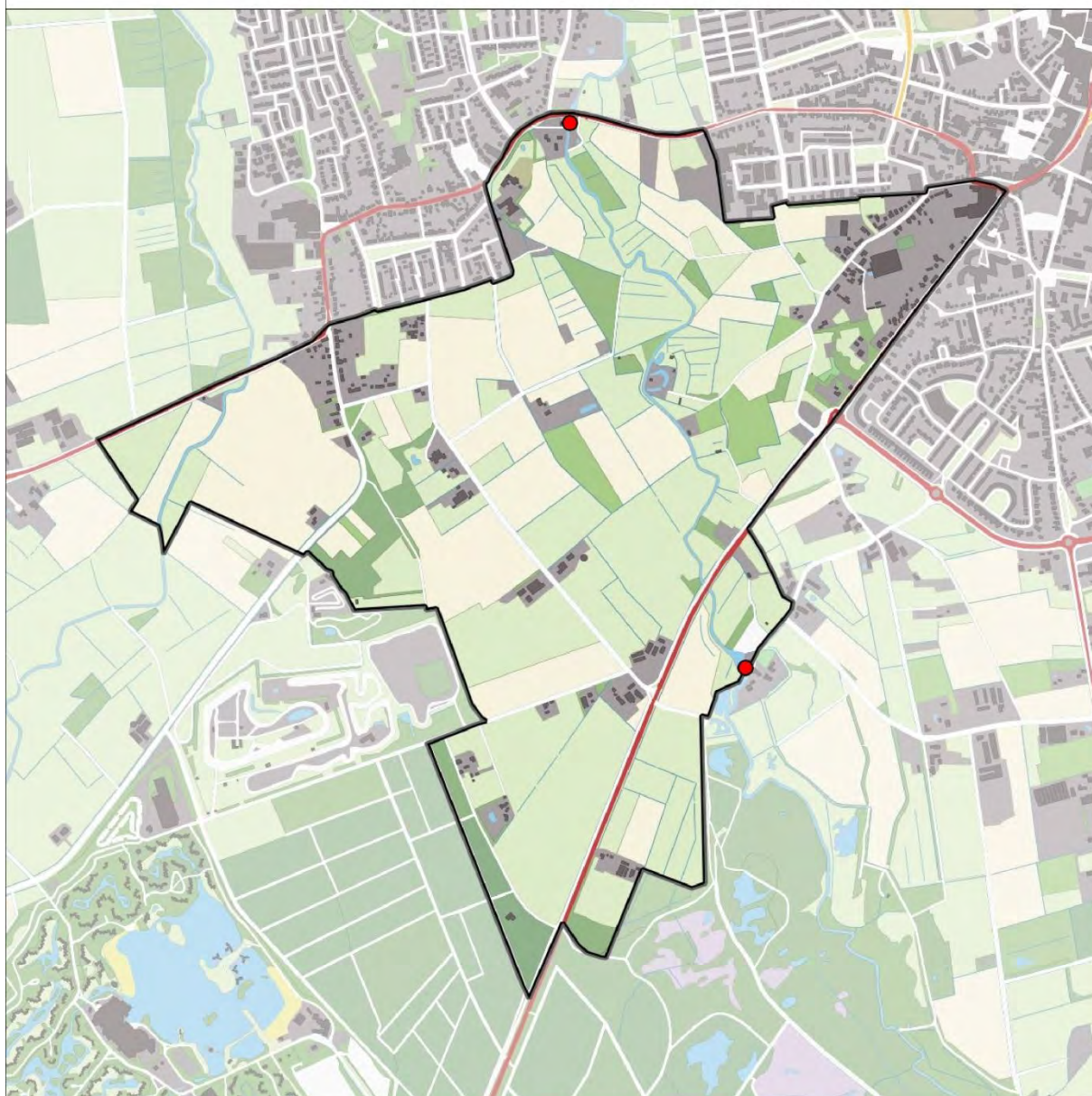
geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusieafstand	
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen			datumg.
.	X	X	X					2	1	1-4 t/m 30-6	2500

0 0.4 0.8 km

24 / 66

Grote Gele Kwikstaart 2 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusieafstand	
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen			datumg.
X	X	X	X					2	1	10-4 t/m 20-6	500

0 0.4 0.8 km

25 / 66

Grote Lijster 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

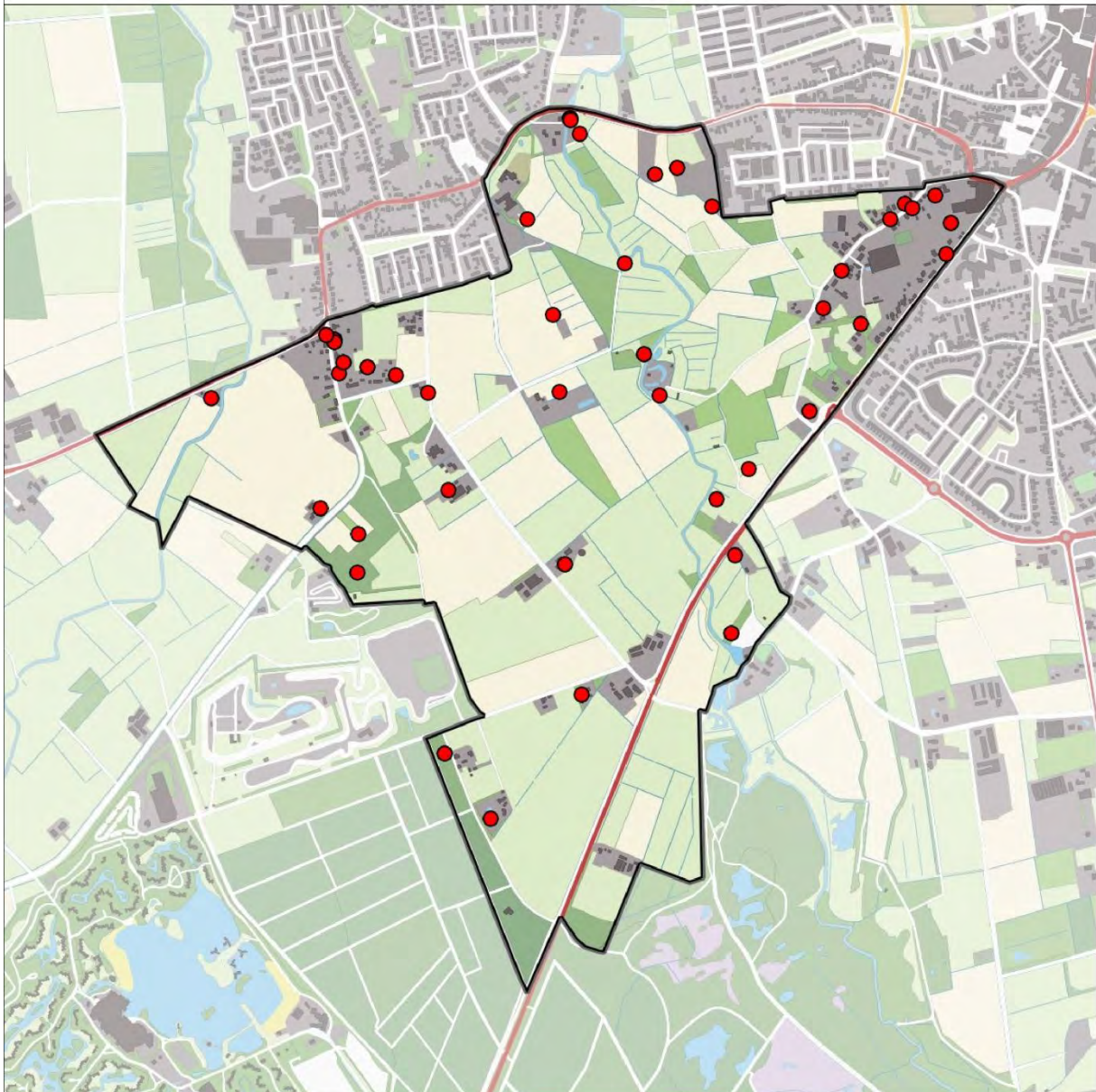
geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
.	X	X	X		1-9	10+		1	1-3 t/m 31-5	500

0 0.4 0.8 km

26 / 66

Heggenmus 44 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

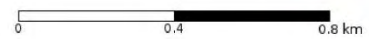
9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

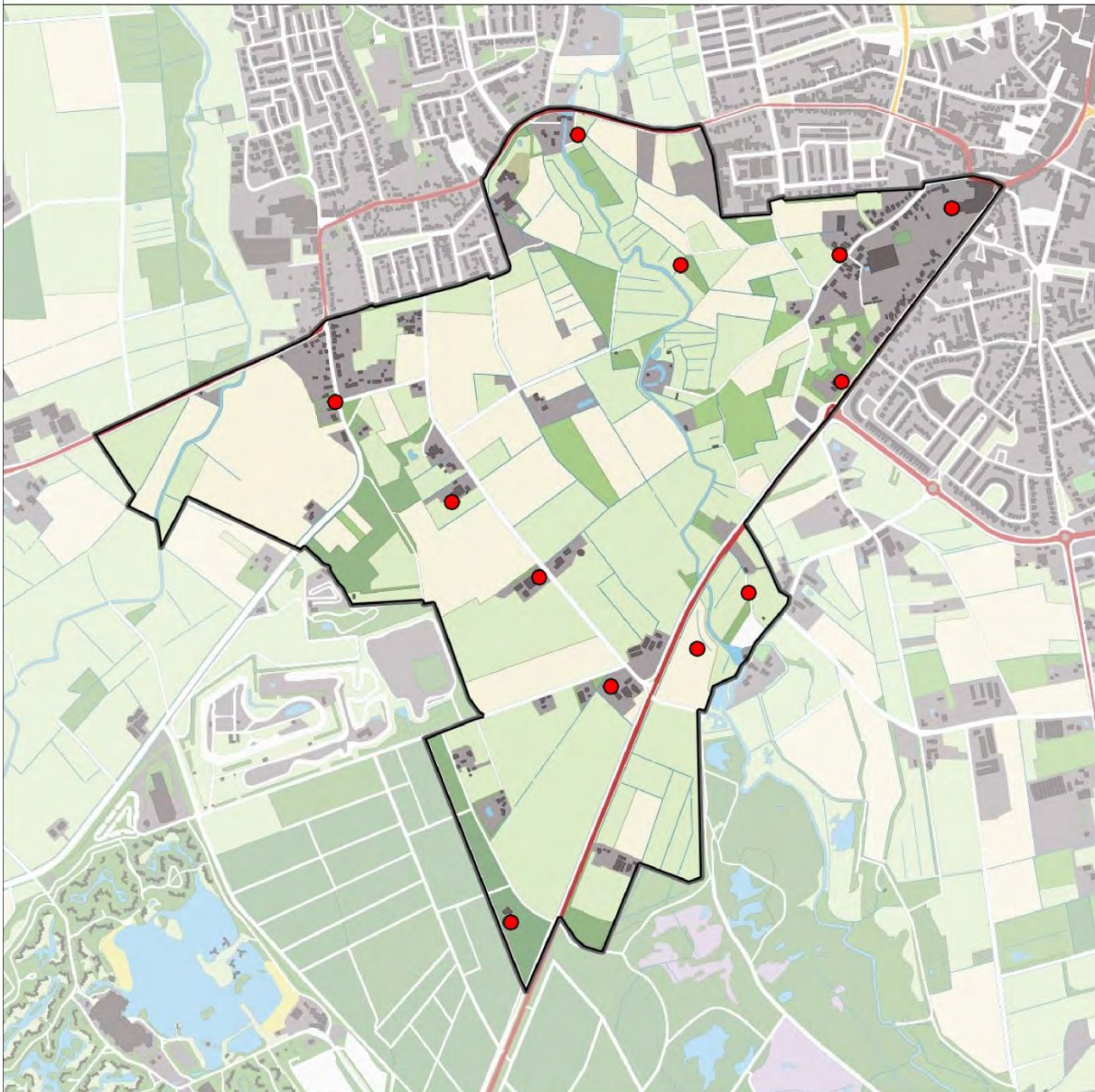
2017

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusieafstand
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
.	.	X	X		1-12	13+		1	10-3 t/m 10-7	200

Holenduif 12 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

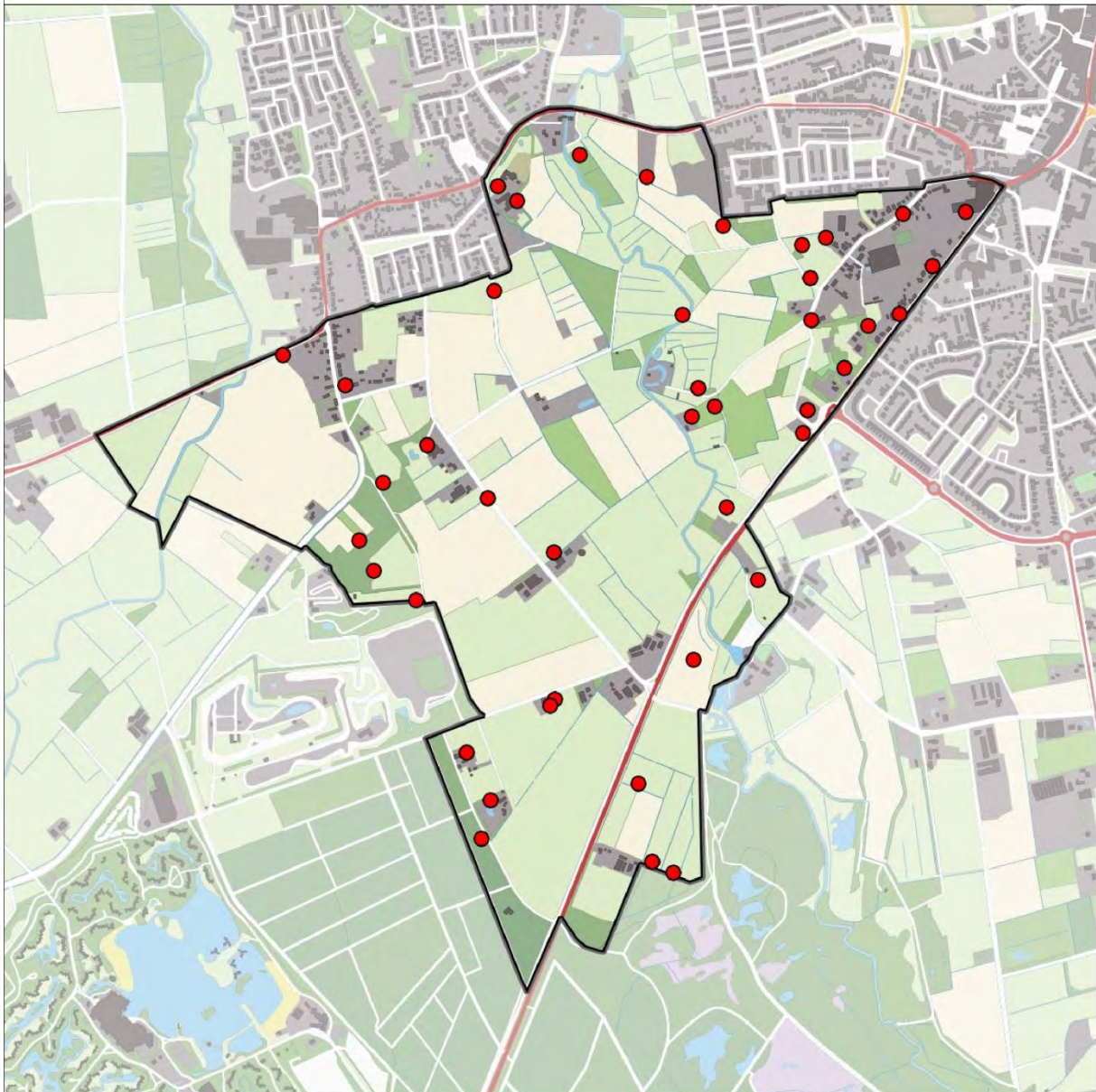
geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
.	X	X	X					1	1-3 t/m 31-7	300

0 0.4 0.8 km

28 / 66

Houtduif 42 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

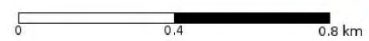
9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusieafstand
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
.	X	X	X		1-12	13+		1	20-4 t/m 31-7	300

Huismus 30 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

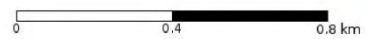
9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

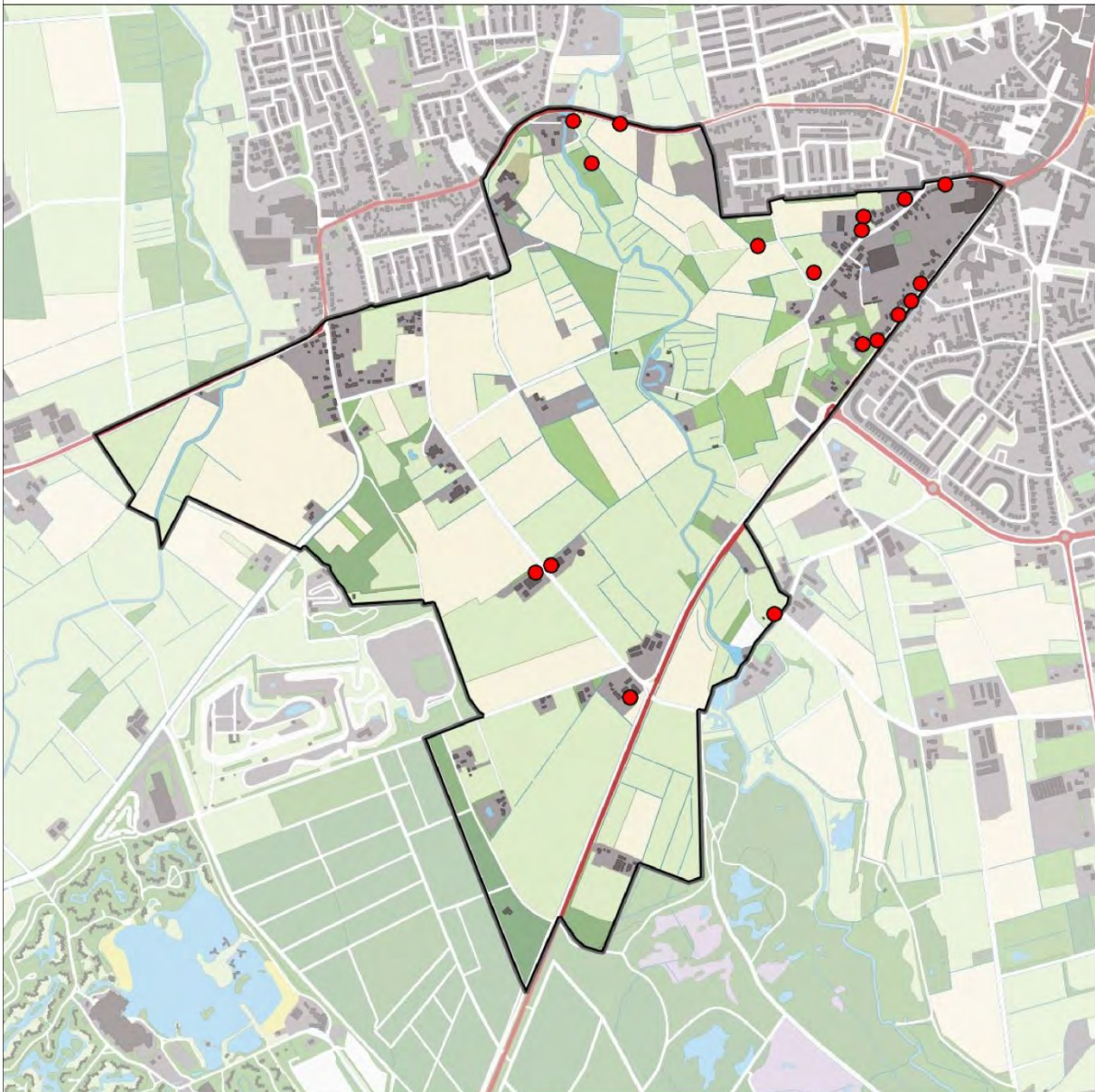

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusieafstand
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
man	X	X	X					1	10-3 t/m 20-6	100

30 / 66

Kauw 18 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

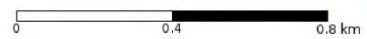
9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

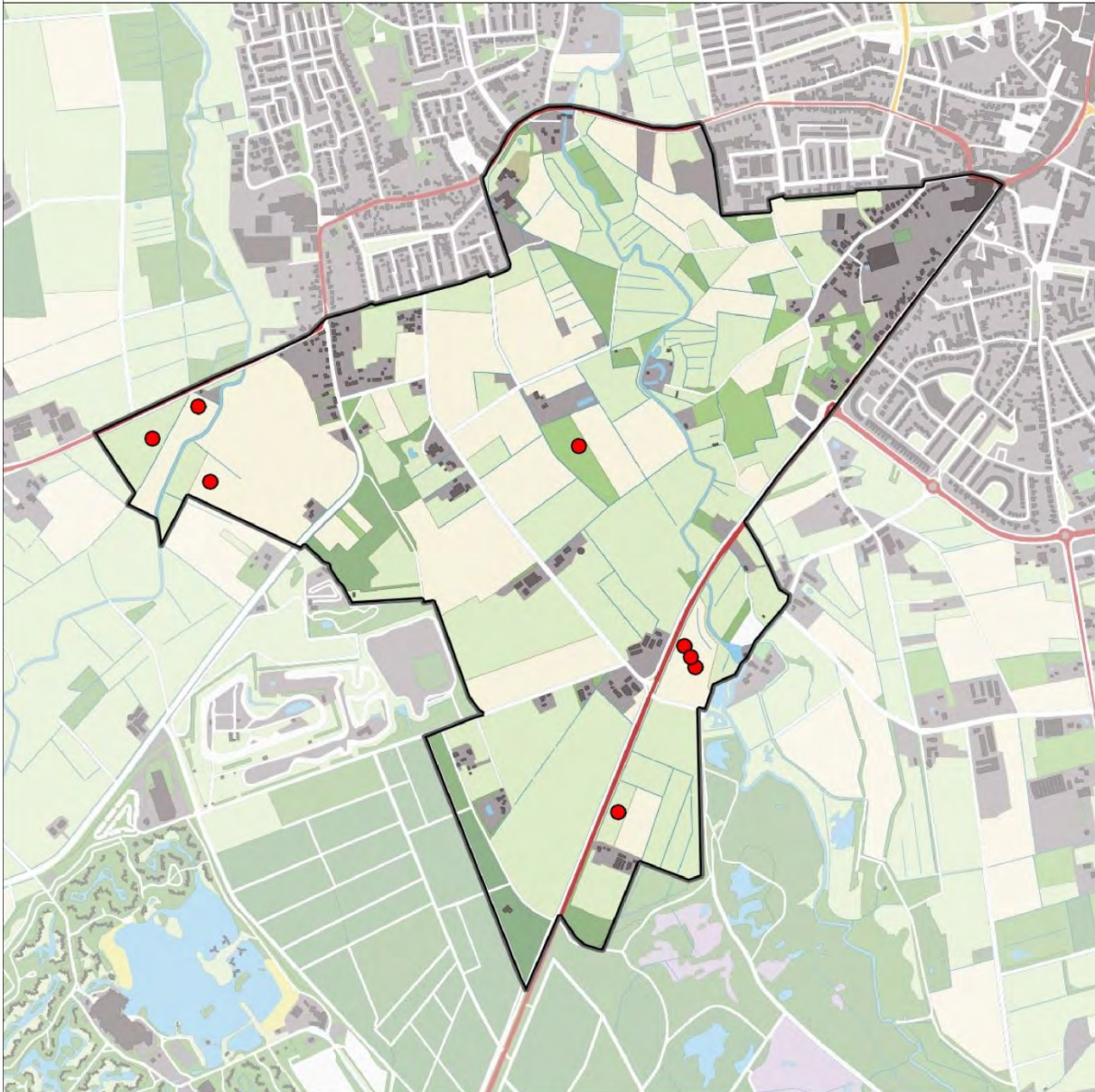

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusieafstand
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
.	X	X	X					1	1-3 t/m 10-5	300

31 / 66

Kievit 8 territoria

Legenda:

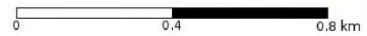
- Telgebied
- Territorium

Telgebied:
9922 Lage Heide (Dommelen)

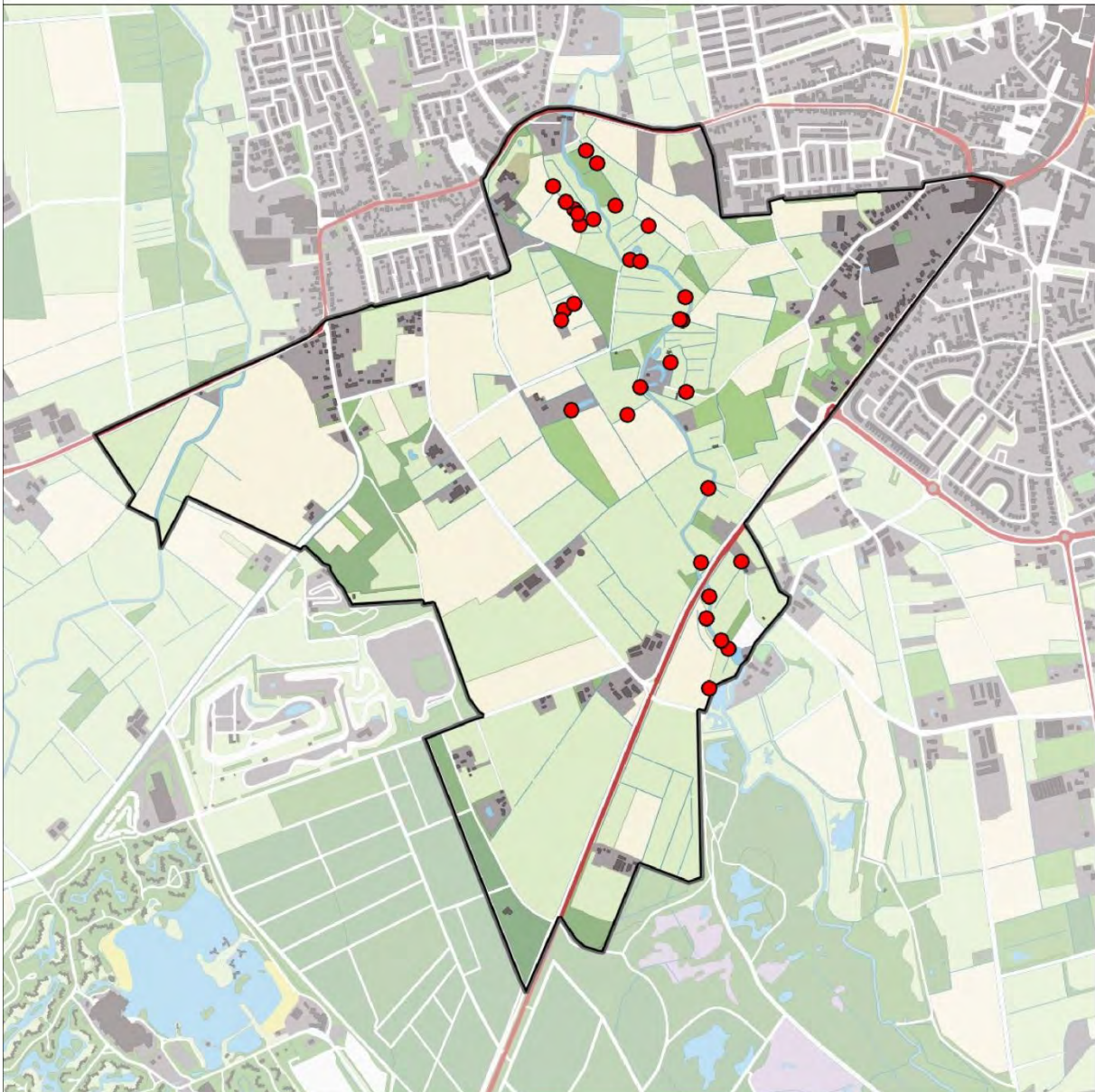
Periode:
2017

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusieafstand	
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen			datumg.
man	X	X	X					2	1	1-4 t/m 10-5	1000

Kleine Karekiet 31 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

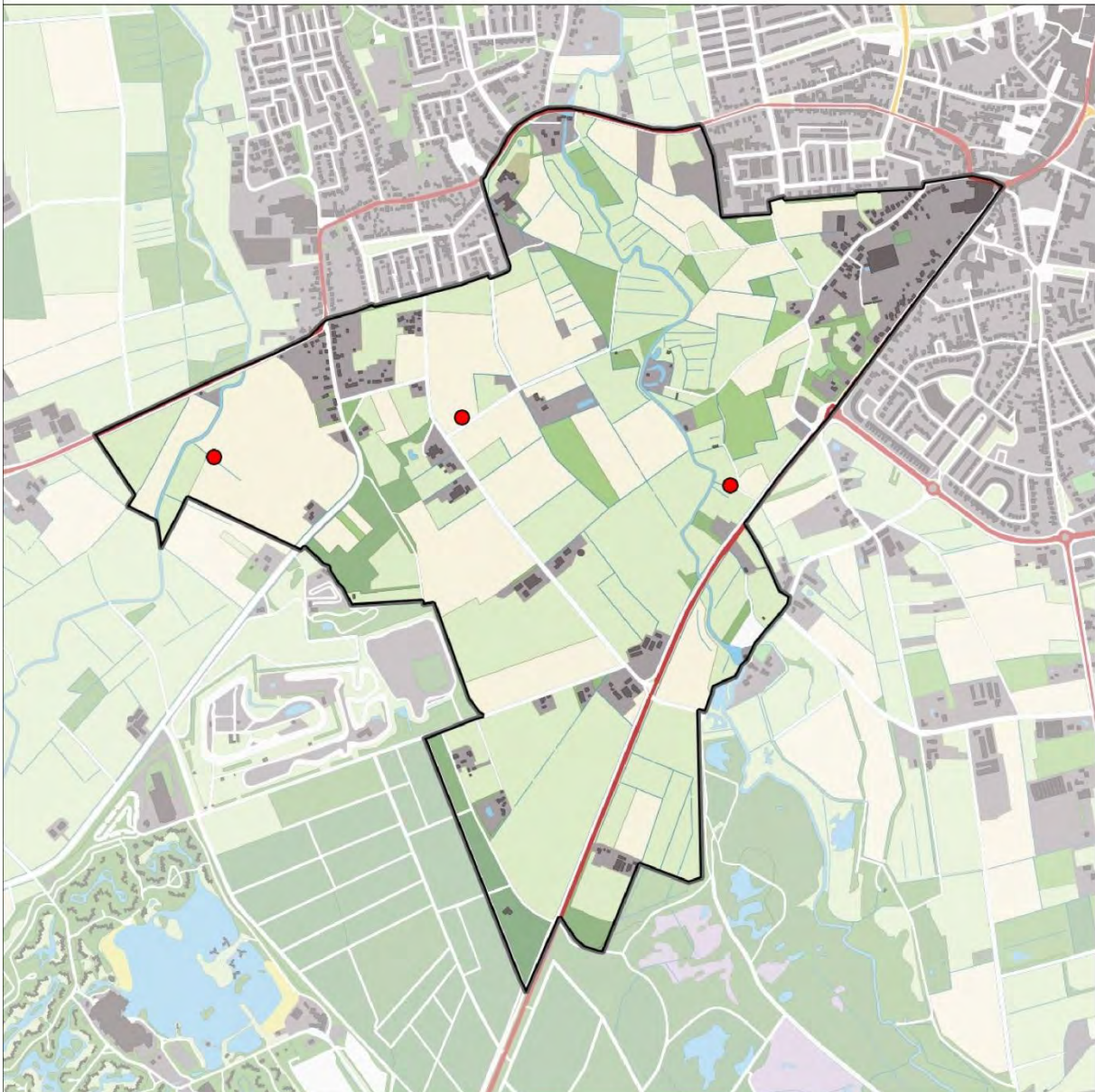
geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens		fusie-
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
.	.	X	X	JA	1-9	10-13	14+		1	5-5 t/m 10-7	100

0 0.4 0.8 km

33 / 66

Kneu 3 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

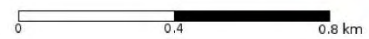
9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

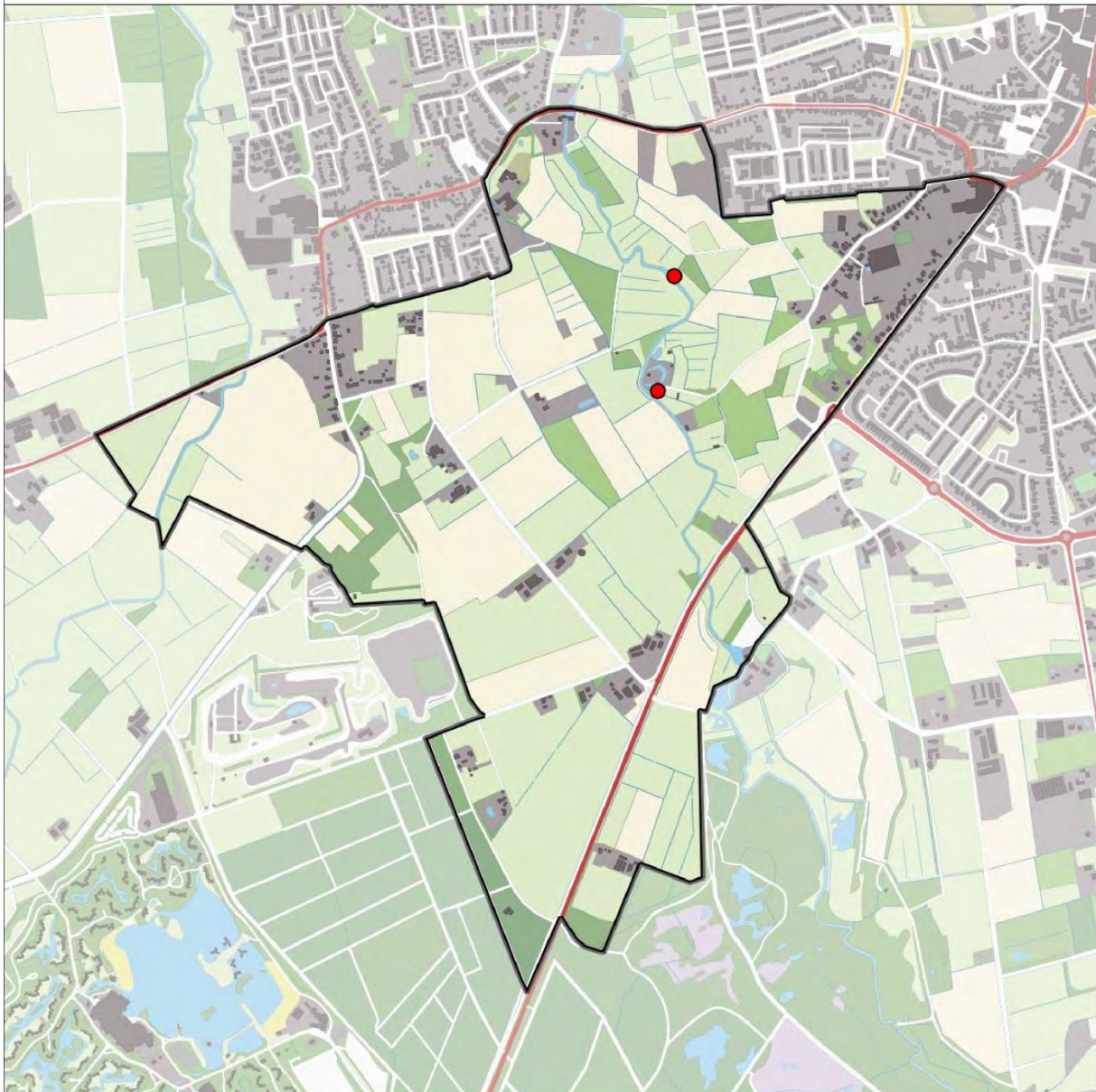

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
.	X	X	X	JA	1-12	13+			1	25-4 t/m 20-7	500

34 / 66

Koekoek 2 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

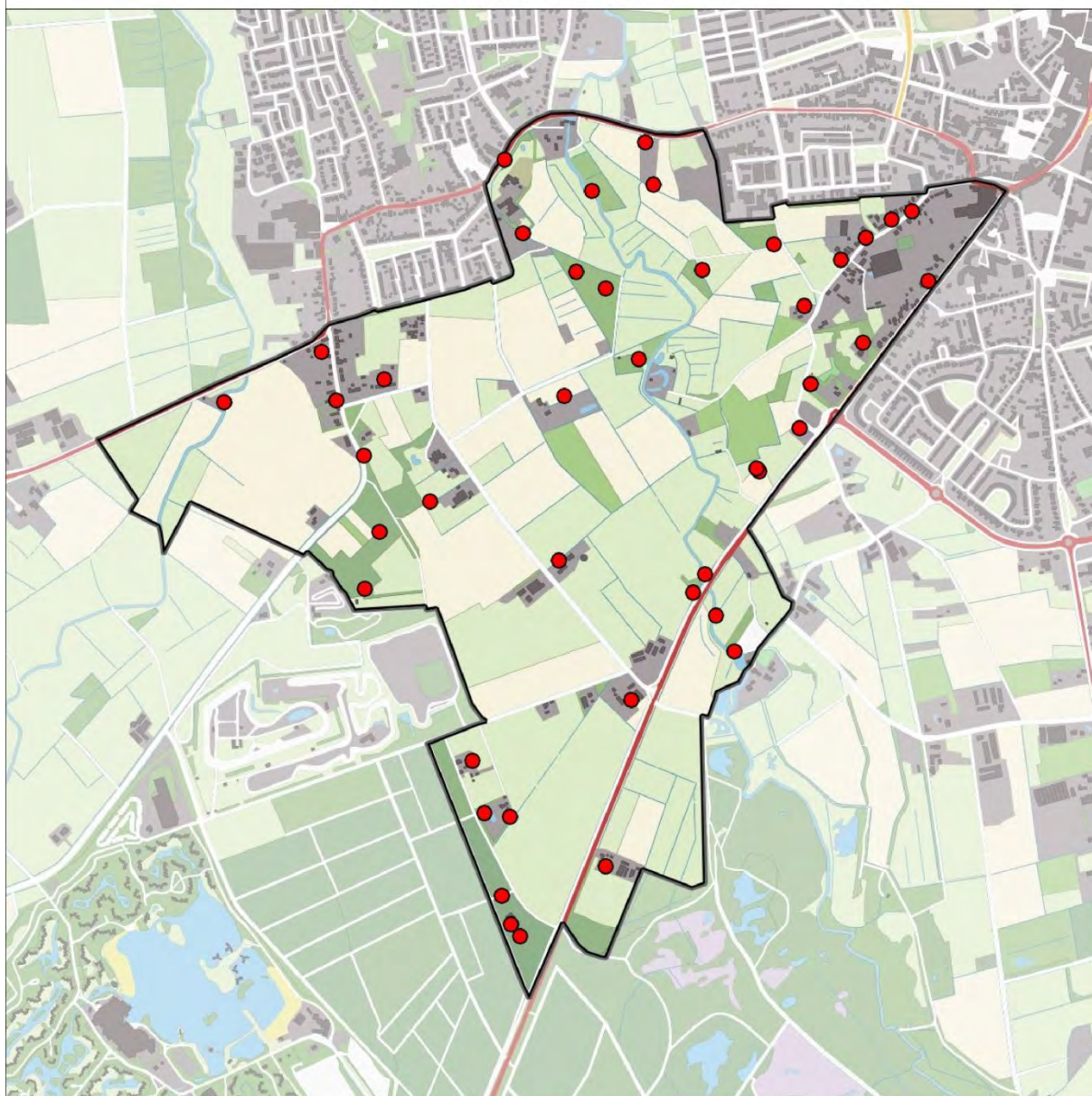
geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
.	.	X	X	JA	1-6	7-13	14+		1	10-5 t/m 25-6	1000

0 0.4 0.8 km

35 / 66

Koolmees 43 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

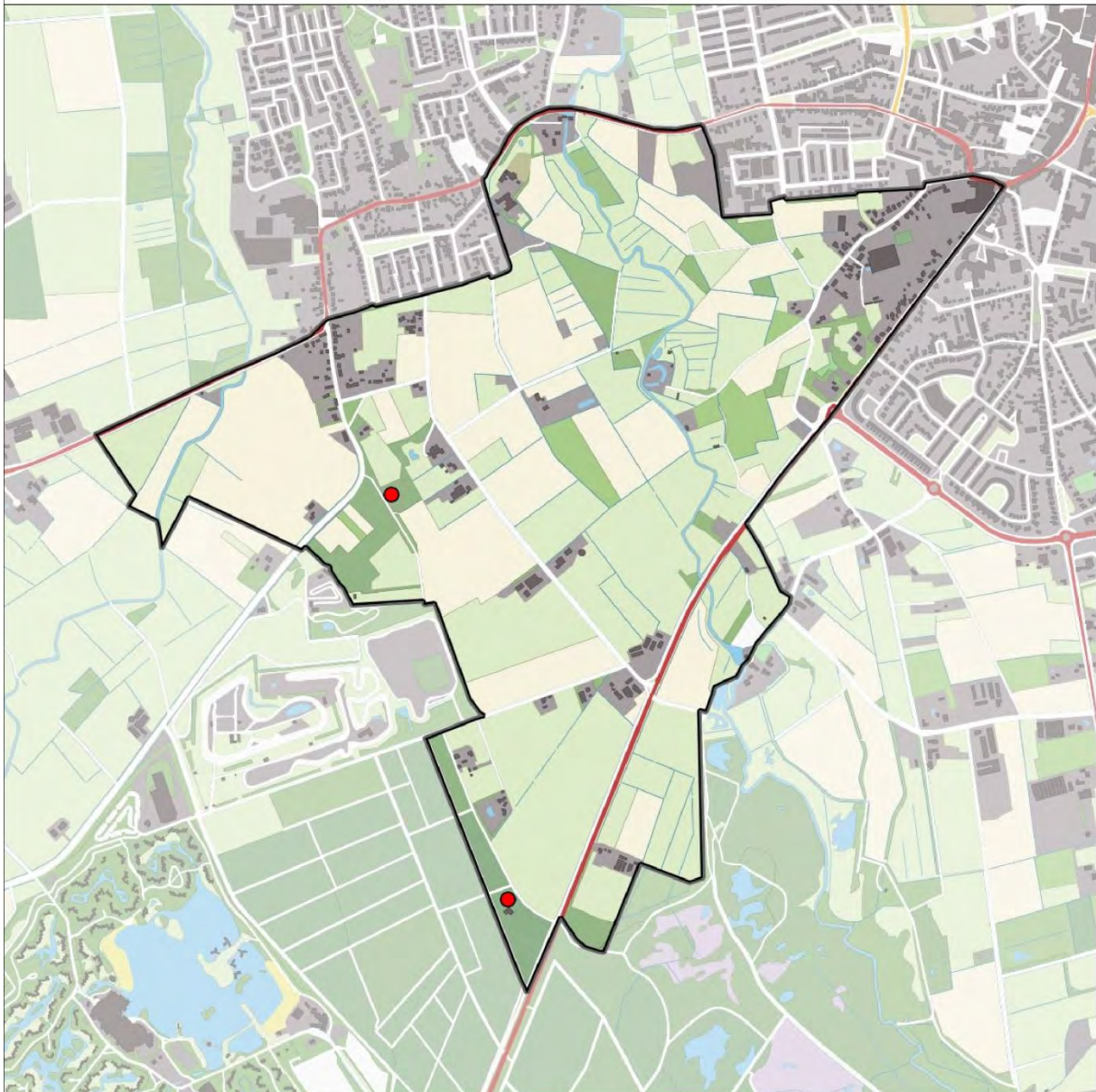
geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
.	X	X	X		1-9	10-13	14+		1	15-3 t/m 30-6	300

0 0.4 0.8 km

36 / 66

Kuifmees 2 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

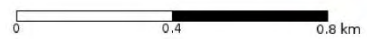
9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusieafstand	
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen			datumg.
X	X	X	X		1-12	13+			1	1-3 t/m 15-6	300

37 / 66

Matkop 3 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

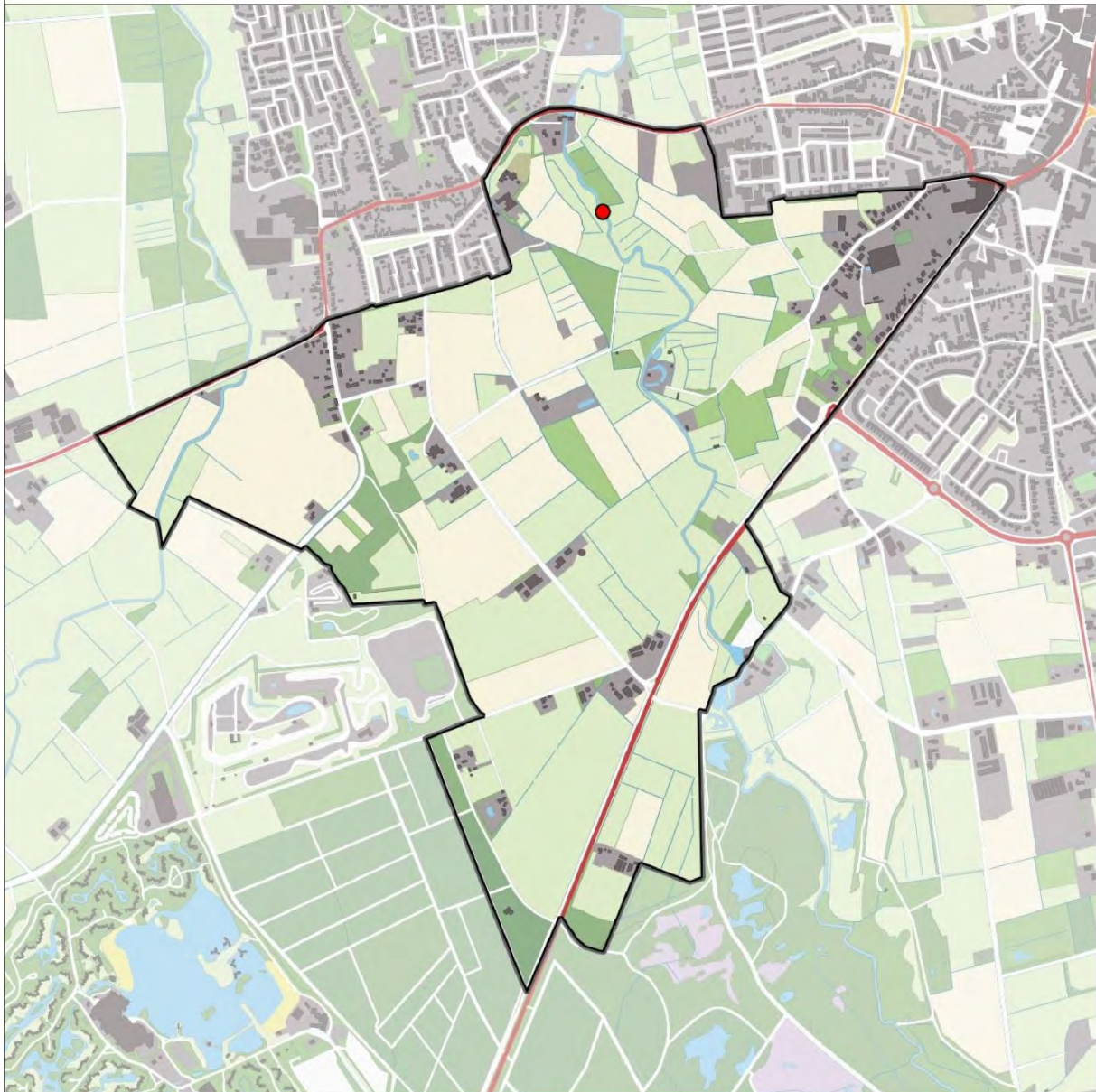
geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-	
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	afstand	
.	.	X	X		1-12	13+			1	1-2 t/m 30-6	500

0 0.4 0.8 km

38 / 66

Meerkoet 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

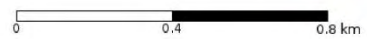
9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

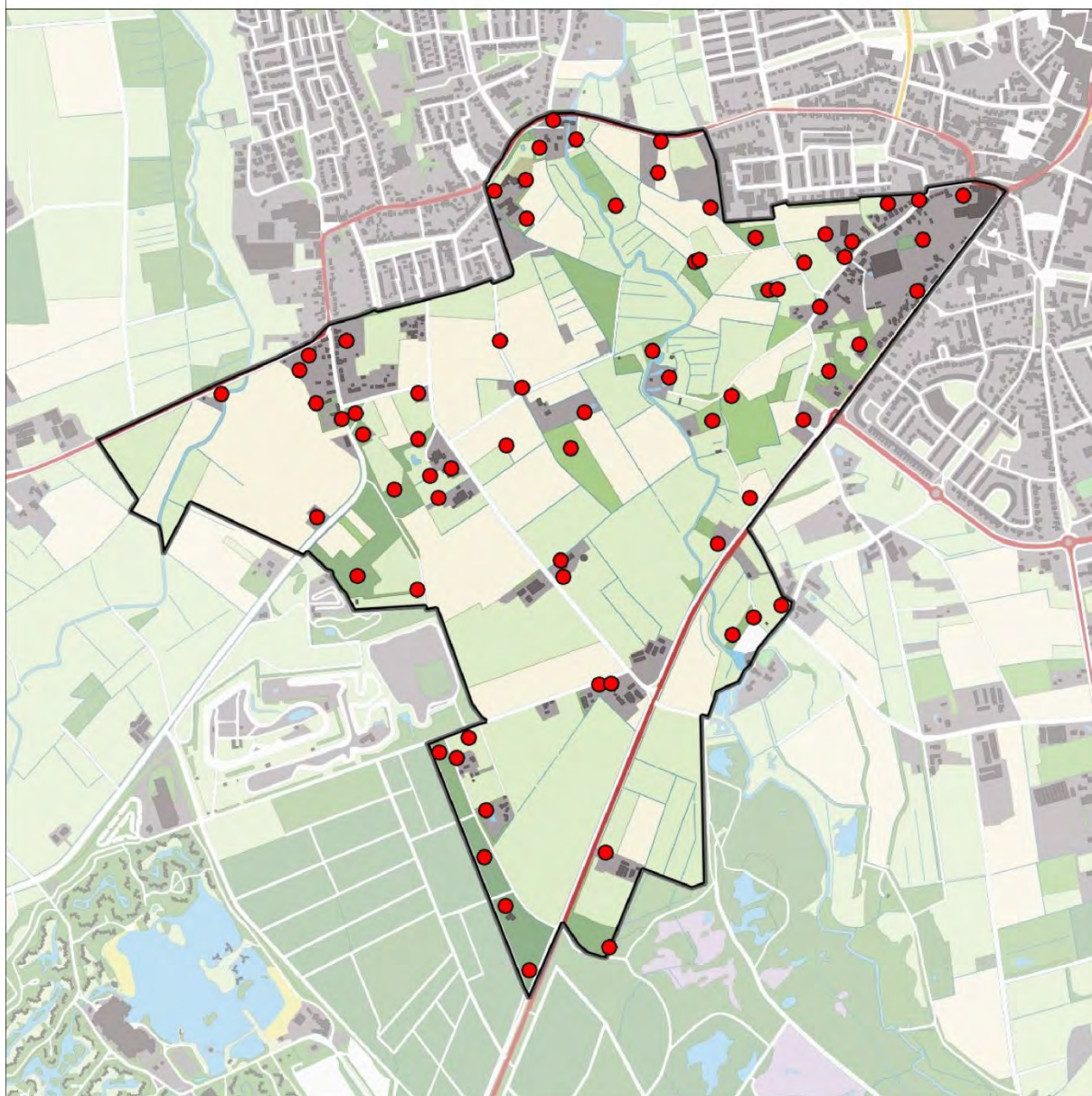

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusieafstand	
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen			datumg.
X	X	X	X					2	1	20-4 t/m 10-6	500

39 / 66

Merel 72 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

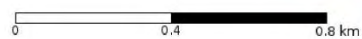
9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

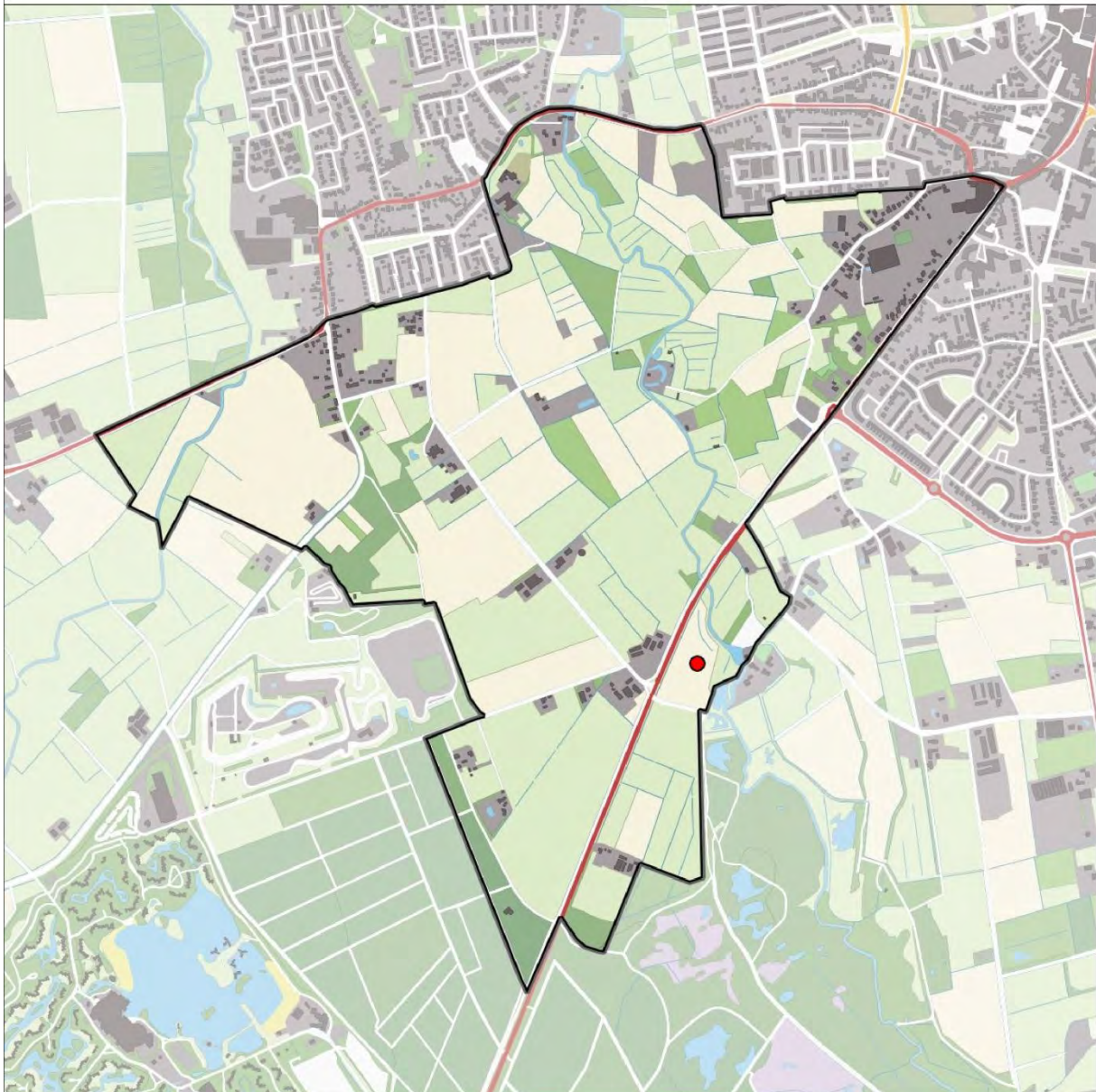

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusieafstand
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
.	.	X	X		1-15	16+		1	1-3 t/m 15-7	200

40 / 66

Nijlgans 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

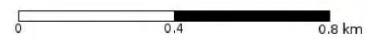
9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

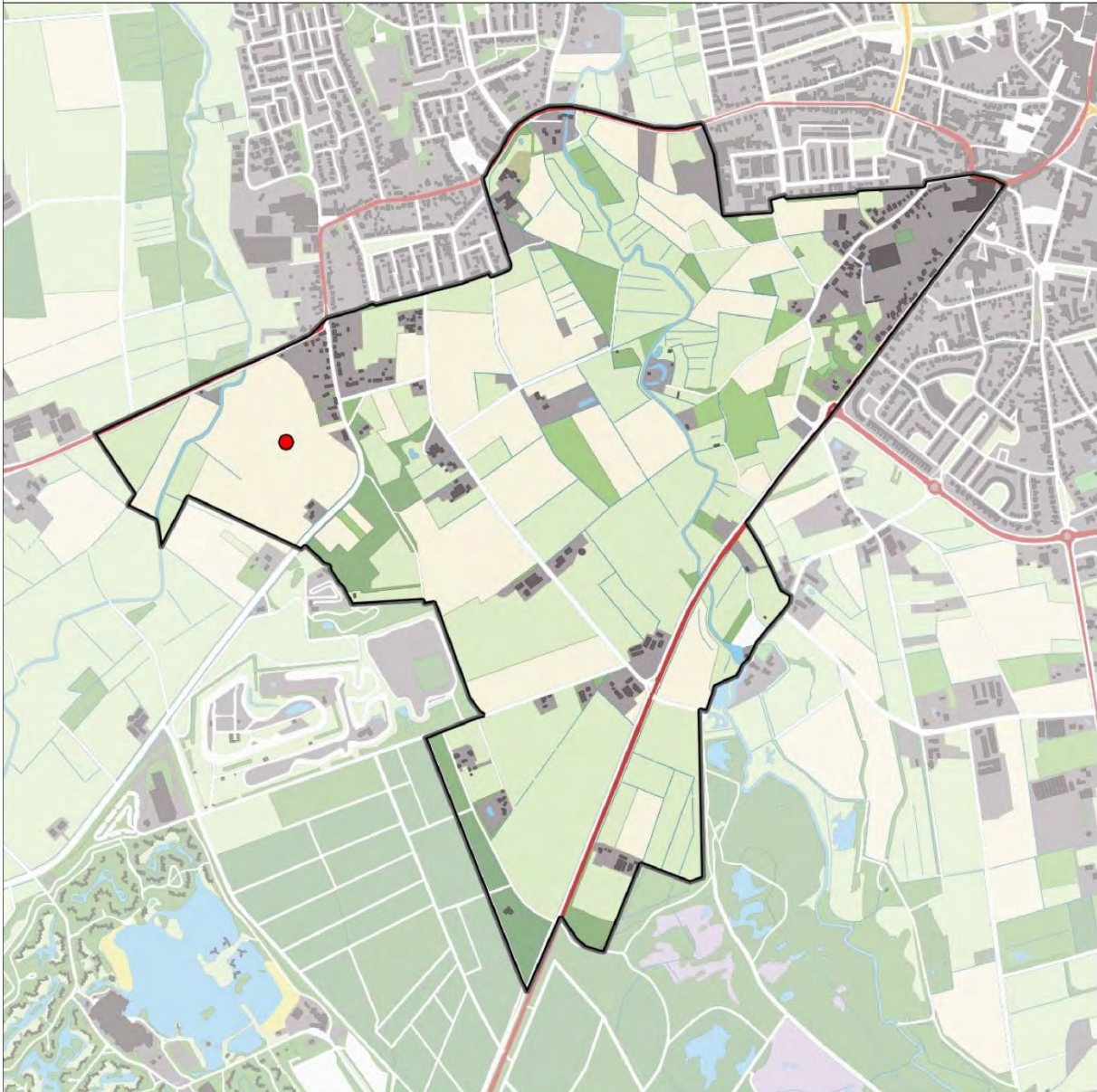
2017

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusieafstand	
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen			datumg.
.	X	X	X					2	1	15-3 t/m 15-5	1000

Patrijs 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

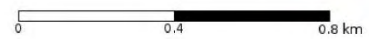
9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
.	.	X	X					1	15-2 t/m 20-6	500	
X	X	.	.					2	1	15-2 t/m 20-6	500

42 / 66

Pimpelmees 28 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

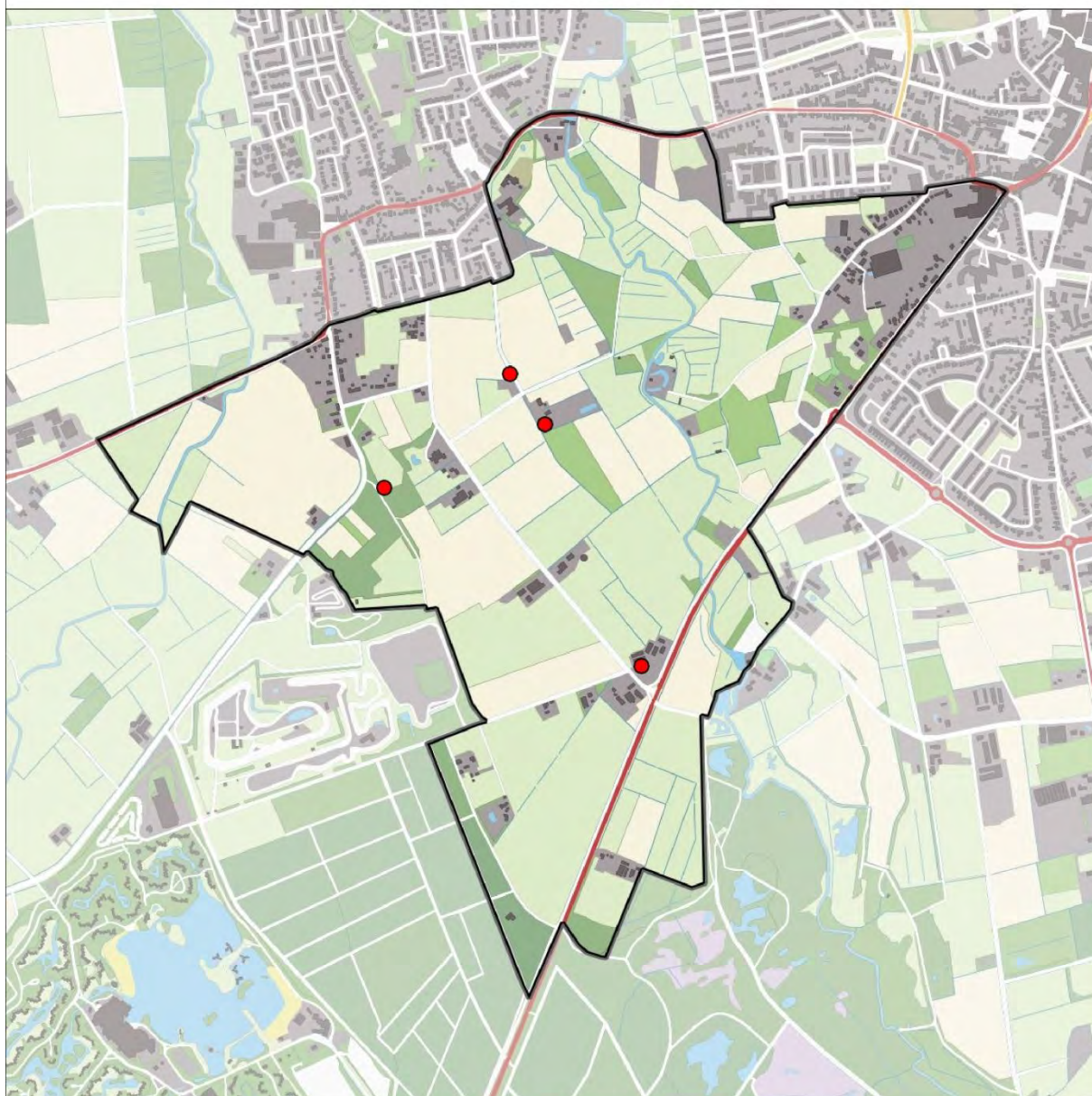
geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusieafstand
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
.	X	X	X		1-12	13+		1	15-3 t/m 30-6	300

0 0.4 0.8 km

43 / 66

Putter 4 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

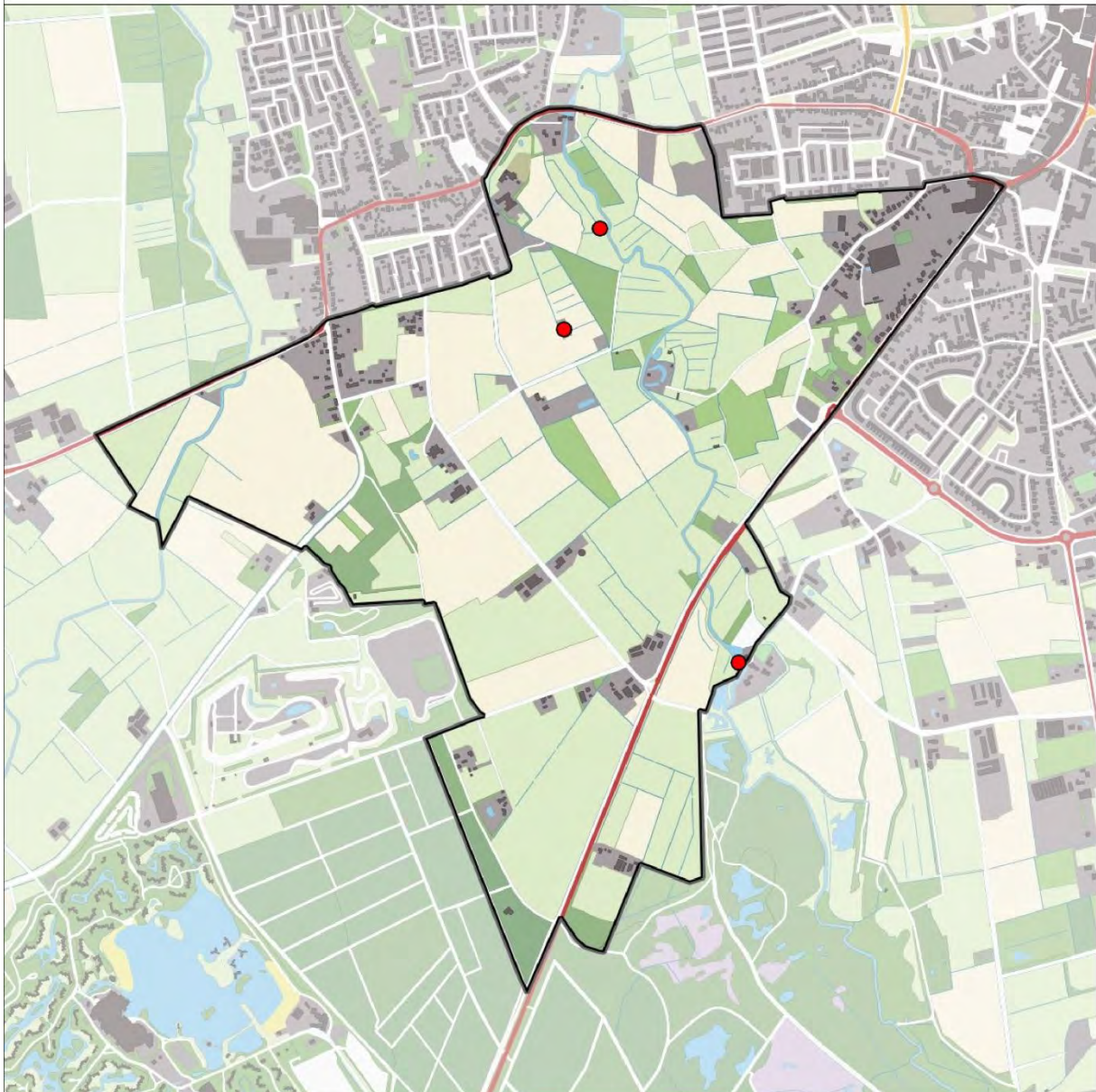
geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand	
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.
.	.	X	X					1	1-4 t/m 15-7	300
X	X	.	.					1	10-5 t/m 15-7	500

0 0.4 0.8 km

44 / 66

Rietgors 3 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

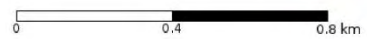
9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusieafstand
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
.	X	X	X		1-6	7-13	14+	1	15-4 t/m 30-6	200

45 / 66

Roodborst 48 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

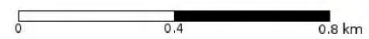
9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
.	.	X	X		1-9	10-13	14+	1	30-4 t/m 30-6	200

46 / 66

Roodborsttapuit 10 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

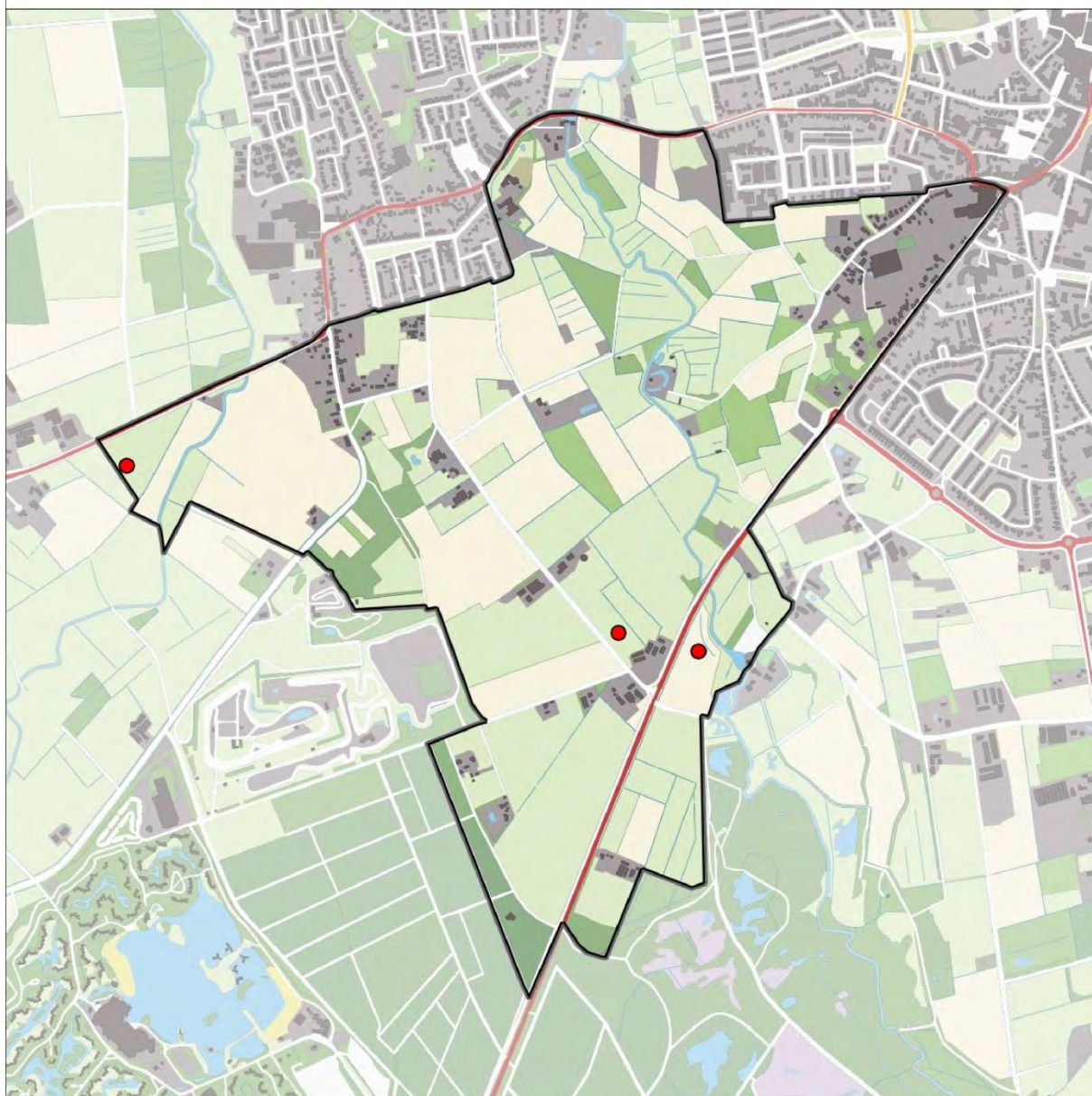
geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusieafstand	
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen			datumg.
.	.	X	X	JA	1-6	7-11	12+		1	15-3 t/m 1-7	300
X	X	.	.	JA	1-6	7-11	12+		2	5-4 t/m 1-7	300

0 0.4 0.8 km

47 / 66

Scholekster 3 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

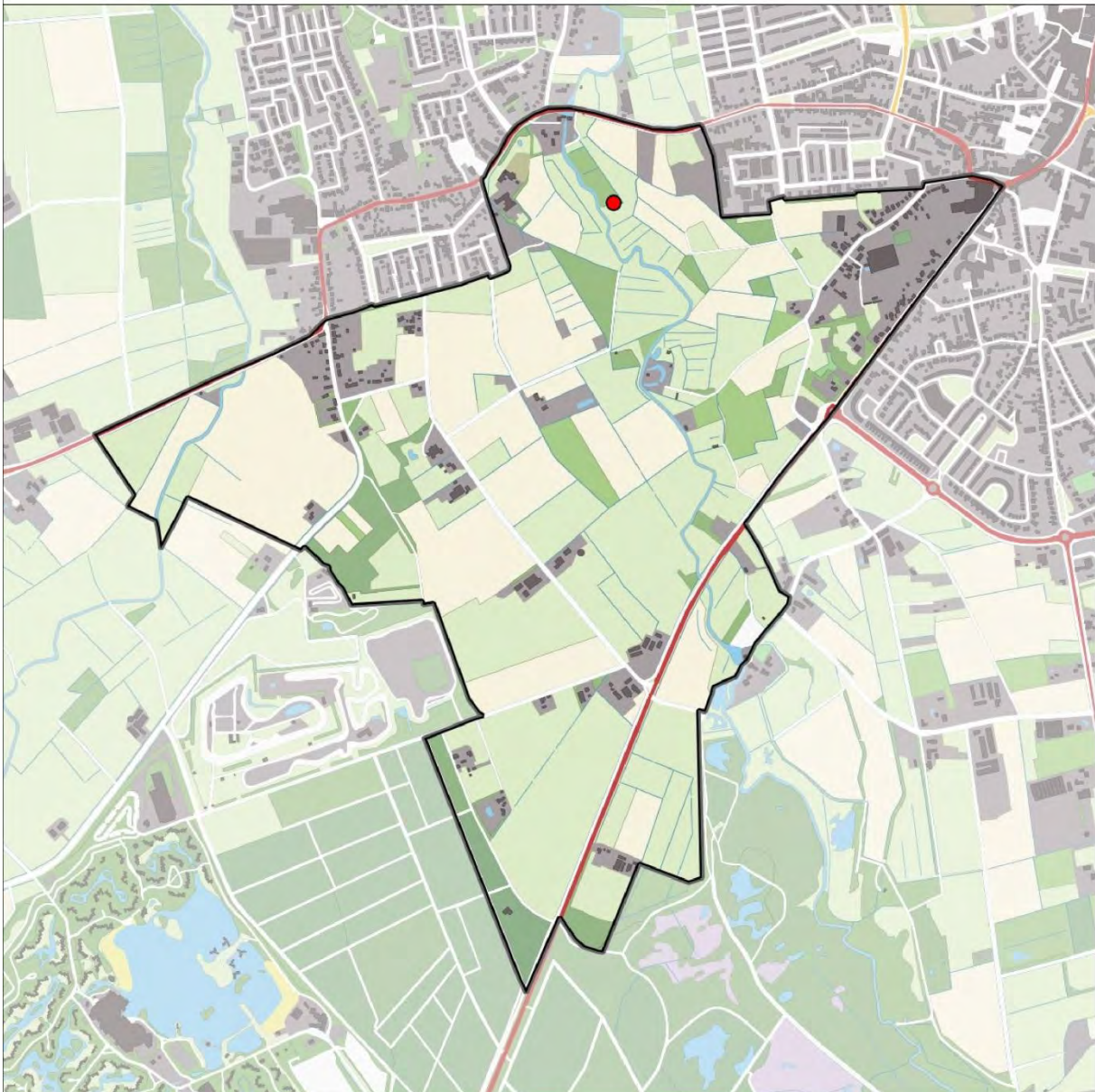
geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusieafstand	
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen			datumg.
.	X	X	X					2	1	30-4 t/m 10-6	1000

0 0.4 0.8 km

48 / 66

Sperwer 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusieafstand
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
.	X	X	X					2	1-3 t/m 15-7	500
X	.	.	.					3	1-4 t/m 15-7	1000

0 0.4 0.8 km

49 / 66

Spotvogel 5 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

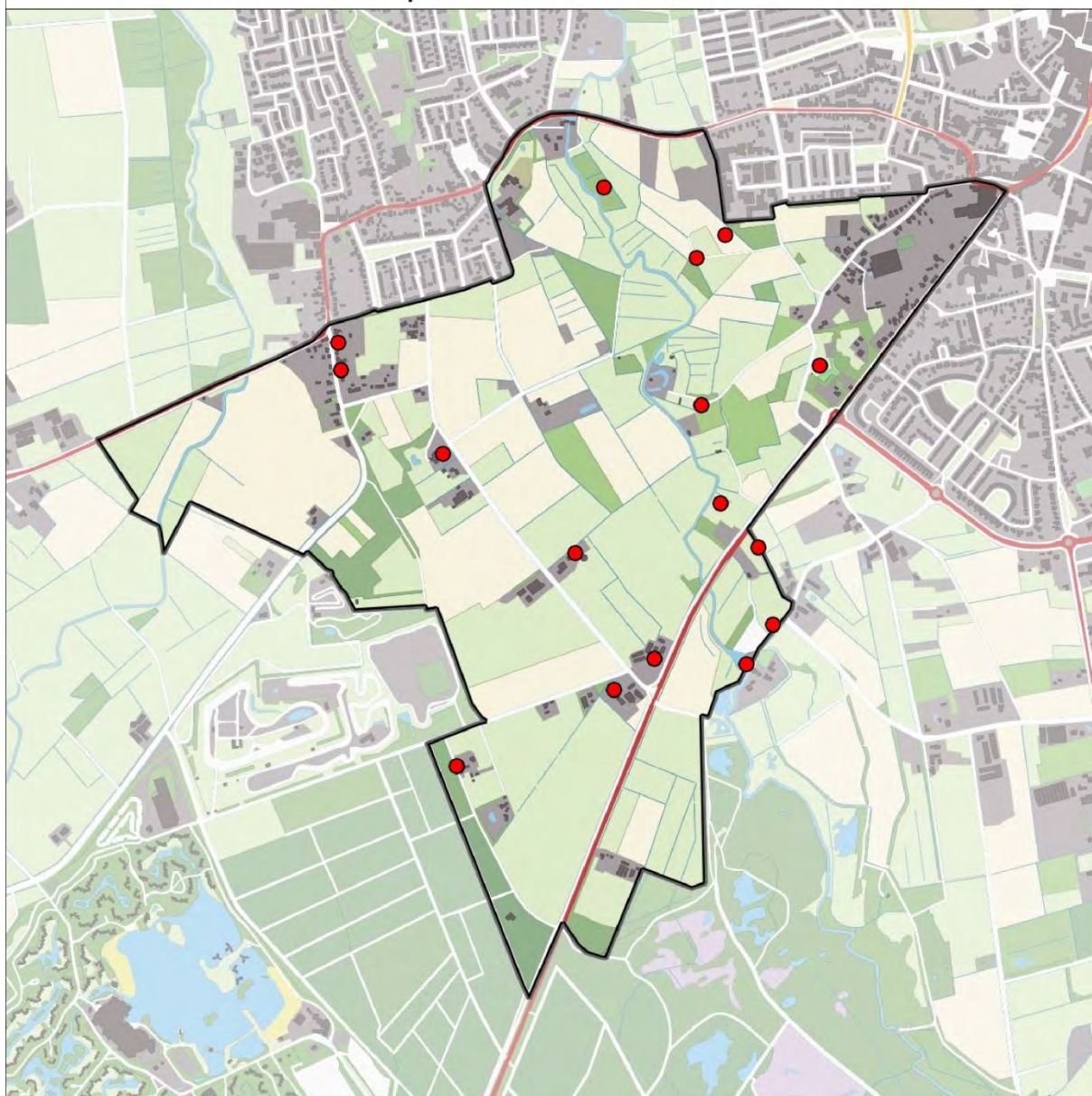
geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusieafstand
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
.	.	X	X	JA	1-6	7-10	11+	1	10-5 t/m 15-7	200

0 0.4 0.8 km

50 / 66

Spreeuw 16 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

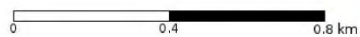
9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

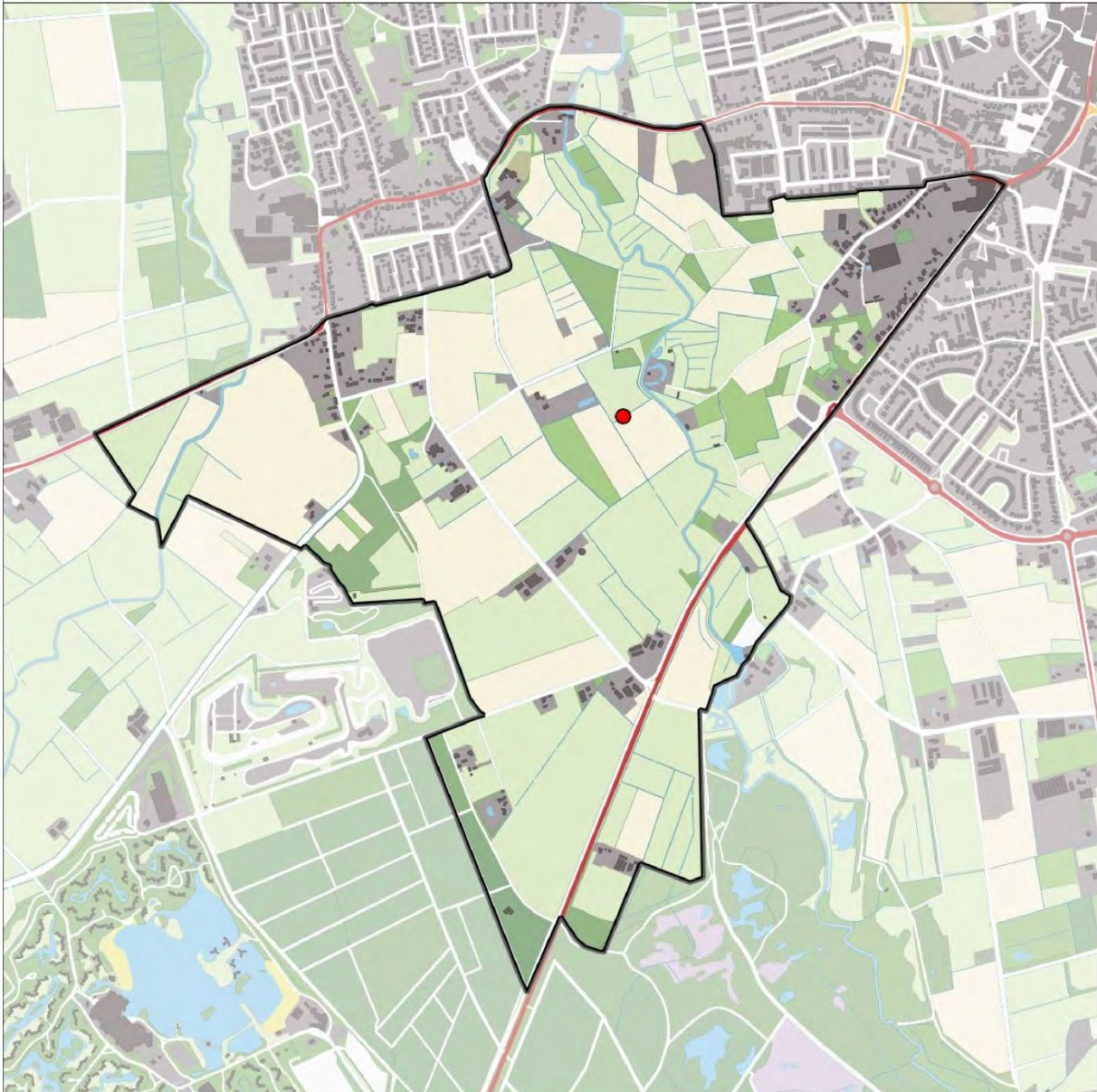

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusieafstand	
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen			datumg.
.	X	X	X					2	1	1-4 t/m 31-5	100

51 / 66

Sprinkhaanzanger 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

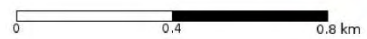
9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

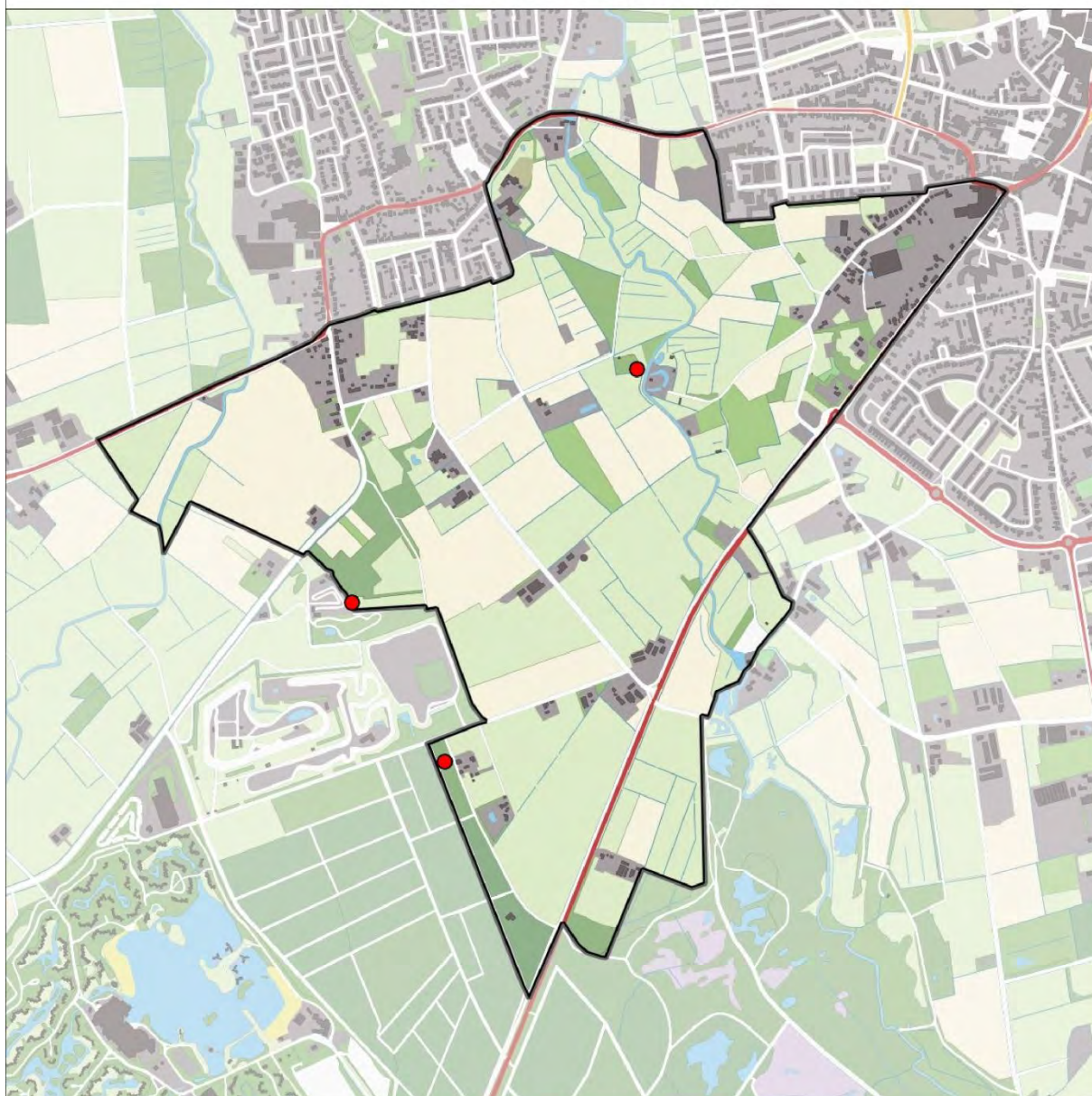

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusieafstand
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
.	.	X	X	JA	1-9	10-13	14+	1	25-4 t/m 10-7	200

52 / 66

Staartmees 3 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

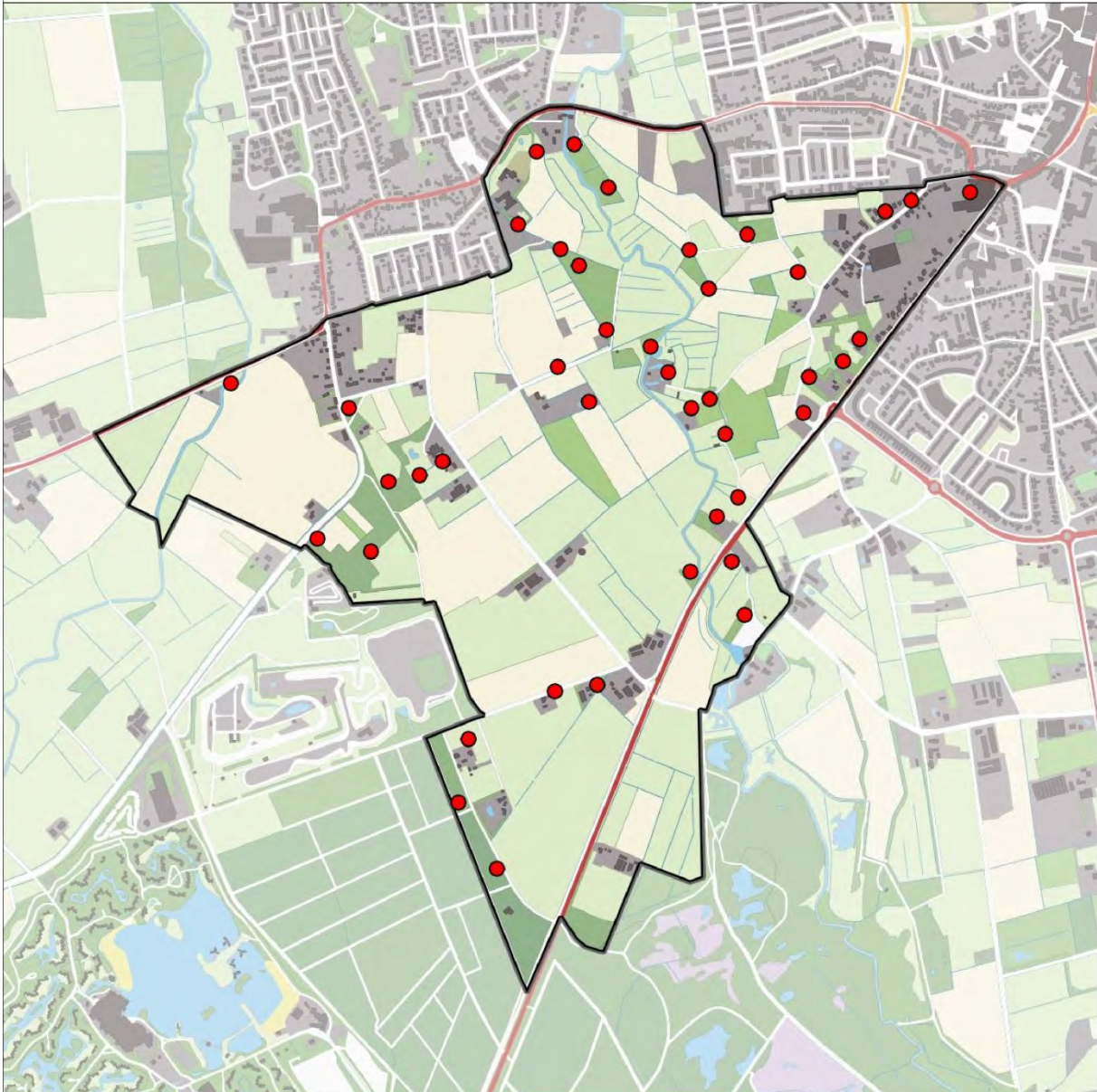
geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
.	X	X	X					1	1-3 t/m 31-5	500

0 0.4 0.8 km

53 / 66

Tjiftjaf 42 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

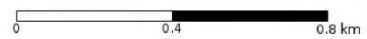
9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

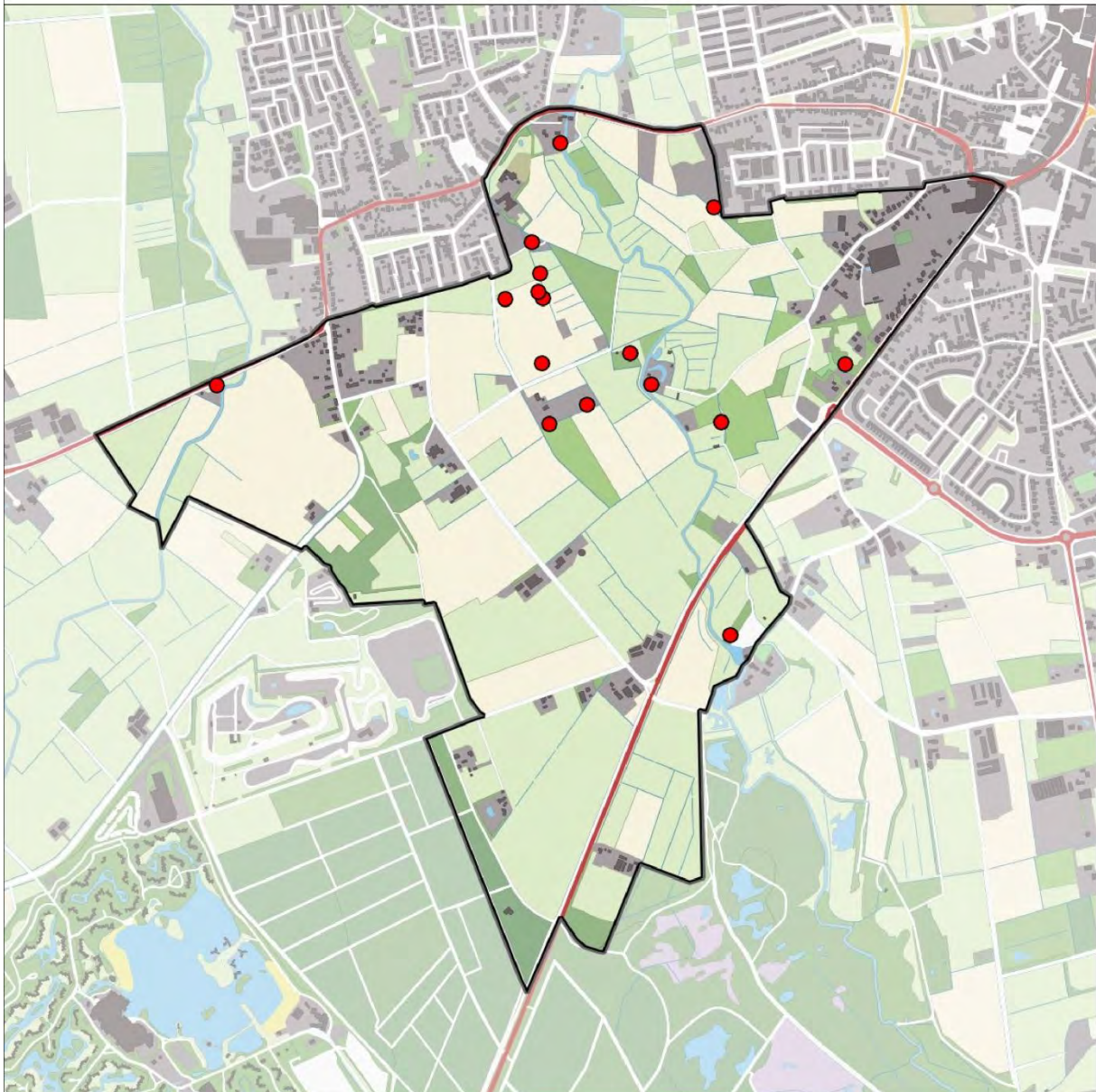

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
.	.	X	X	JA	1-6	7-10	11+		1	10-4 t/m 20-7	200

54 / 66

Tuinfluiser 16 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusieafstand
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
.	.	X	X	JA	1-6	7-10	11+	1	30-4 t/m 20-7	200

0 0.4 0.8 km

55 / 66

Turkse Tortel 5 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

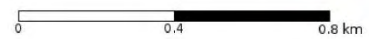
9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

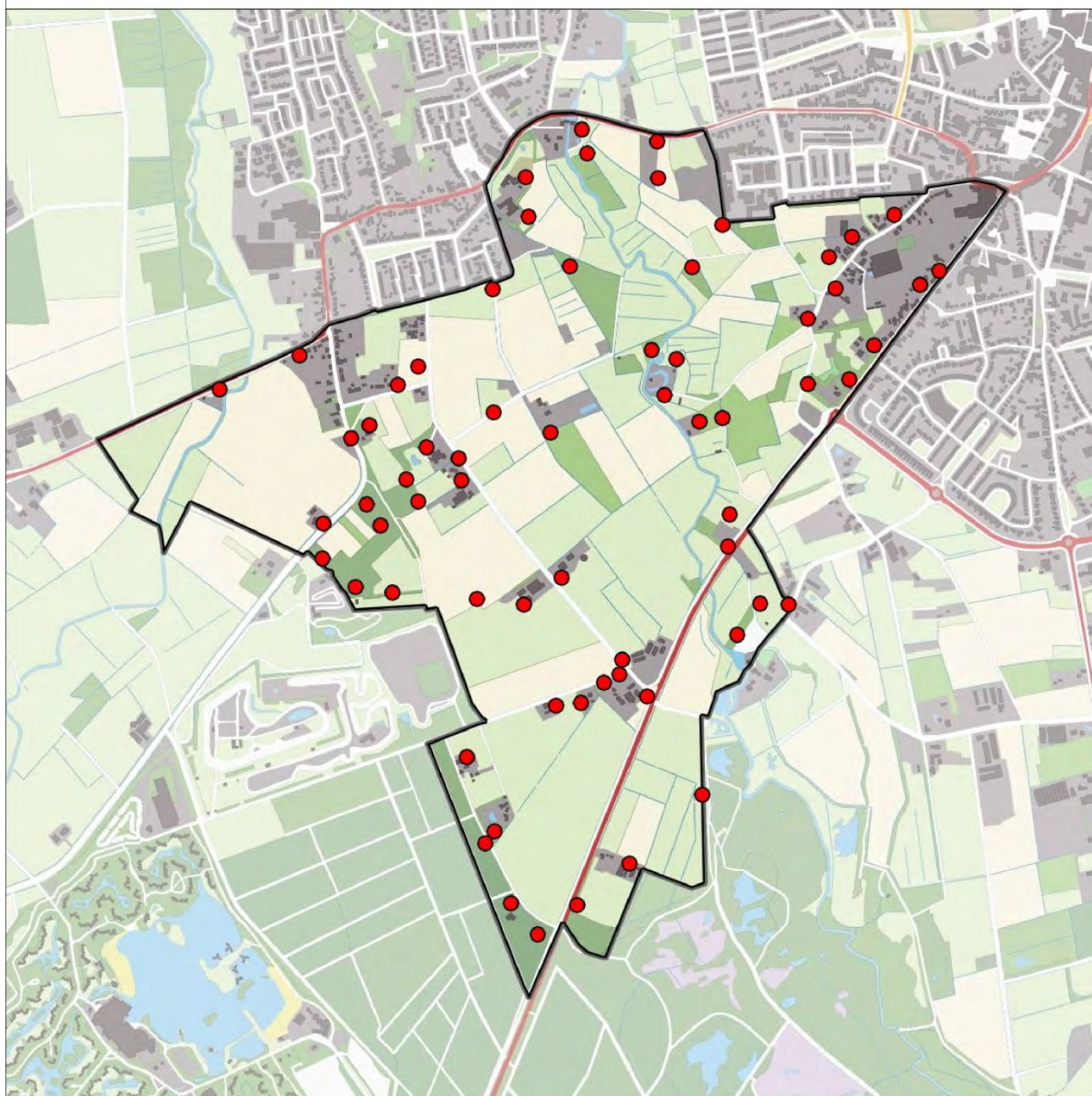

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusieafstand	
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen			datumg.
.	X	X	X		1-8	9-13	14+		1	15-3 t/m 20-8	300

56 / 66

Vink 66 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
.	.	X	X		1-9	10-16	17+		1	20-4 t/m 20-7	200

0 0.4 0.8 km

57 / 66

Vuurgoudhaan 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

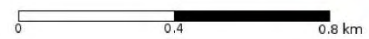
9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

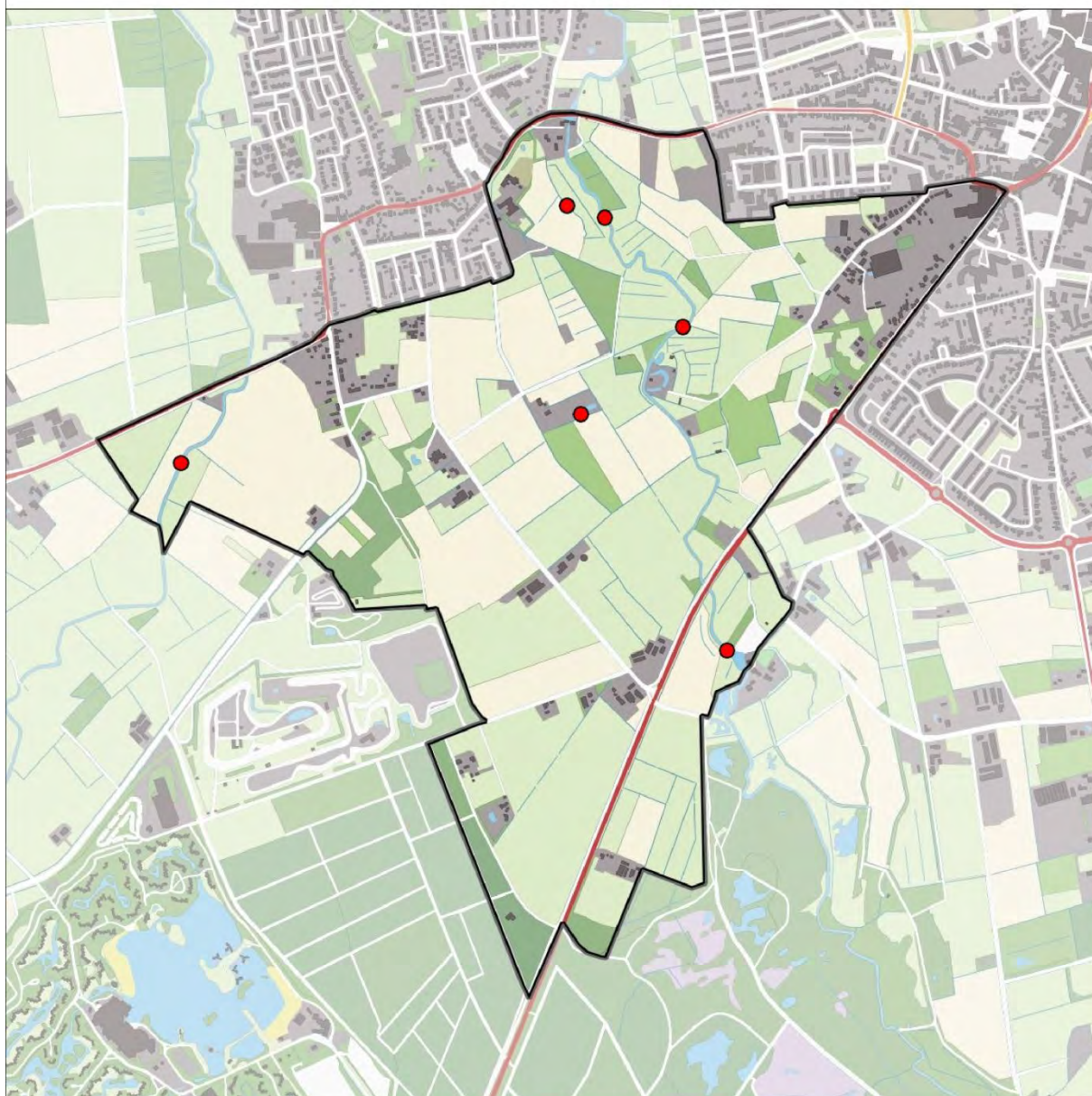

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusieafstand	
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen			datumg.
.	.	X	X	JA	1-9	10-16	17+		1	20-4 t/m 1-7	200

58 / 66

Waterhoen 6 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

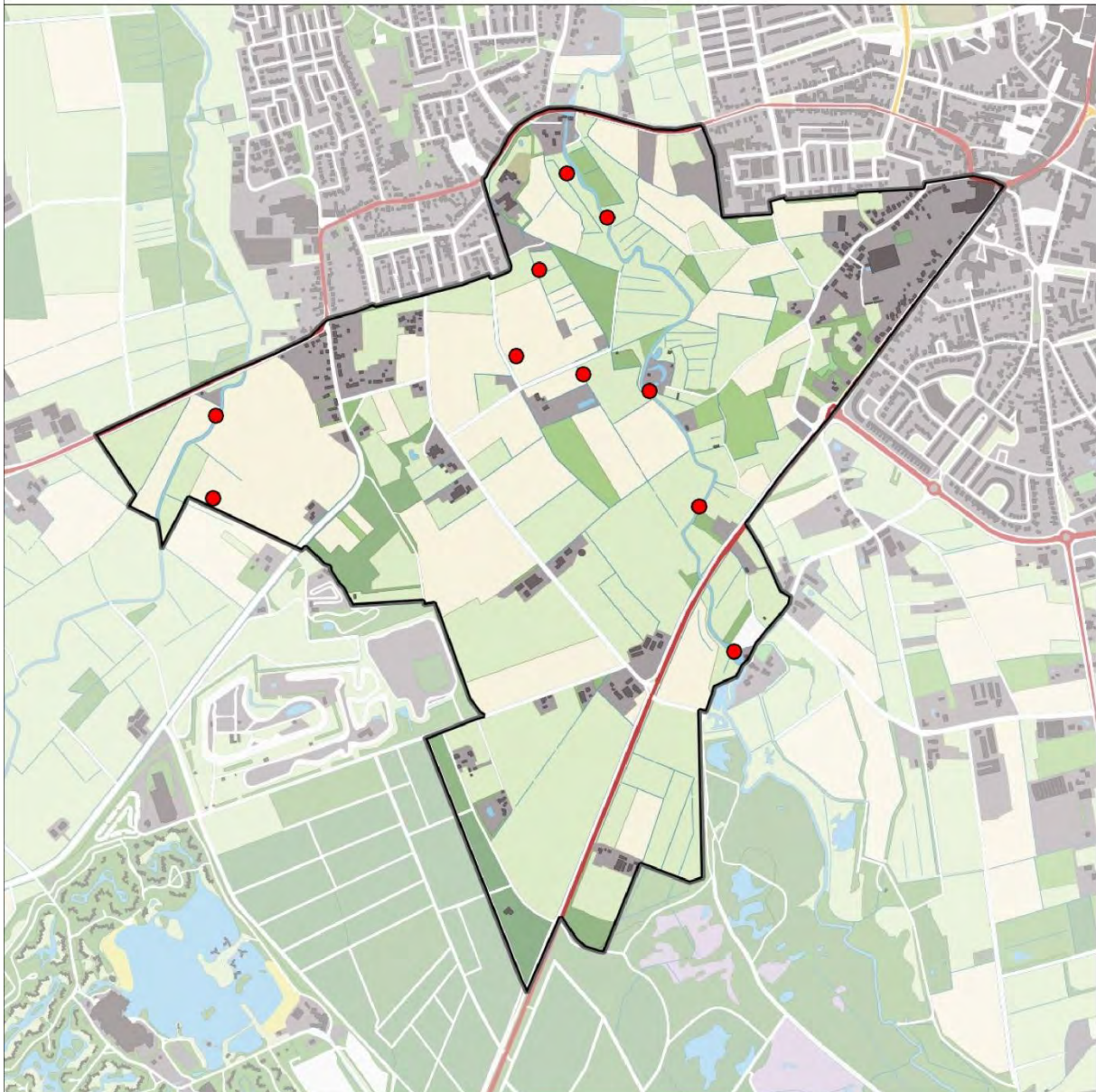
geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand	
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen datumg.		datumgrens
X	X	X	X					1	20-4 t/m 15-6	300

0 0.4 0.8 km

59 / 66

Wilde Eend 10 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

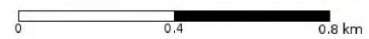
9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

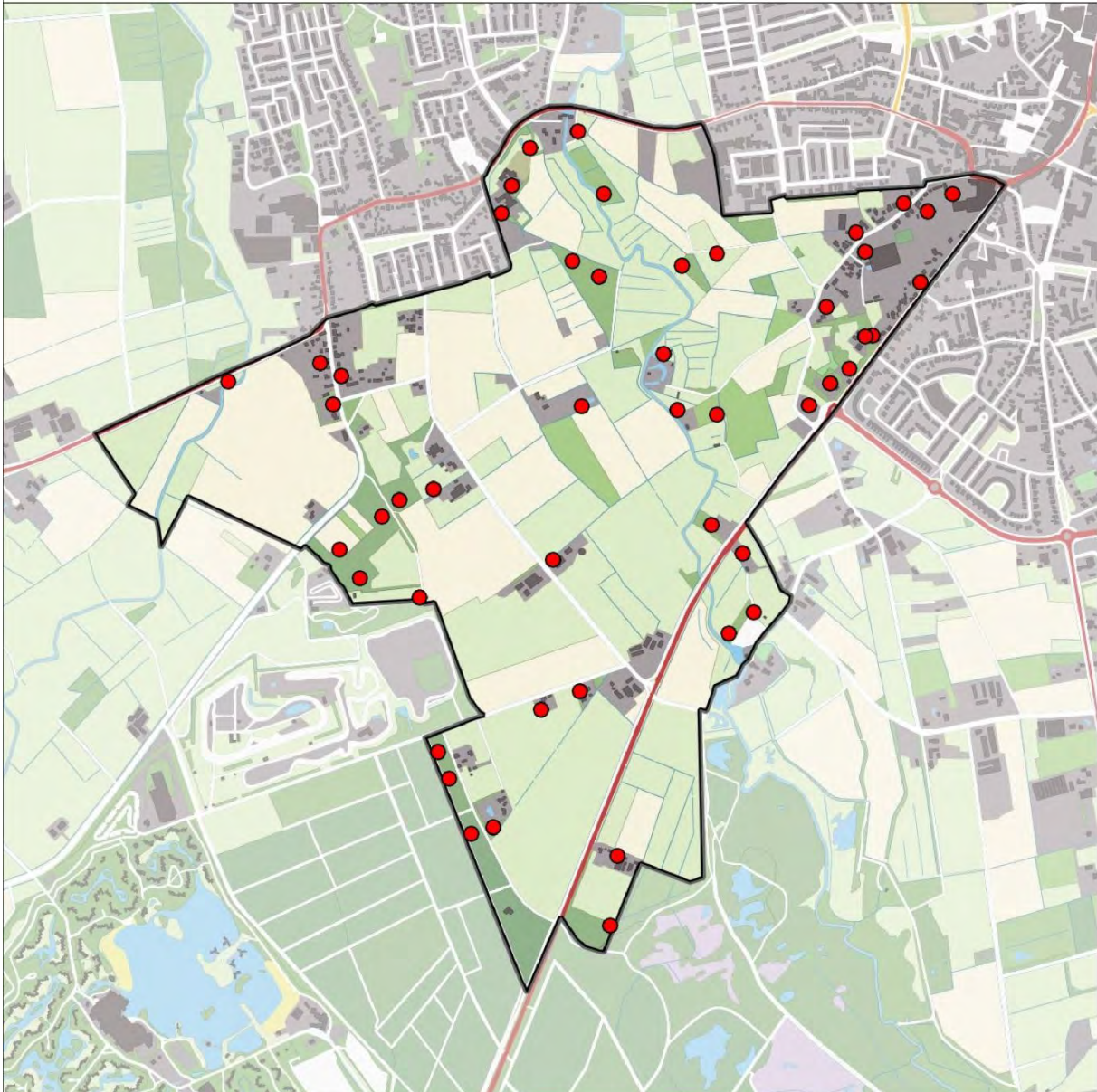

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
man	X	X	X					2	1	1-4 t/m 10-5	1000

60 / 66

Winterkoning 48 territoria

Legenda:

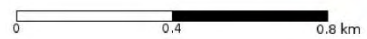
- Telgebied
- Territorium

Telgebied:
9922 Lage Heide (Dommelen)

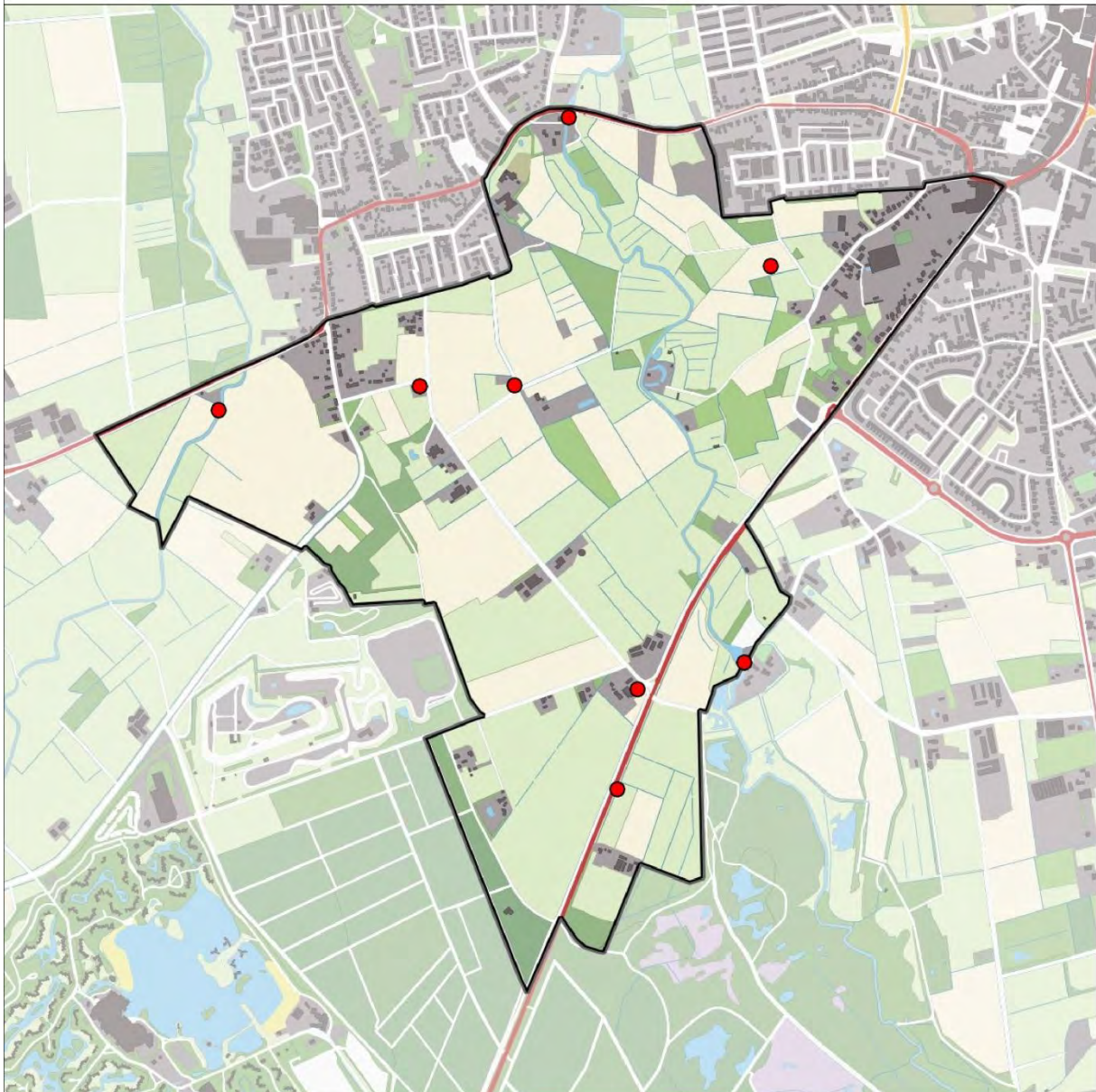
Periode:
2017

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusieafstand
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
.	.	X	X		1-6	7-9	10+	1	1-2 t/m 20-7	200

Witte Kwikstaart 8 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

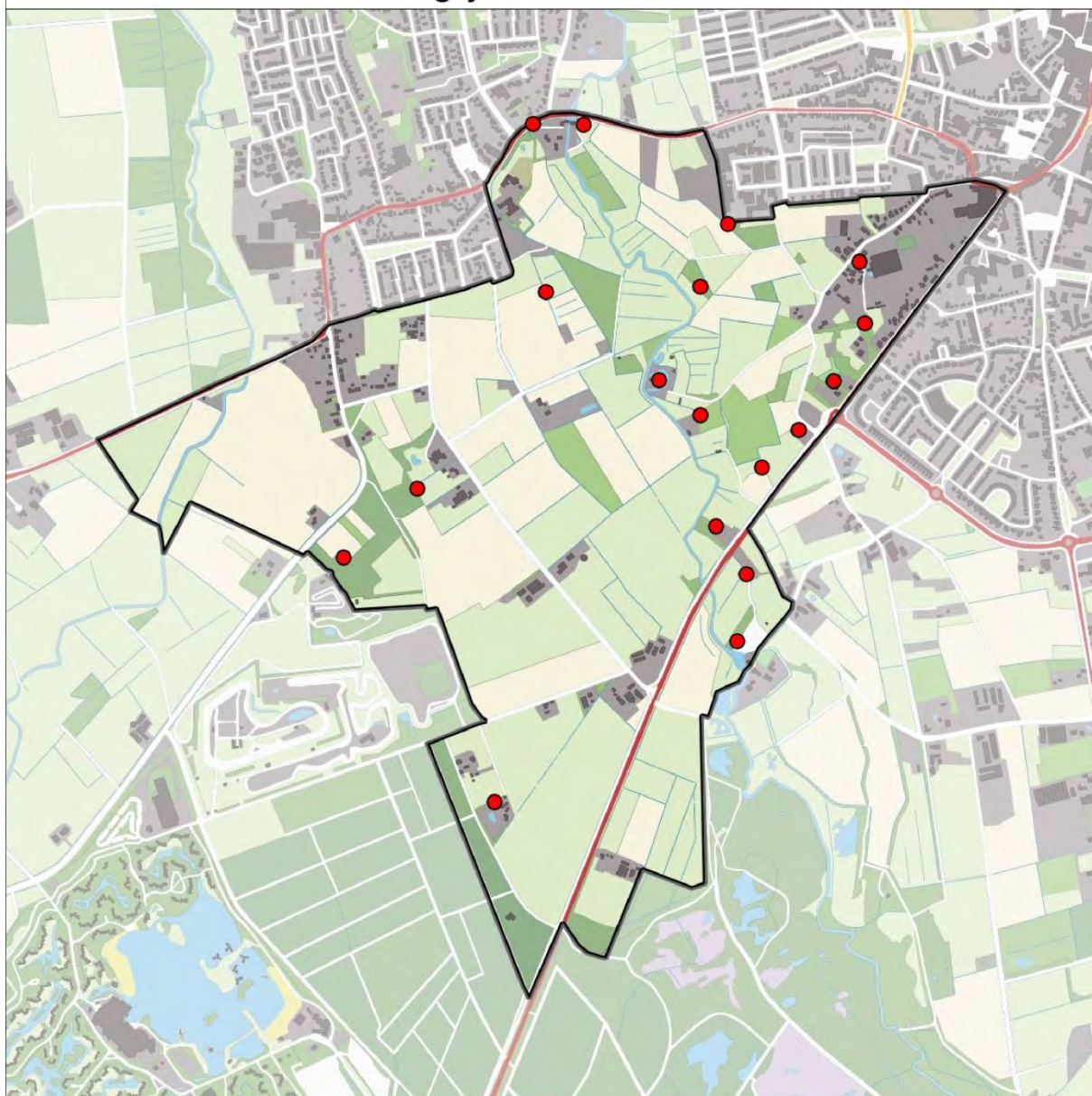
geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusieafstand	
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen			datumg.
X	X	X	X					2	1	1-4 t/m 10-7	300

0 0.4 0.8 km

62 / 66

Zanglijster 18 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

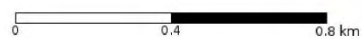
9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

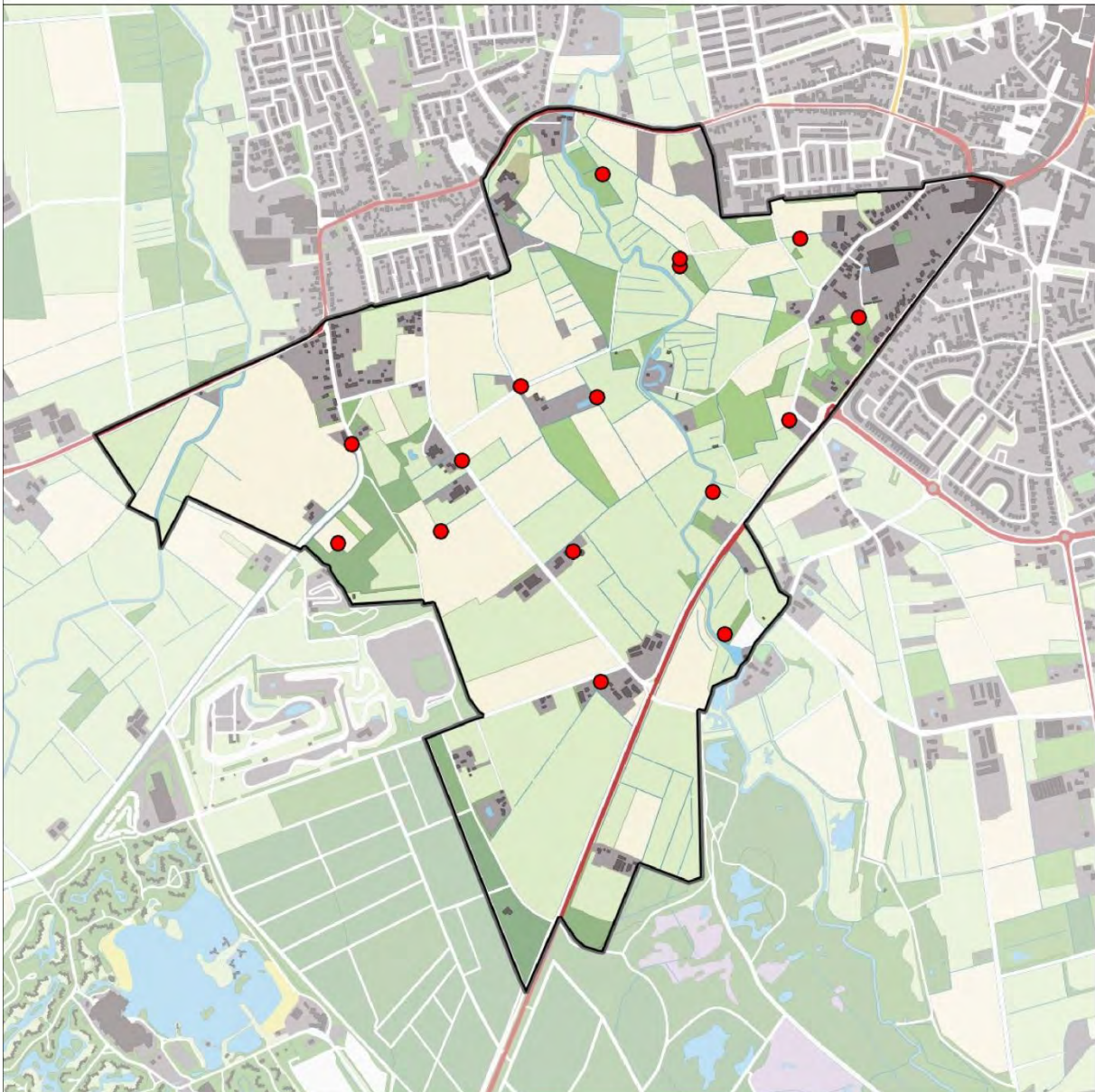

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
.	.	X	X		1-12	13+			1	20-4 t/m 30-6	300

63 / 66

Zwarte Kraai 16 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

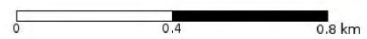
9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

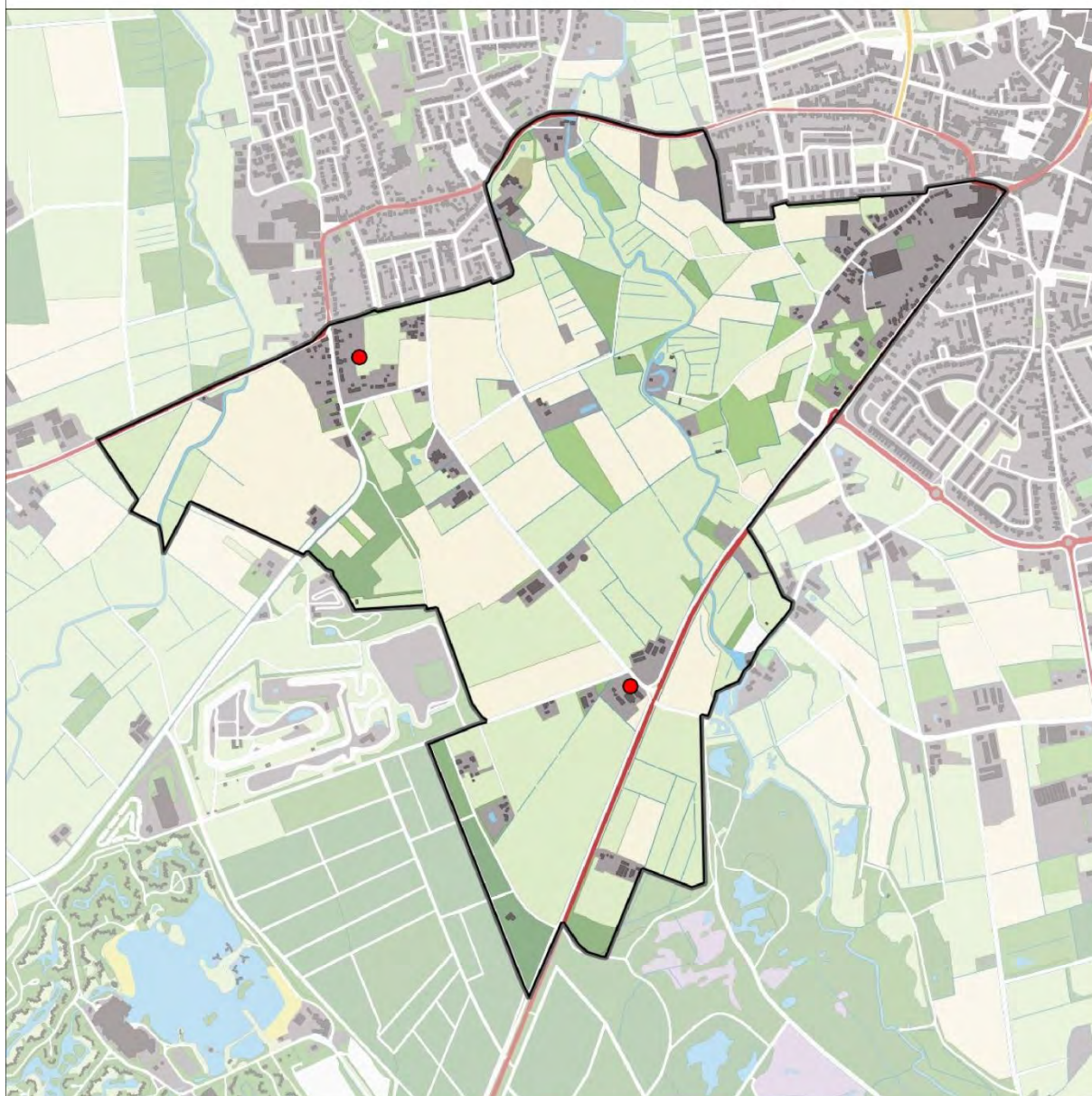

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusieafstand
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		
.	X	X	X					2	1-3 t/m 30-6	500

64 / 66

Zwarte Roodstaart 2 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
.	.	X	X	JA	1-6	7-10	11+		1	20-4 t/m 10-7	200

0 0.4 0.8 km

65 / 66

Zwartkop 35 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Territorium

Telgebied:

9922 Lage Heide (Dommelen)

Periode:

2017

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen	datumg.	datumgrens	afstand
.	.	X	X	JA	1-6	7-10	11+		1	15-4 t/m 20-7	200

0 0.4 0.8 km

66 / 66

